
18

Budsjett 2018

Budsjett 2018

Norges forskningsråd

Drammensveien 288

Postboks 564

1327 Lysaker

Telefon +47 22 03 70 00

post@forskningsradet.no

www.forskningsradet.no

Design omslag: Design et cetera AS

Oslo, mars 2018

ISBN 978-82-12-03669-7 (pdf)

Publikasjonen kan lastes ned fra

www.forskningsradet.no/publikasjoner

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
2	INNETEKTER	5
2.1	DEPARTEMENTSINNETEKTER.....	5
3	FORDELING PÅ VIRKEMIDLER OG OMRÅDER	7
3.1	VIRKEMIDLER OG HOVEDAKTIVITETER.....	7
3.2	FORDELING PÅ DIVISJONER OG ENHETER.....	8
3.3	LANGTIDSPLANENS PRIORITERINGER	9
4	DEPARTEMENTENE	12
4.1	KUNNSKAPSDPARTEMENTET	12
4.2	NÆRINGS- OG FISKERIDPARTEMENTET	17
4.3	OLJE- OG ENERGIDPARTEMENTET	20
4.4	LANDBRUKS- OG MATPARTEMENTET	20
4.5	KLIMA- OG MILJØPARTEMENTET.....	22
4.6	HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	23
4.7	UTENRIKSDPARTEMENTET	24
4.8	SAMFERDSELSDEPARTEMENTET	26
4.9	KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET.....	26
4.10	ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET	27
4.11	JUSTIS- OG BEREDSKAPSDPARTEMENTET	28
4.12	BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET	29
4.13	FINANSDEPARTEMENTET	29
4.14	KULTURDEPARTEMENTET	30
4.15	FORSVARSDPARTEMENTET	31
5	VIRKEMIDLER, PROGRAMMER OG AKTIVITETER	32
5.1	PROGRAMMER.....	32
5.2	FRITTSTÅENDE PROSJEKTER.....	45
5.3	INFRASTRUKTUR OG INSTITUSJONELLE TILTAK	48
5.4	NETTVERKSTILTAK.....	54
5.5	DIVERSE FoU-RELATERTE AKTIVITETER.....	59
5.6	DISPOSISJONSFOND.....	60
5.7	FELLESKOSTNADER	60
5.8	SEKRETARIATER	60
5.9	FORVALTNING	61
6	DIVISJONENE	63
6.1	DIVISJON FOR ENERGI, RESSURSER OG MILJØ	63
6.2	DIVISJON FOR INNOVASJON	68
6.3	DIVISJON FOR SAMFUNN OG HELSE.....	75
6.4	DIVISJON FOR VITENSKAP	79
6.5	STABSENHETENE.....	86
7	VEDLEGG	88

1 Innledning

Definisjoner og inndelinger

Dette dokumentet – Budsjettbok 2018 – gir en samlet fremstilling av Forskningsrådets inntekter i 2018 så langt disse er kjent pr 1. januar 2018. Dokumentet gir først en overordnet beskrivelse av de samlede inntekter. Deretter en redegjørelse for inntektene fra det enkelte departementet og hvilke føringer som er knyttet til inntektene. Til slutt gis det en detaljert redegjørelse for hvordan divisjonene og stabene har anvendt de tildelte midler på aktiviteter og programmer. Hovedstyret vedtok Budsjett 2018 på sitt møte i desember 2017. Fordelingene mellom divisjonene, og divisjonenes forslag til fordeling av de tildelte rammer, er i all hovedsak fastsatt gjennom statsbudsjettet og departementenes tildelingsbrev, som i sin tur i stor grad er basert på Forskningsrådets budsjettforslag.

Forskningsrådets FoU-budsjett for 2018 er på 9,733 mrd. kroner. Forskningsrådets inntekter kommer fra 15 ulike departement. Forskningsrådet mottar i tillegg noen midler fra private og offentlige kilder som ikke bevilges over statsbudsjettet. Disse omtales som diverseinntekter. Forskningsrådet får også tilsagnsfullmakter over enkelte departement. Dette er en fullmakt til å tildele prosjektbevilgninger inntil et visst nivå ut over den inntekt Forskningsrådet har mottatt. Forskningsrådet regnskapsfører tilsagnsfullmakten som en inntekt det året den blir gitt. En videreført tilsagnsfullmakt inntektsføres ikke.

På utgiftssiden inndeles budsjettet i virkemidler, hovedaktiviteter og programmer/aktiviteter. Dette utgjør en hierarkisk inndeling hvor midlene telles en gang. På øverste nivå er dette en inndeling etter program, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, nettverkstiltak, diverse FoU-relaterte aktiviteter m.m. I tillegg inndeles utgiftssiden etter en rekke forskningspolitiske dimensjoner, hvor Langtidsplanens prioriterte områder utgjør den viktigste.

I Budsjettbok 2018 redegjøres det for tre budsjett-typer. Dette er Årets budsjett 2017, Revidert 2017, og Årets budsjett 2018. Årets budsjett 2017 er inntekter og utgifter gitt gjennom Statsbudsjett 2017 og departementenes tildelingsbrev, slik disse var kjent pr 1. januar 2017. Revidert budsjett 2017 består av Årets budsjett 2017 pluss tildelinger gitt gjennom året 2017. Revidert budsjett ligger svært tett opp mot det som vil bli de regnskapsførte inntekter i 2017. Revidert budsjett 2017 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden Revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres. Revidert budsjett 2017 og regnskapsførte inntekter er ikke identisk, siden enkelte mindre inntekter ikke tas med i Revidert budsjett. Årets budsjett 2018 tilsvarer typemessig Årets budsjett 2017.

2 Inntekter

2.1 Departementsinntekter

Forskningsrådet samlede inntekter for 2018 er på 9,733 mrd. kroner. Forskningsrådet får en økning på omtrent 481 mill. kroner i departementsmidler, men nominelt på 323 mill. kroner.

Forskningsrådet har fått et ettårig teknisk kutt på 100 mill. kroner (faseforskyvning) for å redusere overføringene. I tillegg er det tekniske korreksjoner knyttet til flytting av oppgaver på 58 mill. kroner. Rådets departementsinntekter vil for 2017 være på anslagvis 9,493 mrd. kroner.

Fra 2018 er det gjort et absolutt skille mellom forskningsbevilgningen og virksomhetsbevilgningen. Dette betyr at det i inntekten fra departementene i 2018 er det trukket ut midler som tidligere gikk til å finansiere Forskningsrådets administrative virksomhet. Disse midlene er nå overført til en egen post på KDs budsjett til virksomhetsbevilgningen. Dette betyr at inntektene fra departementene for 2018 ikke er direkte sammenlignbare med inntektene for 2017. I tabellen nedenfor er all økning eller reduksjon korrigert for virksomhetskostnadene, slik at økningen viser den reelle økningen. Det er også korrigert for den tekniske justeringen av forskningsinfrastruktur på 337 mill. kroner i 2017. I tabellen nedenfor er det Korrigert nullvekst 2018 som utgjør det reelle sammenligningsgrunnlaget for Årets budsjett 2018.

Tabell 2.1. FoU-inntekter over Statsbudsjett 2018 fordelt på departementer. 1000 kroner

	Årets budsjett 2017	Revidert budsjett 2017	Virksomhetskostnader 2017	Korrigert Nullvekst 2018	Årets budsjett 2018	Endring Årets bud 2017-18	Pst økt Årets bud 2017
KD Kunnskapsdepartementet	2 217 340	2 254 140	115 219	2 106 377	2 241 689	135 312	6 %
KD-SO Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	1 687 291	1 687 291	115 507	1 921 592	2 189 338	267 746	14 %
NFD Nærings- og fiskeridepartementet	2 311 776	2 311 807	136 969	2 174 807	2 104 176	-70 631	-3 %
OED Olje- og energidepartementet	1 001 200	998 654	60 443	938 211	862 014	-76 197	-8 %
LMD Landbruks- og matdepartementet	487 282	494 765	17 172	475 111	464 758	-10 353	-2 %
KLD Klima- og miljødepartementet	457 728	458 758	17 677	439 428	470 446	31 018	7 %
HOD Helse- og omsorgsdepartementet	332 747	347 747	27 383	305 362	331 148	25 786	8 %
UD Utenriksdepartementet	320 649	430 532	18 851	286 903	278 070	-8 833	-3 %
SD Samferdselsdepartementet	142 780	142 780	8 602	134 178	152 014	17 836	13 %
KMD Kommunal- og moderniseringsdepartementet	146 619	146 619	10 921	135 698	135 274	-424	0 %
ASD Arbeids- og sosialdepartementet	159 440	159 440	9 767	149 639	162 841	13 202	9 %
JD Justis- og beredskapsdepartementet	32 860	33 860	1 640	31 220	31 813	593	2 %
BLD Barne- og likestillingsdepartementet	20 829	20 892	986	19 842	20 384	542	3 %
FIN Finansdepartementet	23 800	23 800	2 681	21 100	21 500	400	2 %
KUD Kulturdepartementet	26 811	22 811	2 325	24 898	22 900	-1 998	-8 %
FD Forsvarsdepartementet	5 000	5 000	156	4 844	4 845	1	0 %
Sum departementene	9 374 152	9 538 895	546 299	9 169 211	9 493 210	323 999	4 %
Diverse inntekter	176 114	227 150		198 320	240 031	41 711	21 %
Total sum	9 550 266	9 766 045	546 299	9 367 530	9 733 241	365 711	4 %

Fra 2018 er det som kjent gjort et absolutt skille mellom forskningsbevilgningen og virksomhetsbevilgningen. Dette betyr at det i inntekten fra departementene i 2018 er det trukket ut midler som tidligere gikk til å finansiere Forskningsrådets virksomhet. Disse midlene er nå overført til en egen post på KDs budsjett til virksomhetsbevilgningen. Dette betyr at inntektene fra departementene for 2018 ikke er direkte sammenlignbare med inntektene for 2017. I tabellen nedenfor er all økning eller reduksjon korrigert for virksomhetskostnadene, slik at økningen viser den reelle økningen. Det er også korrigert for den tekniske justeringen av forskningsinfrastruktur på 337 mill. kroner i 2017 og at nukleær virksomhet (50,8 mill. kroner) ser ut til å tas ut av Forskningsrådets budsjett. I tabellen nedenfor er det Korrigert årets budsjett som utgjør det reelle sammenligningsgrunnlaget for Årets budsjett 2018.

Kunnskapsdepartementet øker sin bevilgning med 503 mill. kroner, når en korrigerer for den tekniske tilbakeføringen av bevilgningen til forskningsinfrastruktur fra 2017 og faseforskyvningen på 100 mill. kroner. KD øker sin bevilgning til Fri prosjektstøtte med 50 mill. kroner, SFF med 45 mill. kroner og fullfører opptrappingen på EU-mobilisering og Forskningsinfrastruktur med henholdsvis 76 og 155 mill. kroner. Det er gitt en økning på 85 mill. kroner til muligjørende teknologier, hvor 5 mill. kroner skal gå til oppfølging av humaniorameldingen. Arven etter Nansen følges opp med ytterligere 20 mill. kroner, og 10 mill. kroner er satt av til samarbeid med Kina. Helårseffekten for stipendiatstillingene i instituttsektoren følges også opp med 20 mill. kroner. Det kommer også helårseffekt knyttet til Nærings-ph.d. og Offentlig sektor ph.d. Det gis priskompensasjon til de samfunnsvitenskapelige instituttene. Midlene knyttet til kunnskapssektoren øker betydelig. Midlene kom i revidert nasjonalbudsjett til grunnskolelærerutdanningen.

Nærings- og fiskeridepartementet reduserer sin bevilgning med 13 mill. kroner, når en korrigerer for Haldenreaktoren og KLDRA Himdalen er trukket ut av Forskningsrådets budsjett med 58 mill. kroner. Reduksjonen er i særlig grad knyttet til at "tiltaks pakken for arbeid" avsluttes, noe som medfører en reduksjon på 50 mill. kroner for BIA og 25 mill. kroner for FORNY2020. Det blir gitt en vekst på 45 mill. kroner til muligjørende teknologier gjennom IKTPLUSS og NANO2021. Nærings-ph.d. styrkes med 10 mill. kroner. NFD går helt ut av ENERGIX, og midler til internasjonalt samarbeid reduseres med 15 mill. kroner. Basisbevilgningene til de teknisk-industrielle instituttene øker med 21 mill. kroner, slik at også SINTEF Raufoss Manufacturing AS kan inkluderes ordningen, mens det kun er en svak økning til de marine instituttene. NFD har øremerket 2 mill. kroner til økt kunnskap om økosystemene i kystsonen. Det ligger an til at NFD trekker nukleær virksomhet ut av Forskningsrådets budsjett.

Olje- og energidepartement reduserer sin bevilgning med 76 mill. kroner. Reduksjonen er også her knyttet til avslutningen av "tiltaks pakken for arbeid, noe som medfører en reduksjon i bevilgningene til ENERGIX og DEMO2000 på 100 mill. kroner. Også CLIMIT kuttes med 5 mill. kroner. OED øker samtidig bevilgningene til DEMO2000 med 20 mill. kroner.

Landbruks- og matdepartementet reduserer sin bevilgning med 10 mill. kroner. Midlene til muligjørende teknologier øker med 10 mill. kroner mot BIONÆR og BIOTEK2021, men reduserer samtidig midlene til ENERGIX med 12 mill. kroner.

Klima- og miljødepartementet øker sin bevilgning med 31 mill. kroner. Bevilgningen til satsingen på lavutslipp øker med 19,5 mill. kroner.

Helse- og omsorgsdepartementet øker sin bevilgning med 25 mill. kroner. Midlene kom i revidert nasjonalbudsjett og går i all hovedsak til de nye Forskningsssentrene for klinisk behandling (FKB).

Utenriksdepartementet reduserer sin bevilgning med 8,8 mill. kroner. Reduksjonen skyldes først og fremst utfasing av bevilgningen til DEMO2000 og Latin-Amerika programmet. UD har samtidig økt bevilgningen til NORRUSS, NORGLOBAL og India-programmet.

Samferdselsdepartementet øker sin bevilgning med 18 mill. kroner. Midlene er i all hovedsak øremerket en nysatsing på PILOT-T, - som skal legge til rette for en samlet støtte gjennom hele teknologiprosessen fra forskning til kommersialisering. Det gis også noen mindre tillegg til andre satsinger.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet viderefører sin samlede bevilgning, trekker seg ut av MILJØFORSK og øker bevilgningen til FORREGION med 4 mill. kroner øremerket Nord-Norge.

Arbeids- og sosialdepartementet øker sin bevilgning med 14 mill. kroner. Økningen går i all hovedsak til arbeids- og velferdsområdet gjennom VAM.

De øvrige departementene viderefører sin bevilgning i 2018 til de samme programmer og aktiviteter som i 2017.

3 Fordeling på virkemidler og områder

3.1 Virkemidler og hovedaktiviteter

Forskningsrådets aktiviteter og programmer er inndelt i ulike hovedaktiviteter som igjen samles i ulike virkemidler. Tabellen under viser hvordan Forskningsrådets FoU-inntekter fordeler seg på virkemidler og hovedaktiviteter. Nedenfor følger en kort gjennomgang av de viktigste endringene fra 2017 til 2018.

Tabell 3.1. Budsjett 2018 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter, 1000 kroner.

	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert Nullvekst	Årets budsjett	Endring Årets bud
	2017	2017	2018	2018	2017-18
Programmer	4 530 458	4 709 485	4 222 081	4 306 649	84 569
Brukerstyrte innovasjonsprogr	1 433 754	1 411 153	1 319 552	1 246 029	-73 523
Grunnforskningsprogrammer	191 008	191 879	120 426	124 438	4 012
Handlingsrettede programmer	1 149 577	1 256 847	1 063 129	1 118 831	55 702
Store programmer	1 756 119	1 849 605	1 718 973	1 817 351	98 378
Frittstående prosjekter	1 186 271	1 186 422	1 165 521	1 212 067	46 546
Fri prosjektstøtte	951 585	951 585	929 343	973 218	43 875
Andre grunnforskningsprosjekt	0	0	0	0	0
Internasjonal prosjektstøtte	62 875	72 946	60 145	26 713	-33 432
Andre frittstående prosjekter	171 811	161 891	176 033	212 136	36 103
Infrastruktur og inst. tiltak	2 613 985	2 625 385	2 969 177	3 317 306	348 129
Basisbevilgninger	1 349 939	1 349 939	1 361 717	1 505 230	143 513
Strategisk institusjonsstøtte	229 450	240 850	221 819	285 564	63 745
SFF/SFI/FME	699 426	699 426	731 376	774 107	42 731
Vitenskapelig utstyr, datab., saml	264 076	264 076	586 171	742 332	156 161
Andre infrastrukturtiltak	71 094	71 094	68 094	10 073	-58 021
Nettverkstiltak	805 977	810 476	692 900	663 555	-29 345
Systemtiltak	345 095	345 925	327 101	306 142	-20 959
Nasjonale stimuleringsstiltak, møteplass	49 985	49 985	34 600	34 500	-100
Internasjonale nettverkstiltak	410 897	414 566	331 199	322 913	-8 286
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	151 333	165 627	116 866	123 573	6 707
Informasjon/formdling/publisering	96 160	105 326	71 403	79 737	8 334
Planlegging/utredn./evaluering	55 173	60 301	45 463	43 836	-1 627
Disposisjonsfond	13 018	866	2 080	-99 130	-101 210
Disposisjonsfond	13 018	866	2 080	-99 130	-101 210
Felleskostnader	51 125	53 089	13 256	13 970	714
Sekretariater	51 125	53 089	13 256	13 970	714
Forvaltning	198 099	214 695	185 650	195 250	9 600
Særskilte forvaltningsoppdrag	198 099	214 695	185 650	195 250	9 600
Total sum	9 550 266	9 766 045	9 367 530	9 733 241	365 711

Brakerstyrte programmer får en samlet reduksjon på 74 mill. kroner. Reduksjonen er særlig knyttet til BIA og DEMO2000. *Grunnforskningsprogrammene* får et lite tillegg til SAMKUL. Innenfor de *handlingsrettede programmene* er det en samlet vekst på 56 mill. kroner, først og fremst knyttet til satsingen i revidert nasjonalbudsjett på forskning på grunnskolelærerutdanningen gjennom FINNUT, men også gjennom økt satsing på LAVUTSLIPP og UD-programmene NORRUSS og NORGLOBAL. *Store programmer* øker med 98 mill. kroner. Først og fremst knyttet til muliggjørende teknologier BIOTEK2021, NANO2021, og særlig IKTPLUSS.

Fri prosjektstøtte får en vekst på 44 mill. kroner til et nytt fellesløft med forskningsmiljøene om Toppforsk. *Andre frittstående prosjekter* øker med 36 mill. kroner som følge av opptrappingen av Arven etter Nansen og omprioritering til Forskerlinjesatsingen. Reduksjonen på *Internasjonal prosjektstøtte* er knyttet til en teknisk flytting av EUROSTARS til BIA.

Basisbevilgningene øker med 113 mill. kroner. Først og fremst som en følge av at STIM-EU-ordningen øker med 76 mill. kroner. I økningen inngår også veksten i basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene og en viss prisjustering for de øvrige instituttgruppene. Økningen tar også høyde for at SINTEF Raufoss Manufacturing AS kan inkluderes i basisfinansieringsordningen. *Strategisk institusjonsstøtte* øker som følge av midlene i revidert nasjonalbudsjett til Forskningscentre til klinisk forskning (FKB), men også gjennom et nytt senter innenfor petroleumsforskning, og en satsing på brannsikkerhet med finansiering fra forsikringsbransjen. Økningen på *SFF/SFI/FME* er knyttet til opptrappingen til fjerde runde SFF med 45 mill. kroner. *Vitenskapelig utstyr* øker med 155 mill. kroner som følge av opptrappingsplanen i langtidsplanen. *Andre infrastrukturtiltak* reduserer som følge av at Haldenreaktoren og KLDRA Himdalen er trukket ut av Forskningsrådets budsjett.

Innenfor *Systemtiltak* reduseres FORNY2020 med omtrent 25 mill. kroner. *Nasjonale stimulerings-tiltak* i form av forskerskoler og regionansvarlige videreføres på omtrent samme nivå. *Internasjonale nettverkstiltak* reduseres som følge av at NFR går ut av flere internasjonale tiltak. *Diverse FoU* øker noe som følge av økt støtte til Vitensentrene.

3.2 Fordeling på divisjoner og enheter

Tabellen nedenfor viser økningen i Budsjett 2018 fordelt på divisjoner. Det kommer betydelige midler til *Vitenskap* gjennom tildelingene til Fri prosjektstøtte, SFF, Forskningsinfrastruktur, STIM-EU, instituttstipendiater og økte basisbevilgninger. *Samfunn og helse* får også betydelig økte midler, først og fremst gjennom revidert nasjonalbudsjett til grunnskolelærerutdanningen og senter for klinisk helse (FKB), men også til velferdsområdet til VAM, Offentlig sektor ph.d. og bilateralt samarbeid. *Energi, ressurser og miljø* får betydelig reduserte midler. Det er særlig avslutningen av "tiltaks pakken for arbeid" som er utslagsgivende, men også andre departementers reduksjoner på fornybar energi. *Innovasjon* får en økning til muliggjørende teknologier og til Pilot-T på transportområdet, men får samtidig en vesentlig reduksjon innenfor BIA og FORNY knyttet til programmenes finansiering fra "tiltaks pakken for arbeid".

Tabell 3.2. FoU-bevilgninger 2018 fordelt på divisjoner og stabsenheter, 1000 kroner.

	Årets	Revidert	Korrigert	Årets	Endring
	budsjett	budsjett	Nullvekst	budsjett	Årets bud
	2017	2017	2018	2018	2017-18
Administrasjon	150	150	0	0	0
Stabsenheter	120 559	117 870	51 079	38 200	-12 879
Energi, ressurser og miljø	2 385 452	2 342 389	2 159 372	2 104 905	-54 466
Innovasjon	2 294 350	2 278 134	2 196 880	2 196 073	-807
Samfunn og helse	1 382 177	1 227 136	1 154 662	1 274 434	119 772
Vitenskap	3 583 358	3 584 587	3 805 538	4 119 628	314 090
Total sum	9 766 045	9 550 266	9 367 530	9 733 241	365 711

3.3 Langtidsplanens prioriteringer

Oppfølgingen av *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2015 – 2024)* er en særlig viktig oppgave for Forskningsrådet. Året 2018 er fjerde år i langtidsplan perioden. I perioden 2015 – 2018 har Forskningsrådet mottatt 1739 mill. kroner til oppfølging av planen. Total satsing fra regjeringen er på 2,9 mrd. kroner. Forskningsrådet har altså i perioden 2015 – 2018 mottatt godt nesten 2/3 av de midlene som er investert i langtidsplanens først periode. Det viser at Rådet har hatt et vesentlig ansvar for oppfølgingen av planen. Nedenfor gis en rapport om oppfølgingen i 2018 med vekt på rapport om aktiviteter og pengestrømmer.

Tabell 3.3. FoU-bevilgninger 2018 fordelt på divisjoner og stabsenheter, 1000 kroner.

	Budsjettinnsats										
	2014	2015	2016	2017	2018	Økning	Økning	Økning	Økning	Økning	Prst
	Rev bud	Rev bud	Rev bud	Rev bud	Rev bud	2015	2016	2017	2018	2015-18	2015-17
Hav	890	889	1 064	1 019	912	-2	175	-45	-107	22	2 %
Marint	343	347	359	391	377	5	12	32	-15	34	10 %
Maritimt	154	139	146	170	161	-15	7	24	-9	7	5 %
Petroleum	394	402	559	458	374	8	157	-101	-84	-20	-5 %
Klima, miljø og miljøvennlig energi	974	1 006	1 082	1 194	1 047	32	76	112	-147	73	8 %
Klima	199	216	229	220	218	17	13	-10	-2	19	10 %
Miljø og samfunn	125	130	139	154	132	6	8	15	-22	7	6 %
Miljøvennlig energi	650	660	715	821	697	9	55	106	-123	47	7 %
Bedre offentlige tjenester	669	718	777	898	905	49	59	122	6	236	35 %
Fornøyelse i offentlig sektor	52	68	86	135	172	15	18	49	37	119	228 %
Helse, omsorgs- og velferdstjenester	505	536	556	593	581	31	20	38	-12	76	15 %
Utdanning og læring	112	114	135	170	152	3	21	35	-18	40	36 %
Muliggjørende teknologier	555	565	631	652	719	10	67	21	66	164	29 %
IKT	258	274	320	330	400	15	46	10	70	142	55 %
Bioteknologi	169	159	172	170	175	-10	13	-2	5	6	4 %
Nanoteknologi	128	132	140	152	143	4	8	12	-9	15	12 %
Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv i bredden	1 254	1 329	1 544	1 581	1 505	75	215	37	-76	251	20 %
Næringsliv i bredden	901	925	1 052	1 065	1 032	23	127	14	-34	130	14 %
Kommersialisering	139	197	281	258	220	58	84	-23	-38	82	59 %
Næring & samfunnsutf.	214	208	211	257	253	-6	3	46	-4	39	18 %
Verdensledende fagmiljøer	1 765	2 060	2 333	2 243	2 759	295	273	247	179	994	56 %
Fagmiljøer og talenter	1 231	1 297	1 392	1 480	1 513	66	95	88	33	281	23 %
Forskningsinfrastruktur	352	451	486	258	737	100	35	109	141	385	110 %
Internasjonalisering	182	312	454	504	509	130	142	50	5	327	180 %
Andre områder	1 938	1 916	2 091	2 178	1 886	-23	175	87	-292	-52	-3 %
Totalt revidert budsjett	8 046	8 483	9 522	9 766	9 733	437	1 040	581	-33	2 024	25 %
Langtidsplanens områder	6 108	6 567	7 431	7 588	7 847	459	864	157	259	1 739	28 %

Det prioriterte området *Hav* omfatter innsatsområdene marint, maritimt og petroleum. Budsjettinnsatsen innenfor *Hav* var i 2018 på 912 mill. kroner. Den målrettede innsatsen skjer i all hovedsak gjennom programmene HAVBRUK2, PETROMAKS2, MARINFORSK, DEMO2000, MAROFF2, Polarprogrammet og to forskningssentre for petroleum. Det var i 2018 en betydelig reduksjon til området, særlig knyttet til at "tiltaks pakken for arbeid" på 100 mill. kroner ble avsluttet. Dette medførte en reduksjon i programmene PETROMAKS2 og DEMO2000. Også innenfor de øvrige programmene var det en reduksjon i 2018. Samlet sett har området vært relativt svakt prioritert sett i forhold til de utfordringer og muligheter som særlig ligger innenfor det maritime og marine området.

Det prioriterte området *Klima, miljø og miljøvennlig energi* omfatter ambisjonene knyttet til utvikling av miljøvennlig energi, forskning på klima- og klimatilpassing og miljøforskning i bred forstand. Budsjettinnsatsen innenfor området var i 2018 på 1047 mill. kroner. Den målrettede innsatsen skjer i hovedsak gjennom de store programmene KLIMAFORSK og ENERGIX, og programmene Polarprogrammet, MILJØFORSK, Climit, BIONÆR, DEMOS, TRANSPORT 2025 og Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME). Innenfor Miljøvennlig energi har det vært en betydelig reduksjon i 2018. Særlig knyttet til ENERGIX, som følge av at "tiltaks pakken for arbeid" ble avsluttet. Også mange av de øvrige programmene har opplevd redusert budsjett i 2018. Transport 2025 og den nye satsingen Arven etter Nansen er de eneste aktivitetene som får vekst i 2018.

Det prioriterte området *Bedre offentlige tjenester* skal bidra til fornyelse i og for offentlig sektor, styrke den velferds-, helse- og omsorgsrelaterte forskningen, og forskning knyttet til utdanning og kompetanse. Budsjettinnsatsen innenfor området var i 2018 på 905 mill. kroner. Sentrale målrettede aktiviteter er Program for demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning (DEMOS), Offentlig sektor-Ph.d. og Stort program Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester og programmet (HELSEVEL), i tillegg til helseprogrammene God og treffsikker diagnostikk (BEHANDLING) og Bedre helse og livskvalitet (BEDREHELSE). På utdanningsområdet utgjør Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT) det sentrale programmet. Veksten til området kommer gjennom en ny satsing på brannsikring. Ellers kom det betydelig vekst i RNB til utdanningsområdet.

Muliggjørende teknologier omfatter de tre teknologiområdene informasjons- og kommunikasjons-teknologi, bioteknologi og nanoteknologi, men også avanserte produksjonsprosesser regnes som en del av de muliggjørende teknologiene. Avansert produksjonsprosesser følges foreløpig opp gjennom enkeltprosjekter i flere programmer og satsinger, slik at det ikke enkelt lar seg skille ut som en entydig budsjettstørrelse. Budsjettinnsatsen innenfor området var i 2018 på 719 mill. kroner. Det er en økning på 66 mill. kroner i 2018. Tyngdepunktet i den målrettede innsatsen ligger innenfor IKT-satsingen IKTPLUSS og de Store programmene NANO2021 og BIOTEK2021, men også SYNKNOYT, Teknologirådet, ROBUST, ansvarlig innovasjon i SAMANSVAR, Joint Technology Initiatives bidrar direkte inn mot *Muliggjørende teknologier*. Økningen til området kommer i særlig grad innenfor IKT-feltet.

Det prioriterte området *Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv* kan inndeles i tre områder. Ett område som dekker ambisjonen om forskningsbasert innovasjon i bredden av norsk næringsliv, ett område som dekker behovet for økt kommersialisering basert på forskning, og ett område som dekker næringsutvikling for å møte samfunnsutfordringer. Forskningsrådet har et bredt spekter av ikke-tematiske virkemidler som utgjør kjernen i oppfølgingen av dette området, - fra rettighetsbaserte SkatteFUNN til næringsrettede FoU-programmer og kompetansebygging regionalt, nasjonalt og internasjonalt samt virkemidler for kommersialisering av forskningsresultater. Den målrettede

aktiviteten inkluderer BIA/EUROSTARS 2, Nærings-ph.d., FORNY2020, FORREGION, SFI og FoU-innsats mot næringsklyngene samt deler av BIONÆR, TRANSPORT2025 og SAMANSVAR. Budsjettinnsatsen innenfor området var i 2018 på 1505 mill. kroner. Det er betydelig reduksjon i budsjettinnsatsen for 2018, særlig knyttet til avslutningen av "tiltaks pakken for arbeid". Dette rammet i første rekke BIA og FORNY2020. Det kommer en viss vekst til Transport2025 og Nærings-ph.d.

Det prioriterte området *Verdensledende fagmiljøer* består av tre områder. Ett område som dekker ambisjonen om utvikling av topp fagmiljøer og de beste talene, ett område som synliggjør oppbygging av nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur, og ett område som dekker satsingen på EU-mobilisering. De mest sentrale virkemidlene er satsingen på Fri prosjektstøtte, Senter for fremragende forskning (SFF), Forskningsinfrastruktur og stimuleringsordningene for å øke deltakelsen i Horisont 2020. I tillegg er Forskningsrådets grunnforskningsprogrammer viktige bidrag til at fagmiljøer kan utvikle seg til å bli verdensledende. Øvrige virkemidler som bygger opp under satsingsområdet er satsingen på Kjønnbalanse i faglige toppstillinger og forskningsledelse (BALANSE). Budsjettinnsatsen innenfor området var i 2018 på 2759 mill. kroner. Budsjettøkningen er på 179 mill. kroner, særlig rettet mot Fri prosjektstøtte, SFF, Forskningsinfrastruktur og mobiliseringstiltak til Horisont 2020.

4 Departementene

Forskningsrådet for bevilgninger fra 15 departementer. Nedenfor redegjøres det for fordelingen av årets budsjett på det enkelte departement. Det er tatt utgangspunkt i tildelingsbrevet for det enkelte departement. I noen få tilfeller avviker årets budsjett fra tildelingsbrevet. Slike tilfeller kan oppstå når tildelingsbrevet kommer for sent i forhold til når Forskningsrådet lukker årets budsjett. Denne type avvik vil justeres i revidert budsjett. I tabellen knyttet til hvert enkelt departement gis det en oppstilling av hvordan departementets bevilgning er fordelt på programmer og aktiviteter. Alle føringer i tildelingsbrevene som innebærer spesifiserte beløp på programmer og aktiviteter utkvitteres gjennom denne oppstillingen. Det redegjøres derfor ikke tekstlig for de enkelte føringene i tildelingsbrevene. Revidert budsjett 2017 er ikke gjennomgående avstemt i hele dokumentet, siden revidert budsjett ikke er avsluttet før dette dokumentet produseres.

4.1 Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementets (KDs) FoU-bevilgning til Forskningsrådet i 2018 er på 4 431,027 mill. kroner. I tillegg kommer midler til drift av Forskningsrådets virksomhet som fra 2018 samlet på én rammestyrte post i KD (801,9 mill. kroner - Kap. 285.55). For å sammenlikne budsjett 2017 med budsjett 2018 har Forskningsrådet beregnet "korrigert nullvekst" 2018 som er budsjett 2017 fratrukket virksomhetskostnader for alle poster og aktiviteter. Nullveksten er også justert for tilbakeføring av et teknisk kutt i KDs budsjett på 337 mill. til forskningsinfrastruktur i 2017.

For 2018 er det lagt inn en faseforskyvning av KDs bevilgning på 100 mill. kroner. Faseforskyvningen er realisert gjennom en negativ avsetning på Kap. 285 post 52 (30 mill.) og 53 (70 mill.) i henhold til tildelingsbrev. Om man ser bort fra faseforskyvningen er veksten i KDs budsjett om lag 503 mill. kroner (12,5 %). Veksten er fordelt på Forskningsrådets virkemidler basert på føringer i tildelingsbrev og Forskningsrådets eget budsjettforslag.

Tabell 4.1: Inntekter fra KD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	korrigert nullvekst	Årets budsjett
Forskning om kunnskapssektoren				
KD - Kunnskapsdepartementet		400		
KD Kap. 226.21	38 570	38 570	35 498	36 267
KD Kap. 226.63	15 300	15 300	14 341	11 900
KD Kap. 226.71	54 832	54 832	53 705	65 185
KD Kap. 231.21	14 400	14 400	12 345	16 500
KD Kap. 231.51	8 866	8 866	8 168	8 344
KD Kap. 258.21	14 345	14 345	4 169	4 294
KD Kap. 281.50	191 436	227 836	192 971	223 457
Langsiktig grunnleggende forskning				
KD Kap. 285.52	1 661 282	1 661 282	1 573 542	1 630 883
KD Kap. 287.57	182 309	182 309	178 037	206 659
KD Kap. 288.21	36 000	36 000	33 601	38 200
Sektorovergrepene forskning				
KD Kap. 285.53	1 400 455	1 400 455	1 321 151	1 432 736
KD Kap. 285.54	269 936	269 936	592 231	748 392
KD Kap. 287.21	9 000	9 000	8 210	8 210
KD Kap. 287.60	7 900	7 900	0	0
Sum	3 904 631	3 941 431	4 027 969	4 431 027

Forskningsrådet fremmet forslag om 484,6 mill. kroner i vekst fra KD i budsjettforslaget for 2018. Budsjettveksten som ble fremmet av regjeringen på KDs budsjett i Prop. 1 S (2017-2018) fulgte i stor grad Forskningsrådets budsjettforslag både når det gjelder innretning og volum. Veksten er imidlertid øremerket i større grad enn tidligere slik at Forskningsrådet ikke har frihetsgrader av betydning i fordelingen av veksten på virkemidlene.

Posten for langsiktig grunnleggende forskning (Kap. 285.52) er i 2018 på 1 630,9 mill. kroner. Hvis vi korrigerer for en negativ avsetning på 30 mill. kroner (faseforskyvning) innebærer dette en økning på 87,3 mill. kroner. Av økningen på post 52 skal 50 mill. kroner gå til FRIPRO Toppforsk (fellesløft III, del 2) og 45 mill. kroner til SFF-ordningen for å sikre jevnt bevilgningsvolum og utlysningstakt framover. På grunn av ABE-kutt på 0,7 % er veksten ikke fullfinansiert. Forskningsrådet har foretatt noen mindre omfordelinger innenfor posten basert på endring av behov innenfor samme formål.

I forbindelse med saldering av budsjettet i Stortinget ble de samfunnsvitenskapelige instituttene tilført en økning på 25 mill. kroner i basisbevilgning (Kap. 287.57) ut over priskompensasjon på om lag 2 prosent. Vitenssentere ble tilført en økning på 10 mill. kroner (Kap. 226.71).

Posten for strategiske satsinger (Kap. 285.53) er i 2018 på 1 432,7 mill. kroner. Hvis vi korrigerer for en negativ avsetning på 70 mill. kroner (faseforskyvning) innebærer dette en økning på 181,6 mill. kroner. Forskningsrådet har fordelt veksten på programmer og aktiviteter basert på føringer i departementets tildelingsbrev og Forskningsrådets eget budsjettforslag. I tillegg er det foretatt en omfordeling av 60 mill. kroner i nullvekst. Se omtale under.

Av økningen er 76 mill. kroner øremerket tiltak for mobilisering til Horisont 2020. Veksten er i tråd med Langtidsplanen der det ble varslet en nivåheving på 400 mill. kroner innen 2018 til ordninger som bidrar til EU-mobilisering. Videre skal 20 mill. kroner av økningen settes av til satsingen Arven etter Nansen. Regjeringen øremerker også 10 mill. kroner til å følge opp forsknings- og teknologiavtalen med Kina som Forskningsrådet vil forvalte gjennom støtteordningen for Internasjonalt, bilateralt FoU-samarbeid (INT-BILAT).

I Regjeringens budsjettforslag lå det inne en økning på 85 mill. til forskning på muliggjørende teknologier. 5 mill. av disse var øremerket humanistiske perspektiver på teknologi. Disse er lagt til programmet Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL). De resterende 80 mill. fordeles i tråd med føringer i statsbudsjettet og Forskningsrådets budsjettforslag til BIOTEK2021 (10 mill.), NANO2021 (11 mill.), IKTPLUSS (51 mill.) og Program for forskning om ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar (SAMANSVAR, 8 mill.).

Forskningsrådet har etablert en mekanisme for å sikre en årlig frihetsgrad på KDs post 53 Strategiske satsinger, ved at det inndras 10 prosent av midlene fra programmene i budsjettforslaget for etterfølgende budsjettår. For 2018 innbar dette at det var mulig å frigjøre 71,3 mill. kroner i nullvekst. For å skjerme programmer som kun har sin finansiering fra KD post 53 ble inndragningen redusert til 60 mill. kroner. Av de frigjorte midlene ble 50 mill. kroner omfordelt til Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) for å styrke finansieringen av ordningen opp mot planlagt nivå etter tildelingen av tredje runde, og 10 mill. kroner ble omfordelt til Arven etter Nansen.

Posten for forskningsinfrastruktur (Kap. 285.54) er i 2018 på 748,4 mill. kroner. Budsjettet inkluderer en tilbakeføring av en ettårig reduksjon på 337 mill. kroner til vitenskapelig utstyr og en økning på om lag 155 mill. kroner i tråd med langtidsplanen.

Under det sektorpolitiske området for forskning om kunnskapssektoren er det øremerket en vekst på 4 mill. kroner til ny innovasjonsordning på Kap. 231.21 Barnehager. Kap. 281.50 Felles tiltak for

universiteter og høyskoler er tilført 40 mill. kroner gjennom overføring av midler knyttet til innføring av ny grunnskolelærerutdanning til FINNUT-programmet. Nullvekst på posten er imidlertid kuttet med om lag 10 mill. kroner inkludert ABE-reformen. En flytting av 5 mill. kroner fra støtteordningen forskningsinstitutter som fusjonerer (INSTFUS) ble varslet allerede i revidert budsjett 2017. Det resterende kuttet på 5 mill. kroner er håndtert ved en proratarisk reduksjon i aktiviteter som ikke er skjermet i tildelingsbrevet og gjennom en ytterligere reduksjon i INSTFUS til et nytt årlig nivå på 3,8 mill. kroner.

Tabell 4.2. Bevilgninger fra KD til *langsiktig grunnleggende forskning og forskning om kunnskapssektoren* fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer	198 777	238 777	181 511	225 905
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	23 500	23 500	22 850	22 850
EUROPA - Europa i endring	7 000	7 000	0	0
EVITA - eVitenskap	18 000	18 000	0	0
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdanningssektoren	82 197	122 197	75 666	120 097
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester	9 600	9 600	9 195	8 868
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	0	0	18 000	18 000
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	0	0	7 740	7 740
P-SAMISK - Program for samisk forskning	11 700	11 700	10 600	10 600
ROMFORSK - Program for romforskning	27 660	27 660	26 710	26 710
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar	0	0	650	590
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	4 000	4 000	10 100	10 450
SYNKNYTT - Progr.f. synkrotron- og nøytron	15 120	15 120	0	0
Frittstående prosjekter	1 045 160	1 045 160	1 012 670	1 056 490
FLINSTUD - Forskerlinjen/Studentstipend	13 000	13 000	12 980	18 980
FLINSTUD-UTV - Forskerlinje/studentstipend - utvikling			6 000	0
FORINNPOL - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik	2 000	2 000	1 820	1 755
FRICON - Fri prosj.st mobilitetsstipend	25 600	25 600	15 000	15 000
FRIHUMSAM - Fri prosj.st. hum og sam	254 912	254 912	0	242 777
FRIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	412 992	412 992	0	400 137
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	247 081	247 081	0	235 631
FRIPRO - Fri prosjektstøtte	0	0	878 660	50 000
IS-AUR - Samarb.progr. Norge Frankrike	500	500	500	500
IS-DAAD - Forskerutveksl. Norge-Tyskland	800	800	700	700
IS-TOPP - Toppfinans. av M.Curie-stipend	11 875	8 075	0	0
MSCA-TOPP-UT - Toppfinansiering av MSCA utgående kandidater	3 000	6 800	14 575	8 575
NAERINGSPPH - Nærings-phd	37 150	37 150	39 935	39 935
OFFPHD - Offentlig sektor-ph.d.	31 250	31 250	37 650	37 650
POS-ERC - Støtte til ERC søkere som oppnår god evaluering	5 000	5 000	4 850	4 850
Infrastruktur og inst. tiltak	651 795	648 195	632 413	697 813
ESSURVEY - European Social Survey	5 600	5 600	5 400	5 400
GENINST - Gen. andre institusjoner	100	100	100	100
INSTFUS - Institutfusjon og -samarbeid	10 000	6 400	10 000	3 809
ISPBIOMED - ISP - biologi og biomedisin	4 030	4 030	1 355	1 355
ISPHUM - ISP - Humaniora	8 000	8 000	7 750	7 750
ISPATTEK - ISP - naturvit. og teknologi	13 485	13 485	13 135	13 135
ISPSAM - ISP - Samfunnsvitenskap	9 000	9 000	8 650	8 650
PROFESJON - Forskningskompetanse for utvalgte profesjonsutdanninger	500	500	36 170	34 885
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	182 309	182 309	178 037	206 659
SARS - SARS International Center	19 500	19 500	19 500	19 500
SFF - Sentre for fremragende forskn	305 396	305 396	297 896	342 150
SHP - Strategiske høyskoleprogram	39 000	39 000	0	0
SIMULA - SIMULA-senteret ()	49 175	49 175	49 175	49 175
UNI-MUSEER - Strat.satsing univ.museer	5 700	5 700	5 245	5 245

Tabell 4.2.(forts.)

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Nettverkstiltak	177 790	177 790	169 611	175 645
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	23 840	23 840	28 620	31 257
EMBLNODE - Nord EMBLSenter i molekylærmed	10 000	10 000	12 500	12 500
EURAXESS - Euraxess - mobilitetsportalen	1 800	1 800	0	0
FORNY20 - FORNY2020	32 400	32 400	30 820	29 725
FORREGION - Forskningsbasert innovasjon i regionene	6 000	6 000	6 000	5 893
FORSKSKOLE - Forskerskoler	35 000	35 000	33 100	33 000
GENSTIM - Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 650	1 650	1 500	1 500
INT-BILAT - BILAT-ordningen	800	1 550	720	720
INTPART - International Partnerships for Excellent Education and Research	46 750	46 000	43 551	47 950
INTSTAB-PR - Internasjonale prosjekter	800	800	800	800
JPIOCEANS - Healthy and productive seas and oceans	0	0	0	300
KONT - Kontingenter	2 000	2 000	2 000	2 000
MILUTARENA - Formidlings- og koordineringstiltak knyttet for miljø- og utvik	3 250	3 250	3 000	3 000
SSF - Svalbard Science Forum	13 500	13 500	7 000	7 000
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	126 858	127 303	104 032	109 996
AVD-KOMM - Språk	2 500	2 500	1 800	1 800
FORM - Formidling	250	250	0	0
FORMIDLING - Formidling og forskningskommunikasjon	0	4 000	0	0
FORSKDAG - Forskningsdagene	3 500	4 470	0	0
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval	5 025	5 470	0	0
INF-GEN - Informasjon generelt	500	500	0	0
KOMMSTRAT - Nettarbeid nye tjenester	5 200	3 230	4 075	1 000
KOMMUNIK - Kommunikasjon	1 000	1 000	0	0
KONK-UOF - Unge forskere	900	900	0	0
LÆREEFFEKT - Lærertetthet og læringseffekt	15 300	15 300	14 341	11 900
LIKEST - Likestilling og kjønn i forsk	140	140	0	0
NETTARBEID - Nettarbeid interne og eksterne nettsider	1 000	1 000	0	0
NYSGJPER - Nysgjerrigper	4 000	4 000	0	0
PROFORSK - Forskningskommunikasjon	6 000	3 000	5 950	5 950
PUBL - Publisering/prosjektinform	5 860	5 860	5 060	5 060
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	19 576	19 576	18 976	18 976
STAT - Forskningsdokument./Statistikk	150	150	0	0
TEKSAM - Teknologi og samfunn	1 000	1 000	0	0
UTRED - Utredning	125	125	125	125
VITEN - Vitensentre	54 832	54 832	53 705	65 185
Disposisjonsfond	1 170	725	1 170	-29 130
DISPFON - Disposisjonsfond	1 170	725	1 170	870
FORSKYV-KD - Forskyvning post 52 og 53	0	0	0	-30 000
Felleskostnader	4 970	4 970	4 970	4 970
KILDEN - Oppstart, lønn, randsone etc	4 970	4 970	4 970	4 970
Forvaltning	10 820	11 220	0	0
K-SENTER - Kunnskapssenter for utdanning	10 820	11 220	0	0
Totalsum	2 217 340	2 254 140	2 106 377	2 241 689

Tabell 4.3. Bevilgninger fra KD til *sektorovergripende forskning* fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer	692 640	692 640	590 449	673 949
BEDREHELSE - Bedre helse og livskvalitet	17 200	8 977	13 795	13 767
BEHANDLING - God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering	29 390	37 613	24 279	24 230
BIONÆR - Bionæringsprogram	10 000	10 000	8 463	8 446
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	89 000	89 000	74 755	84 586
DEMOS - Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning	1 000	1 000	903	903
ENERGIX - Stort program energi	30 000	30 000	25 285	25 144
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdanningssektoren	5 600	5 600	4 569	4 569
FORKOMMUNE - Forskning og innovasjon i kommunesektoren	25 000	25 000	24 426	24 377
HAVBRUK2 - Stort program for havbruksforskning	19 000	19 000	16 127	16 094
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester	30 000	30 000	25 797	25 745
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	75 500	75 500	63 801	114 500
KLIMAFORSK - Stort program klima	68 450	68 450	57 342	57 227
MARINFORSK - Marine ressurser og miljø	12 100	12 100	10 144	10 122
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	19 500	19 500	15 942	15 910
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materiale	71 150	71 150	60 298	71 156
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	47 800	47 800	40 612	40 531
POLARPROG - Polarforskningsprogram	61 150	61 150	54 921	54 811
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar	9 600	9 600	6 661	14 631
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	40 000	40 000	35 966	40 884
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	17 200	17 200	14 719	14 689
TRANSPORT - Transport 2025	10 000	10 000	8 243	8 226
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	4 000	4 000	3 401	3 401
Frittstående prosjekter	55 961	55 961	63 041	82 974
BALANSE - Kjønnbalanse i toppstillinger og forskningsledelse	18 961	18 961	17 370	17 335
FORINNPOL - Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik	11 000	11 000	9 838	9 838
FORSTERK - Forsterkningsmidler	11 000	11 000	11 000	10 978
NANSEN - Arven etter Nansen	10 000	10 000	20 000	40 000
POS-ERC - Støtte til ERC søkere som oppnår god evaluering	5 000	5 000	4 833	4 823
Infrastruktur og inst. tiltak	702 836	702 836	1 092 153	1 323 833
FMESAMFUNN - FME - samfunn	5 000	5 000	5 000	5 000
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastrukt	258 476	258 476	580 771	736 932
NSDBASIS - Norsk samf.vit.datatjen.basis	11 460	11 460	11 460	11 460
SFI - Sentre for forskn.drevet innov	194 500	194 500	242 072	241 590
STIM-EU - Strat.Institutsats.EU-prosj	200 000	200 000	199 450	275 451
STIPINST - Stipendiatstillinger i instituttsektoren	33 400	33 400	53 400	53 400
Nettverkstiltak	182 054	182 054	125 950	128 582
COSTINF - COST Infrastruktur	400	400	370	370
EU-MOB - EU-mobilisering	39 580	39 580	13 871	6 747
HELSE-EU - Helse EU posisjoneringsmidler	12 200	10 000	9 511	9 492
INT-BILAT - BILAT-ordningen	11 150	11 150	10 148	20 107
INTSTAB-PR - Internasjonale prosjekter	1 000	1 000	0	0
JPIOCEANS - Healthy and productive seas and oceans	3 000	3 000	0	0
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	91 600	93 800	92 050	91 866
REGREP - Regionale representanter	4 100	4 100	0	0
STILL-UTL - Stillinger i utlandet	19 024	19 024	0	0
Disposisjonsfond	0	0	0	-70 000
FORSKYV-KD - Forskyvning post 52 og 53	0	0	0	-70 000
Forvaltning	53 800	53 800	50 000	50 000
GAVEFORST - Gaveforsterkningsordningen	50 000	50 000	50 000	50 000
RFFALLE - Sentral RFF-pott til adm.og st	3 800	3 800	0	0
Total sum	1 687 291	1 687 291	1 921 592	2 189 338

4.2 Nærings- og fiskeridepartementet

Forskningsrådet får i 2018 en FoU-bevilgning fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) på 2 104 176 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD). I den forbindelse har NFD overført 136,969 mill. kroner fra kapittel 920 post 50 til KD. Også 58 mill. kroner, som NFD bevilget til Haldenreaktoren og KLDRA Himdalen over kap. 920.50 i 2017, er fra 2018 trukket ut av Forskningsrådets budsjett. Korrigert for virksomhetskostnadene og de nukleære aktivitetene er det en nominell reduksjon i FoU-bevilgningen fra NFD på 12,6 mill. kroner (0,6 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.4: Inntekter fra NFD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

NFD kap. 920.50	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi	1 457 686	1 457 717	1 376 504	1 368 665
Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv	809 779	810 493	788 825	730 232
Andre tiltak	44 311	43 597	9 478	5 279
Sum	2 311 776	2 311 807	2 174 807	2 104 176

FoU-bevilgningen fra NFD er fordelt på programmer og aktiviteter i henhold til føringer i Prop. 1 S (2017-2018), NFDs tildelingsbrev for 2018, Forskningsrådets budsjettforslag og dialog med departementet.

Tiltak for *Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi* er redusert med 11,5 mill. kroner når det korrigeres for at REISEFORSK (3,7 mill. kroner i korrigert nullvekst 2018) er flyttet fra *Andre tiltak*. 45 mill. kroner i vekst fra NFD til muliggjørende teknologier er fordelt med 37 mill. kroner til IKTPLUSS og 8 mill. kroner til NANO2021. Nærings-ph.d. er styrket med 10 mill. kroner, REISEFORSK med 0,3 mill. kroner og HAVBRUK med 2 mill. kroner øremerket kunnskapsgrunnlag om nye arter i oppdrett. Med avviklingen av regjeringens tiltakspakke for økt sysselsetting ble bevilgningen til BIA redusert med 50 mill. kroner. 15 mill. kroner i redusert bevilgning fra næringsministeren til internasjonalt forskningssamarbeid er fordelt mellom PES2020 (6,6 mill. kroner), EU-MOB (2,3 mill. kroner), EUROSTARS (2,2 mill. kroner), DIV-INT (1,8 mill. kroner), INT-BILAT (1 mill. kroner) og AAL (0,9 mill. kroner). Verken EU-MOB eller AAL har med det finansiering fra NFD i 2018. Næringsministeren trekker seg også ut av ENERGIX. I tillegg har Forskningsrådet slått sammen BIA og EUROSTARS og 26,15 mill. kroner er overført fra EUROSTARS til BIA i Årets budsjett 2018. Ansvaret for bevilgningen til MABIT er fra 2018 lagt til BIOTEK2021 og 6 mill. kroner i øremerkede midler er overført fra MABIT til BIOTEK2021 i Årets budsjett 2018. I 2018 overtar IKTPLUSS ansvaret for JTI ECSEL og 5,757 mill. kroner er overført fra JTI til IKTPLUSS i Årets budsjett 2018. Også EVITA er lagt inn i IKTPLUSS, både i korrigert nullvekst 2018 og Årets budsjett 2018. Øvrige budsjettendringer skyldes prisjusteringer og/eller avbyråkratiserings- og effektivitetskutt (ABE-reformen).

Tiltak for *Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv* er redusert med 0,6 mill. kroner i 2018, korrigert for flyttingen av bevilgningene til Haldenreaktoren og KLDRA Himdalen. Med avviklingen av tiltakspakken for økt sysselsetting ble bevilgningen til FORNY2020 redusert med 50 mill. kroner. Samtidig er det ordinære budsjettet til FORNY2020 styrket med 25 mill.

kroner. Basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene er økt med til sammen 21,1 mill. kroner, slik at også SINTEF Raufoss Manufacturing AS kan inkluderes ordningen, og basisbevilgningen til de marine forskningsinstituttene er økt med 2 mill. kroner. NFD har øremerket 9 mill. kroner til Teknologirådet og departementets bevilgning til SFI blir 1 mill. kroner lavere enn i 2017. Øvrige budsjettendringer skyldes prisjusteringer og/eller avbyråkratiserings- og effektivitetskutt (ABE-reformen).

Bevilgningen til *Andre tiltak* i 2018 er redusert med 0,5 mill. kroner når det korrigeres for flyttingen av REISEFORSK til *Økt konkurransevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi*. Disposisjonsfondet DISP-NFD (DISP-NHD og DISP-FKD) er avviklet og midlene overført til hhv. DIV-AKT og GENPLAN i Årets budsjett 2018. Øvrige budsjettendringer skyldes prisjusteringer og/eller avbyråkratiserings- og effektivitetskutt (ABE-reformen).

Tabell 4.5: Bevilgninger fra NFD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Økt konkurranseevne i nytt og eksisterende næringsliv og styrket evne til omstilling i norsk økonomi	1 457 686	1 457 717	1 376 504	1 368 665
AAL - Active and Assisted Living R&D Programme	1 000	1 000	944	
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena	657 500	657 531	629 929	604 741
BIONÆR - Bionæringsprogram	49 406			
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping	64 730	64 730	60 797	67 009
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	12 567	12 567	13 448	11 604
ENERGIX - Stort program energi	10 400	10 400	9 799	2 594
EU-MOB - EU-mobilisering	7 770	7 770	2 307	
EUROSTARS - EUROSTARS	30 700	30 700	28 450	
EVITA - eVitenskap	3 900	3 900		
FNSNY - Fransk-norsk stiftelse	3 000	3 000		
HAVBRUK2 - Stort program for havbruksforskning	161 000	177 804	167 818	173 175
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	73 840	80 784	79 574	122 097
INT-BILAT - BILAT-ordningen	6 300	6 300	5 734	4 733
INTSTAB-PR - Internasjonale prosjekter	250	250		
JPIOCEANS - Healthy and productive seas and oceans	3 500	3 500		
JTI - Joint Technology Initiatives	5 800	5 800	5 800	
KLIMAFORSK - Stort program klima	2 000	2 000	1 872	1 910
MABIT - Marin bioteknologi i Tromsø	6 000	6 000	6 000	
MARINFORSK - Marine ressurser og miljø	63 400	96 002	89 941	91 763
MAROFF - Maritim virksomhet og offshore	169 329	169 329	161 345	161 150
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	1 500	1 500	1 377	1 405
NAERINGSPH - Nærings-ph.d.	44 450	34 530	32 740	42 643
NANO2021 - Nanoteknologi og avanserte materialer	56 050	59 026	55 972	63 827
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	22 294	22 294	21 864	15 205
REISEFORSK - Forskning og innovasjon for reiselivet				4 000
SAMANSVAR - Ansv. innovasjon og bedriftenes samf.ansvar	1 000	1 000	793	809
Bedre samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljøer og næringsliv	577 049	577 763	788 825	730 232
EU-STRA - Strålevern	1 000	1 000	960	1 000
GENINST - Gen. andre institusjoner (NTVA)	1 200	1 200	1 200	1 190
HIMDALEN - KLDRA Himdalen, avfallslager	8 000	8 000	8 000	
IFEHANUK - Halden-prosjektet	50 000	50 000	50 000	
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	108 933	108 933	108 353	110 399
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst	352 684	352 684	350 854	371 959
SFI - Sentre for forskningsdrevet innovasjon	9 530	9 530	9 408	8 367
SIMULA - SIMULA-senteret	11 000	11 000	11 000	10 920
SIPHINIFES - SIP v HI og NIFES	26 416	26 416	26 416	26 773
TEKNRÅD - Teknologirådet	8 286	9 000	8 286	9 000
FORNY2020 - Forskningsbasert nyskaping	225 895	225 895	214 348	190 624
REGREP - Regionansvarlige	6 835	6 835		
Andre tiltak	44 311	43 597	9 478	5 279
DISP-NFD	7 621	430	910	
DIV-AKT - Diverse aktiviteter	400	6 377	813	742
FUNN-2 - Forvaltning av SkatteFUNN	20 000	20 000		
GENPLAN - Gen. FoU-aktiviteter	1 340	1 340	1 154	2 134
REISEFORSK		4 000	3 700	
REISEPOL - Reiselivspolitik	4 000			
STAB - Nasjonal statistikk og indikatorer	2 900	2 900	2 901	2 403
Div analyse, kunnskapsgrunnlag og kommunikasjon	8 050	8 550		
Sum	2 311 776	2 311 807	2 174 807	2 104 176

4.3 Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet (OED) gir en bevilgning til Forskningsrådet for 2018 på 862 mill. kroner. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell nedgang på om lag 76 mill. kroner sammenlignet med korrigert nullvekst 2018.

OEDs midler for 2018 er fordelt i.h.t. Prop. 1 S (2017-2018). Tiltakspakken for økt sysselsetting avvikles, hvilket innebærer at OEDs bevilgninger til DEMO2000 og ENERGIX reduseres med til sammen 100 mill. kroner. DEMO2000 får i tillegg en økning om lag 20 mill. kroner og CLIMIT får en reduksjon på 5,4 mill. kroner.

I tråd med at midler til dekning av Forskningsrådets virksomhetskostnader samles på en rammestyrte post på Kunnskapsdepartementets budsjett, overføres 53 mill. kroner fra kapittel 1830 post 50 og 7,5 mill. kroner fra kapittel 1840 post 50, til Kunnskapsdepartementet kapittel 285 post 55. Summen er fordelt på flere aktiviteter i årets budsjett 2018.

Tabell 4.6: Inntekter fra OED fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
OED Kap. 1830.50	896 200	893 654	840 711	769 913
OED Kap. 1840.50	105 000	105 000	97 500	92 101
Total sum	1 001 200	998 654	938 211	862 014

Tabell 4.7: Bevilgning fra OED fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
OED Kap. 1830.50	896 200	893 654	840 711	769 913
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk	122 500	122 200	117 200	70 000
DISP-OED - Disposisjonskonto OED-midler	3 000	3 000		
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	3 000	3 000	3 000	3 000
ENERGI21 - Energi21-sekretariatet	2 500	2 500		
ENERGIX - Stort program energi	320 500	319 154	300 811	266 500
FMESAMFUNN - FME - samfunn	20 000	20 000	20 000	20 000
FMETEKNO - FME - teknologi	165 000	165 000	157 000	157 000
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	1 000	1 000	1 000	1 000
MARINFORSK - Marine ressurser og miljø	8 500	8 500	8 000	8 000
OG-21 - OG21-sekretariatet	3 500	3 500		
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	6 500	6 500	6 500	6 500
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	224 900	224 000	212 000	207 913
PETROSENTR - Forskningscentre for petroleum	15 300	15 300	15 200	30 000
OED Kap. 1840.50	105 000	105 000	97 500	92 101
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå	105 000	105 000	97 500	92 101
Sum	1 001 200	998 654	938 211	862 014

4.4 Landbruks- og matdepartementet

Over kap. 1137.50, 1137.51 og 1150.77 gir Landbruks- og matdepartementet (LMD) en bevilgning til Forskningsrådet for 2018 på om lag 465 mill. kroner. Bevilgningen over kap. 1150.77 er estimert. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell reduksjon på om lag 10 mill.

kroner sammenlignet med nullvekst 2018. LMDs midler for 2018 er fordelt i.h.t. Prop. 1 S (2017-2018) samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2018.

I tråd med at midler til dekning av Forskningsrådets virksomhetskostnader samles på en rammestyrte post på Kunnskapsdepartementets budsjett, overføres om lag 17 mill. kroner fra kapittel 1137 post 50, om lag 1 mill. kroner fra kapittel 1137 post 51 til Kunnskapsdepartementet kapittel 285 post 55. Summen er fordelt på flere aktiviteter i årets budsjett 2018.

- Etter justering for virksomhetskostnader er det en reduksjon på kapittel 1137 post 50 med om lag 14 mill. kroner.
 - ENERGIX reduseres med 12 mill. kroner.
 - Bevilgningen til BIONÆR reduseres med 12 mill. kroner.
 - Det er en økning til muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner fordelt på BIONÆR og BIOTEK2021 med 5 mill. kroner til hvert program.
- Etter justering for virksomhetskostnader er det en økning på kapittel 1137 post 51 med om lag 4 mill. kroner.

•

Tabell 4.8: Inntekter fra LMD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
LMD Kap. 1137.50	260 555	260 555	244 327	230 306
LMD Kap. 1137.51	184 727	184 727	183 784	187 452
LMD Kap. 1150.77	42 000	49 483	47 000	47 000
Total sum	487 282	494 765	475 111	464 758

Tabell 4.9: Bevilgning fra LMD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
LMD Kap. 1137.50	260 555	260 555	244 327	230 306
BIONÆR - Bionæringsprogram	215 069	215 069	205 068	198 068
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping				5 000
DISP-LMD - Disposisjonskonto LMD-midler	1 227	1 027		
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	1 250	1 250		
ENERGIX - Stort program energi	25 195	25 195	23 695	11 695
EU-STRA - Strålevern	1 000	1 000	1 000	1 000
FORREGION - Forskningsbasert innovasjon i regionene	2 000	2 000	2 000	2 000
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval		200		
INFRA - Infrastrukturtiltak	1 914	1 914	1 914	1 893
INT-BILAT - BILAT-ordningen	2 000	2 000	1 900	1 900
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	5 250	5 250	4 900	4 900
NETTARBEID - Nettarbeid interne og eksterne nettsider	900	900		
PES2020 - Prosj. etabl. støtte H2020	3 000	3 000	3 000	3 000
REGREP - Regionale representanter	600	600		
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansv.	1 000	1 000	850	850
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	150	150		
LMD Kap. 1137.51	184 727	184 727	183 784	187 452
INFRA - Infrastrukturtiltak	8 180	8 180	8 180	8 180
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst	176 547	176 547	175 604	179 272
LMD Kap. 1150.77	42 000	49 483	47 000	47 000
MAT-SLF - Matprogr.:Prosj.fullfin.av SLF	40 000	47 483	45 000	45 000
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum	487 282	494 765	475 111	464 758

4.5 Klima- og miljødepartementet

Klima og miljødepartementet (KLD) gir en bevilgning til Forskningsrådet for 2018 på om lag 470 mill. kroner. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell økning på om lag 31 mill. kroner sammenlignet med korrigert nullvekst 2018. KLDs midler for 2018 er fordelt iht. Prop. 1 S (2017-2018) samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2018. Dette medfører følgende endringer:

- Satsingen på LAVUTSLIPP2030 er økt med om lag 19 mill. kroner til 87,4 mill. kroner. Midlene er fordelt på BIONÆR, ENERGIX og KLIMAFORSK med hhv 18, 60,4 og 9 mill. kroner i henhold til KLDs tildelingsbrev.
- Etter justering for virksomhetskostnader er det en økning på kapittel 1410 post 51 med om lag 20 mill. kroner knyttet til LAVUTSLIPP2030. I tillegg er 1 mill. kroner tilknyttet EU-strålevern flyttet fra kapittel 1400 post 76.
- Etter justering for virksomhetskostnader er det en økning på kapittel 1410 post 53 med om lag 0,1 mill. kroner.
- Etter justering for virksomhetskostnader er det en økning på kapittel 1410 post 50 med om lag 11 mill. kroner.

I tråd med at midler til dekning av Forskningsrådets virksomhetskostnader samles på en rammestyrte post på Kunnskapsdepartementets budsjett, overføres 18,3 mill. kroner fra kapittel 1410 postene 50, 51 og 53 til Kunnskapsdepartementet kapittel 285 post 55. Summen er fordelt på flere aktiviteter i årets budsjett 2018.

Tabell 4.10: Inntekter fra KLD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
KLD - Klima og miljøverndept.		30		
KLD Kap. 1400.76	1 000	2 000		
KLD Kap. 1410.51	271 897	271 897	256 197	276 503
KLD Kap. 1410.53	6 652	6 652	6 652	6 750
KLD Kap. 1410.50	178 179	178 179	176 579	187 193
Total sum	457 728	458 758	439 428	470 446

Tabell 4.11: Bevilgning fra KLD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
KLD - Klima og miljøverndept.		30		
POLARPROG - Polarforskningsprogram		30		
KLD Kap. 1400.76	1 000	2 000		
EU-STRA - Strålevern	1 000	2 000		
KLD Kap. 1410.51	271 897	271 897	256 197	276 503
BEDREHELSE - Bedre helse og livskvalitet	4 000	4 000	3 800	3 800
BIONÆR - Bionæringsprogram		18 000	17 000	18 000
ENERGIX - Stort program energi	22 251	75 633	71 900	81 300
EU-STRA - Strålevern			1 000	1 000
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval	500	500		
INF-GEN - Informasjon generelt	688	688		
JPICULTURE - Cultural heritage and global change	4 450	4 450	4 075	4 075
JPIKLIMA - Connecting climate knowledge for Europe	750	750	500	500
JPIWATER - Water challenges for a changing world	4 450	4 450	4 075	4 075
KLIMAFORSK - Stort program klima	82 582	82 582	77 894	87 800
KONT - Kontingenter	300	300		
LAVUTSLIPP - Lavutslippssatsing	71 382			
MARINFORSK - Marine ressurser og miljø	20 982	20 982	19 973	19 973
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	51 282	51 282	49 030	49 030
MILUTARENA - Formidlings- og koordineringstiltak knyttet for m	2 700	2 700	2 500	2 500
NETTARBEID - Nettarbeid interne og eksterne nettsider	580	580		
POLARPROG - Polarforskningsprogram	3 200	3 200	2 950	2 950
ROMFORSK - Program for romforskning	1 500	1 500	1 500	1 500
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	300	300		
KLD Kap. 1410.53	6 652	6 652	6 652	6 750
KONT - Kontingenter	6 652	6 652	6 652	6 750
KLD Kap. 1410.50	178 179	178 179	176 579	187 193
INT-BILAT - BILAT-ordningen	500	500	450	450
PES2020 - Prosj.etabl.støtte H2020	3 000	3 000	2 950	2 950
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst	174 679	174 679	173 179	183 793
Sum	457 728	458 758	439 428	470 446

4.6 Helse- og omsorgsdepartementet

I Prop. 1 S (2017-2018) får Forskningsrådet en bevilgning fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) i 2018 på 331,1 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD) og departementet overførte i denne forbindelse 27,4 mill. kroner til KD. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell økning på om lag 25,8 mill. kroner (7,7 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.12: Inntekter fra HOD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
HOD Kap. 732.21	540	540	399	524
HOD Kap. 780.50	332 207	348 207	304 963	330 624
Total sum	332 747	348 747	305 362	331 148

Budsjettet for 2018 inkluderer en videreføring av bevilgningen til Forskningscentre for klinisk behandling (FKB), som kom i Revidert nasjonalbudsjett (RNB) i 2017 (15 mill. kroner) og en ytterligere styrking i 2018 på 5 mill. kroner. Den første utlysningen prioriterer etablering av senter på alvorlige sykdommer som rammer sentralnervesystemet som bl.a. amyotrofisk lateralsklerose (ALS), multippel sklerose (MS) og demens for å øke kunnskapen på feltet og gi flere pasienter mulighet til å delta i kliniske studier. Budsjettet inkluderer også en vekst på 5 mill. kroner til forskning på hjernehelset innenfor programmet BEHANDLING.

Bevilgningen fra HOD fordeler seg på programmer og aktiviteter som vist i etterfølgende tabell.

Tabell 4.13: Bevilgningen fra HOD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer				
BEDREHELSE - Bedre helse og livskvalitet	72 985	72 985	69 090	69 130
BEHANDLING - God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering	62 075	62 075	79 555	84 555
STAMCELLER - Stamcelleforskning	18 100	18 100		
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskning	9 800	9 800	9 340	9 400
KVINNEHELSE - Kvinners helse og kjønnsperspektiver	10 497	10 497	10 072	10 471
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester	125 643	125 643	120 043	120 050
Internasjonal prosjektstøtte				
EU-STRA - Strålevern	1 000	2 000	960	960
Strategisk institusjonsstøtte				
FKB - Forskningscentre for klinisk behandling		15 000		20 000
Internasjonale nettverkstiltak				
HELSE-EU - Helse EU posisjoneringsmidler	1 000	1 000	950	950
JPIAMR - JPI Antimikrobiell resistens	6 588	6 588	6 188	6 343
JPND - EU Joint Programme - Neurodege	9 150	9 150	8 765	8 765
TRANSCAN - ERA-NET Translational Cancer R	3 500	3 500		
Diverse FoU-relaterte aktiviteter				
STAB - Statistikk og kunnsk.grunnlag	540	540	399	524
Sekretariater				
CEPI - Coalition for Epidemic Preparedness Innovation	1 000	1 000		
HO21 - HelseOmsorg21	10 869	10 869		
Total sum	332 747	348 747	305 362	331 148

4.7 Utenriksdepartementet

I Prop. 1 S (2017-2018) får Forskningsrådet en bevilgning fra Utenriksdepartementet (UD) i 2018 på 278,1 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD) og departementet overførte i denne forbindelse 18,9 mill. kroner til KD. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell nedgang på om lag 23,7 mill. kroner (-7,4 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.14: Inntekter fra UD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
UD - Utenriksdept.	1 000	2 000	1 000	2 000
UD Kap. 165.70	110 900	165 882	103 906	102 480
UD Kap. 100.71	5 715	10 715	5 009	10 508
UD Kap. 118.70	27 500	52 500	10 534	35 000
UD Kap. 150.78	4 395	3 400	3 572	1 500
UD Kap. 153.78		2 000		
UD Kap. 169.70	130 000	120 000	123 916	86 916
UD Kap. 165.71	1 139	20 035		13 700
UD Kap. 169.73	40 000	45 000	38 966	19 966
UD Kap.164.73		4 000		4 000
UD Kap.164.70		5 000		
UD Kap.151.78				2 000
Total sum	320 649	430 532	286 903	278 070

UDs budsjett preges av avtaler som går over flere år. Basert på disse og signaler fra departementet er en kommet frem til et antatt budsjett for 2018. Budsjettet fra departementet vil derfor variere relativt mye fra år til år. I 2018 avsluttes bla Latin-Amerika programmet og tilskuddet til DEMO2000. På den andre siden forventes det en økning først og fremst til NORRUSS og NORGLOBAL. Bevilgningen fra UD fordeler seg på divisjoner som vist i etterfølgende tabell.

Bevilgningen fra UD fordeler seg på programmer og aktiviteter som vist i etterfølgende tabell.

Tabell 4.15: Bevilgningen fra UD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer				
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk	15 000	15 000		
EUROPA - Europa i endring	5 715	5 715		
GLOBVAC - Global helse- og vaksinforskning	120 000	120 000	113 916	86 916
INDNOR - India-programmet	20 000	37 900	17 487	31 500
KINA - Kina-programmet	20 000	22 000	18 889	21 000
LATIN-AM - Latin-Amerika-programmet	20 000	22 000	20 000	
NORGLOBAL2 - Norge - global partner	34 000	113 982	31 080	47 080
NORRUSS - Nordområdene og Russland	5 000	34 000	3 452	34 000
SANCOOP - South Africa - Norway research 1)	4 395	3 400	3 572	
SANOCEAN - South Africa - Norway co-operation 2)				1 500
UTENRIKS - Internasjonale forhold 3)			5 009	10 508
VISJON2030 - Visjon 2030	50 000	25 000	48 966	19 966
KLIMAFORSK - Stort program klima		5 000		
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	2 500	2 500	2 092	2 500
Internasjonal prosjektstøtte				
EU-STRA - Strålevern	1 000	2 000	1 000	2 000
Basisbevilgninger				
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	16 900	16 900	16 450	17 400
PETROSENTR - Forskningscentre for petroleum	5 000	5 000	4 990	2 500
Særskilte forvaltningsoppdrag				
INDEMB - Indo-Norwegian research and de	1 139	135		1 200
Total sum	320 649	430 532	286 903	278 070

1) SANCOOP - South Africa - Norway research co-operation on climate, the environment and clean energy

2) SANOCEAN - South Africa - Norway co-operation on ocean research including blue economy, climate change, the environment and sustainable energy

3) UTENRIKS - Internasjonale forhold - utenriks- og sikkerhetspolitikk og norske interesser

4.8 Samferdselsdepartementet

Forskningsrådet får i 2018 en samlet FoU-bevilgning fra Samferdselsdepartementet (SD) på 152,014 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD). SD overførte i den forbindelse ca. 8,6 mill. kroner til KD. Korrigert for disse virksomhetskostnadene er det i 2018 en nominell vekst i SDs bevilgning på ca. 17,8 mill. kroner (13,3 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.16: Inntekter fra SD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
SD Kap 1301.50 Transportforskning	84 650	84 650	78 560	95 220
SD Kap 1301.50 Ekomforskning	58 130	58 130	55 618	56 794
SUM	142 780	142 780	134 178	152 014

I samsvar med føringene i Prop. 1 S (2017-2018) og SDs tildelingsbrev er 16,7 mill. kroner i økt bevilgning til transportforskning fordelt med 16,5 mill. kroner til Transport 2025, hvorav 14 mill. kroner er øremerket den nye satsingen Pilot-T og 2 mill. kroner avsatt til Transport 21-prosessen. Ekomforskningen er styrket med 1,2 mill. kroner i 2018, hvorav bevilgningen til SIMULA øker med 4 mill. kroner til Robuste nett senteret (CRNA), mens bevilgningen til IKTPLUSS reduseres med 2,9 mill. kroner.

Tabell 4.17: Bevilgninger fra SD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Transportforskning	84 650	84 650	78 560	95 220
ENERGIX - Stort program energi	31 200	31 200	29 378	29 300
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst	5 900	5 900	5 850	6 000
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	1 000	1 000	954	1 000
TRANSPORT - Transport 2025	46 550	46 550	42 378	58 920
Ekomforskning	58 130	58 130	55 618	56 794
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	34 130	34 130	31 665	28 794
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	1 000	1 000	953	1 000
SIMULA - SIMULA-senteret	23 000	23 000	23 000	27 000
Sum	142 780	142 780	134 178	152 014

4.9 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Forskningsrådet får i 2018 en samlet FoU-bevilgning fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) på 135,274 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD). KMD overførte i den forbindelse ca. 10,9 mill. kroner til KD. Korrigert for disse virksomhetskostnadene er det i 2018

en nominell reduksjon i KMDs bevilgning på 424 000 kroner (0,3 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.18: Inntekter fra KMD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
KMD Kap. 500.50	66 619	66 619	61 765	57 374
KMD Kap. 552.72	80 000			
KMD Kap. 553.74		80 000	73 933	77 900
Sum	146 619	146 619	135 698	135 274

I tråd med KMDs tildelingsbrev er departementets bevilgning til MILJØFORSK avviklet, mens DEMOS er styrket med ca. 0,9 mill. kroner. Bevilgningen til SAMKUL øker med ca. 0,2 mill. kroner i 2018 og bevilgningen til P-SAMISK reduseres tilsvarende. FORREGION styrkes med nærmere 4 mill. kroner, som er øremerket FoU-mobilisering av bedrifter i Nord-Norge.

Tabell 4.19: Bevilgninger fra KMD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
KMD Kap. 500.50 Forskningsprogrammer	66 619	66 619	61 765	57 374
DEMOS - Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning	33 553	33 553	31 927	32 790
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	10 000	10 000	9 450	9 540
JPIURBAN - Urban Europe	2 866	2 866	1 648	1 695
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	6 000	6 000	5 510	
P-SAMISK - Program for samisk forskning	3 850	3 850	3 510	3 334
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturelle utvikling	2 850	2 850	2 600	2 810
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	7 500	7 500	7 120	7 205
KMD Kap. 552.72	80 000			
FORREGION - Forskningsbasert innovasjon i regionene	78 800			
REGREP - Regionansvarlige	1 200			
KMD Kap. 553.74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø		80 000	73 933	77 900
FORREGION - Forskningsbasert innovasjon i regionene		78 800	73 933	77 900
REGREP - Regionansvarlige		1 200		
Sum	146 619	146 619	135 698	135 274

4.10 Arbeids- og sosialdepartementet

I Prop. 1 S (2017-2018) får Forskningsrådet en bevilgning fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) i 2018 på 162,8 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD) og departementet overførte i denne forbindelse 9,8 mill. kroner til KD. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell økning på om lag 13,5 mill. kroner (8,5 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.20: Inntekter fra ASD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
ASD Kap. 601.50	159 440	159 440	149 639	162 841

Bevilgningen er økt med 10 mill. kroner i 2018 for å styrke langsiktig forskning på arbeids- og velferdsområdet.

Bevilgningen fra ASD fordeler seg på programmer og aktiviteter som vist i etterfølgende tabell.

Tabell 4.21: Bevilgningen fra ASD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer				
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav	29 757	29 710	27 532	28 480
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	69 568	69 459	65 381	76 584
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs-	30 409	30 616	28 919	29 349
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	21 579	21 545	20 240	20 653
Diverse FoU-relaterte aktiviteter				
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen	8 127	8 110	7 567	7 774
Total sum	159 440	159 440	149 639	162 841

4.11 Justis- og beredskapsdepartementet

I Prop. 1 S (2017-2018) får Forskningsrådet en bevilgning fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) i 2018 på 31,8 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD) og departementet overførte i denne forbindelse 1,6 mill. kroner til KD. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell økning på om lag 0,6 mill. kroner (1,8 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.22: Inntekter fra JD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
JD Kap. 400.21/400.23	3 000	4 000		
JD Kap. 400.50	22 784	22 784	24 504	24 956
JD Kap. 496.50	7 076	7 076	6 716	6 857
Total sum	32 860	33 860	31 220	31 813

Internasjonale forhold - utenriks- og sikkerhetspolitikk og norske interesser - (UTENRIKS) er et nytt samfunnsvitenskapelig program for forskning på internasjonale relasjoner, utenriks- og sikkerhetspolitikk. Jfr. nærmere omtale under omtalen av programmer og aktiviteter. Programmet omfatter fra 2018 forskningsprogrammet Europa i endring (EUROPA), og fra 2019 også forskningsprogrammet for Nordområdene og Russland (NORRUSS Pluss). Bevilgningen fra JD fordeler seg på programmer og aktiviteter som vist i etterfølgende tabell.

Tabell 4.23: Bevilgningen fra JD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer				
UTENRIKS - Internasjonale forhold - utenriks- og sikkerhetspolitikk og norske interesser			925	1 000
EUROPA - Europa i endring	1 000	1 018	0	0
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	13 860	13 849	13 225	14 000
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	15 000	14 993	14 235	13 813
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon	3 000	3 000	2 835	3 000
Planlegging/utredn./evaluering				
UTRED - Utredning		1 000		
Total sum	32 860	33 860	31 220	31 813

4.12 Barne- og likestillingsdepartementet

I Prop. 1 S (2017-2018) får Forskningsrådet en bevilgning fra Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) i 2018 på 20,4 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD) og departementet overførte i denne forbindelse 1,0 mill. kroner til KD. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene er dette en nominell økning på om lag 0,5 mill. kroner (2,6 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.24: Inntekter fra BLD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
BLD Kap. 846.50	3 244	3 244	3 079	3 150
BLD Kap. 854.50	17 585	17 648	16 763	17 234
Total sum	20 829	20 892	19 842	20 384

Bevilgningen fra BLD fordeler seg på programmer og aktiviteter som vist i etterfølgende tabell.

Tabell 4.25: Bevilgningen fra BLD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	13 466	13 240	12 795	12 850
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og ve	7 363	7 652	7 047	7 534
Total sum	20 829	20 892	19 842	20 384

4.13 Finansdepartementet

Forskningsrådet får i 2018 en samlet FoU-bevilgning fra Finansdepartementet (FIN) på 21,5 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD). FIN overførte i den forbindelse 2,7 mill. kroner til KD. Korrigert for disse virksomhetskostnadene er det i 2018 en nominell vekst i FINs bevilgning på 0,4 mill. kroner (1,9 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.26: Inntekter fra FIN fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
FIN Kap. 1600.21	10 000	10 000	9 200	9 200
FIN Kap. 1600.70	13 800	13 800	11 900	12 300
Total sum	23 800	23 800	21 100	21 500

Økningen i FINs bevilgningen på 0,4 mill. kroner gjelder forvaltningsoppdraget Finansmarkedsfondet.

Tabell 4.27: Bevilgninger fra FIN fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
SKATT - Skatteøkonomi	10 000	10 000	9 200	9 200
FINANSMARK - Finansmarkedsfondet	13 800	13 800	11 900	12 300
Sum	23 800	23 800	21 100	21 500

4.14 Kulturdepartementet

Kulturdepartementets (KUDs) bevilgning til Forskningsrådet for 2018 er på 22,9 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD). KUD overførte i denne forbindelse 2,3 mill. kroner til KD. Korrigert for disse virksomhetskostnadene er det en netto nedgang i KUDs bevilgning på 2 mill. kroner. Endringen skyldes i sin helhet reduksjon i budsjetterte pengespillmidler.

Tildelingen fra departementet finansierer Program om kultur- og mediesektoren (KULMEDIA) over kapitlene 335.73 og 325.52, og programmet Samfunnsutviklingens kulturelle utfordringer (SAMKUL) over kapittel 325.52. 3 mill. av bevilgningen fra KUD er pengespillmidler som fordeles til forskning om spilleproblemer gjennom programmene BEDREHELSE. Inntektsbudsjettet er justert i henhold til budsjetterte kostnader i forskningsprosjekt med oppstart i 2018.

Tabell 4.28. Inntekter fra KUD fordelt på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Rev.bud	korrigert nullvekst	Årets budsjett
Kulturdepartementet	26 811	22 811	24 898	22 900
KUD - Kulturdepartementet	5 041	1 041	5 041	3 000
KUD Kap. 335.73	8 650	8 650	7 900	7 900
KUD Kap. 325.52	13 120	13 120	11 957	12 000
Total sum	26 811	22 811	24 898	22 900

Tabell 4.29. Inntekter fra KUD fordelt på programmer og aktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Rev.bud	korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer	26 811	22 811	24 898	22 900
BEDREHELSE - Bedre helse og livskvalitet	2 598	598	2 598	3 000
BEHANDLING - God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering	2 443	443	2 443	0
KULMEDIA - Kultur- og mediesektoren	16 147	16 147	14 757	14 800
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	5 623	5 623	5 100	5 100
Total sum	26 811	22 811	24 898	22 900

4.15 Forsvarsdepartementet

I Prop. 1 S (2017-2018) får Forskningsrådet en bevilgning fra Forsvarsdepartementet (FD) i 2018 på 4,8 mill. kroner. Fra 2018 er alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet samlet på én rammestyrte post i Kunnskapsdepartementet (KD) og departementet overførte i denne forbindelse 0,2 mill. kroner til KD. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene samme nominelle nivå sammenlignet med Årets budsjett 2017.

Tabell 4.30: Inntekter fra FD fordelt på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
FD Kap. 1760.45	1 000	1 000	955	955
FD Kap. 1719.01	4 000	4 000	3 889	3 890
Total sum	5 000	5 000	4 844	4 845

Bevilgningen fra FD fordeler seg på programmer og aktiviteter som vist i etterfølgende tabell.

Tabell 4.31: Bevilgningen fra FD fordelt på programmer og aktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer				
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko	1 000	1 000	955	955
Infrastruktur og inst. tiltak				
ISPHUM - ISP - Humaniora	4 000	4 000	3 889	3 890
Total sum	5 000	5 000	4 844	4 845

5 Virkemidler, programmer og aktiviteter

Forskningsrådets gjennomfører sin virksomhet gjennom en rekke ulike virkemidler. På øverste nivå består disse virkemidlene av programmer, frittstående prosjekter, infrastruktur og institusjonelle tiltak, system og nettverkstiltak. På et mer detaljert nivå er dette utformet som ulike programtyper, fri prosjektstøtte, rettede internasjonale tiltak, basisbevilgninger, strategisk institusjonsstøtte, senterordninger, forskningsinfrastruktur, nettverkstiltak og formidlings- og kommersialiseringstiltak.

Disse virkemidlene har ulike tyngdepunkt. Programmene har et tyngdepunkt mot temaene, fri prosjektstøtte mot fagene og kvalitet, senter-ordningene mot konsentrasjon, ledelse og lang-siktighet, nettverkstiltak mot samarbeid og internasjonalisering, formidlings- og kommersialiseringstiltak mot nytte og anvendelse. Samtidig er det slik at hvert enkelt virkemiddel ofte støtter opp om flere dimensjoner, men alle er rettet mot fornyelse og endring. Nedenfor følger en gjennomgang av de enkelte virkemidler, programmer og aktiviteter Forskningsrådet finansierer i 2018.

5.1 Programmer

5.1.1 Brukerstyrte innovasjonsprogrammer

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) finansierer forskning som faller utenfor de tematiske prioriteringene til de Store programmene og til andre Brukerstyrte innovasjonsprogrammer. BIA har således omfattende grenseflater mot og et tett samspill med de tematiske programmene. Den åpne innretningen av BIA sikrer god konkurranse om midlene og legger til rette for læring på tvers av bransjer og temaer. Hovedtyngden av prosjektene er innovasjonsprosjekter initiert av næringslivet selv, og der drivkraften til FoU ligger i bedriftenes egne strategier og behov. Programmet støtter også kompetanseutvikling i norske forskningsmiljøer, på områder der næringslivet selv har identifisert behov for å komme videre med sin forskningsbaserte innovasjonsvirksomhet. Gjennom en balansert portefølje av kompetanseprosjekter og innovasjonsprosjekter bidrar programmet til at det legges et grunnlag for fremtidig bærekraftig verdiskaping i Norge på kortere og lengre sikt. EUROSTARS, et felles initiativ fra EUREKA og EU-kommisjonen for å styrke FoU-utførende små og mellomstore bedrifter som ønsker å løse sine forsknings- og innovasjonsutfordringer gjennom et forpliktende samarbeid med tilsvarende bedrifter i Europa, er fra 2018 en integrert del av BIA. Samlet budsjett til BIA i 2018 er på 604,741 mill. kroner finansiert av NFD. www.forskningsradet.no/bia

Maritim virksomhet og offshore operasjoner (MAROFF) støtter forskning og utvikling som bidrar til økt verdiskaping for den maritime næringen. Med maritim næring menes her rederinæringen, verfts-industrien og tjenesteleverandører og utstyrsleverandører til alle typer skip og fartøy som utnytter havrommet, inkludert fartøy og maritim teknologi knyttet til andre havnæringer (herunder havbruk, fiskeri, offshore olje- og gassutvinning og offshore fornybar energiproduksjon). Den inkluderer også forskningsmiljø på teknologiske og samfunnsvitenskapelige tema av betydning for norsk maritim næring. Innenfor bærekraftige rammer er målet økt konkurransevne, styrket omstillingsevne og forbedret samspill og kunnskapsoverføring mellom FoU-miljø og næringen. Gjennom forskning skal programmet bidra til ny kompetanse og innovasjoner innenfor de tematisk prioriterte områdene: Muligheter i havnæringene; autonome og fjernstyrte fartøy; digitalisering av maritim næring; klima- og miljøvennlig maritim virksomhet; sikkerhet til havs; og nordområdene. MAROFF har et budsjett i 2018 på 161,15 mill. kroner fra NFD. www.forskningsradet.no/maroff

Transport 2025 (TRANSPORT) skal gjennom finansiering av forskning og innovasjon bidra til effektive, sikre og bærekraftige transportløsninger for fremtiden. Programmet omhandler transport på vei, jernbane, sjø og i luften, og inkluderer både persontransport og næringstransport. Programmet skal bidra til ny kunnskap og innovasjon for utvikling av innovative mobilitet- og transportløsninger, et mer effektivt, sikkert og bærekraftig transportsystem og økt innsikt i fremtidens transportbehov. Programmet skal bidra til økt kapasitet og kvalitet i forskningsmiljøene til nytte for fremtidig politikktutvikling, men også til økt verdiskaping og næringsutvikling med et langsiktig mål om å utvikle enkeltområder der norske næringsaktører kan posisjonere seg i et internasjonalt marked. Transport 2015 har forvaltningsansvaret i Forskningsrådet for midlene til den nye satsingen Pilot-T. Programmets budsjett for 2018 er på 67,146 mill. kroner, hvorav 58,92 mill. kroner fra SD og 8,226 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler (KD-SO). www.forskingsradet.no/transport

Bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer (BIONÆR) sitt ansvarsområde er jordbruks-, skogbruks- og naturbaserte verdikjeder. BIONÆRs hovedmål er å fremme bioøkonomien gjennom å utløse forskning som fører til økt, mer lønnsom og bærekraftig produksjon i de biobaserte næringene som faller inn under programmet. Programmet legger betydelig vekt på å øke næringenes og forvaltningens utbytte av kunnskap og kompetanse gjennom samspill og formidling. Det legges vekt på kunnskapsbygging for bærekraftig produksjon og forbruk, utslippsreduksjoner og tilpasning til klimaendringer. BIONÆR prioriterer internasjonalt forskningssamarbeid. I 2018 har BIONÆR et budsjett på 226,5 mill. kroner med 198 mill. kroner fra LMD, 18 fra KLD, 8,5 mill. kroner fra KD og 2 mill. kroner fra andre kilder. Nettadresse: www.forskingsradet.no/bionaer

Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndteringsteknologi (CLIMIT) er et nasjonalt FoU- og demonstrasjonsprogram som gjennomføres i samarbeid med Gassnova. Hovedmålet er å bidra til utvikling av bedre og mindre kostnadskrevenne teknologi for fangst av CO₂ samt bygge opp kunnskap slik at transport og lagring av CO₂ kan gjøres på en sikker måte. Ny programplan gjeldende fra 2017 fokuser på følgende tema:

- Tidlig fullskala CO₂-verdikjede i Europa
- Storskala lagring av CO₂ på norsk sokkel i Nordsjøen
- Fremtidige løsninger for CO₂-håndtering

CLIMIT prioriterer internasjonalt samarbeid og vektlegger dette i utlysninger. Programmet bidrar også med 64 millioner kroner (fordelt mellom Forskningsrådet og Gassnova) til ACT som er et ERA NET Cofund innen CO₂-håndtering. Ni land deltar i ACT og Forskningsrådet er koordinator. For 2018 er Forskningsrådets del av CLIMIT 92,1 mill. kroner og programmet finansieres i sin helhet med midler fra OED. Nettadresse: www.forskingsradet.no/climit

Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumssektoren (DEMO 2000) har som hovedmål å fremme langsiktig konkurransedyktighet i petroleumsnæringen og fortsatt lønnsom og bærekraftig utvikling av ressursene på norsk sokkel. DEMO2000 har som mål å kvalifisere ny teknologi og systemer i nært samarbeid mellom leverandørindustrien, forskningsinstitutter og oljeselskaper ved å støtte utvikling og testing av prototyper og pilotinstallasjoner offshore. De teknologiske løsningene skal kunne anvendes på konkrete felt. Teknologien og systemene som utvikles gir konkrete bidrag til økt utvinning, effektiv ressurs- og energiutnyttelse og viktige miljøaspekt som redusert utslipp til luft og vann. Et viktig mål er å bringe frem nye norske industriprodukter, systemer og prosesser for salg i det globale offshoremarkedet og utvikle samarbeid med tilsvarende internasjonale aktører med sikte på felles aktiviteter og kunnskapsdeling samt å sikre kompetanse og sysselsetting i norsk leverandørindustri. Programmet finansieres i sin helhet fra OED og budsjett for 2018 er på 70 mill. kroner. Nettadresse: www.forskingsradet.no/demo2000

Forskning og innovasjon i kommunesektoren (FORKOMMUNE) skal utløse innovasjon i kommunesektoren og ved hjelp av forskning styrke kapasitet og evne til innovasjon i kommuner og fylkeskommuner. Programmet skal bidra til konkrete innovasjoner og utvikling av nye løsninger, til utvikling av kunnskapssystemet for læring og innovasjon i kommunene og kunnskap om betingelser for innovasjon i kommunene. Programmet vil stimulere til tettere samarbeid mellom forskere og ansatte i kommuner og fylkeskommuner slik at disse blir bedre i stand til å bestille og ta i bruk forskning, samt til å utvikle og realisere innovasjoner. Programmet skal bidra til at forskningen i større grad blir relatert til utfordringer og løsninger i kommunesektoren. Forprosjekter, nettverksbygging og innovasjonsprosjekter er noen av aktivitetene i programmet. Det er også en følgeevaluering av programaktivitetene i perioden 2018 til 2020. Budsjett i 2018: 24,4 mill. kroner fra KD sektorovergripende midler. Nettsadresse: <https://www.forskningsradet.no/forkommune>

5.1.2 Grunnforskningsprogrammer

Program for CERN-relevant forskning (CERN). Aktivitetene relatert til utnyttelse av det norske medlemskapet i CERN ved Genève er organisert som et program. Forskere ved UiO og UiB er hovedaktører. Programmet støtter norske forskningsgruppers deltagelse i oppbygging, drift og vedlikehold av eksperimentene ATLAS og ALICE på CERNs partikkelakselerator LHC, analyse av data fra eksperimentene, samt Norges bidrag til et felles nordisk datasenter. I aktivitetene inngår mulighet for opphold ved CERN for teknologistudenter, doktorgradsstudenter og postdoktorstipendiater. De norske CERN-aktivitetene evalueres jevnlig av et internasjonalt ekspertpanel i forbindelse med et seminar for aktørene innenfor virksomheten. For 2018 er budsjettet på 22,85 mill. kroner. Programmet finansieres med midler fra KD. www.cern.ch/norway.

Synkrotron- og nøytronforskning (SYNKNØYT) (2011-2017). SYNKNØYT er utviklet som eget program fra 2018. Hovedmålsettingen for dette området er å stimulere fagmiljøene til å benytte de faglige mulighetene som medlemskap i European Synchrotron Radiation Facility (ESRF), Sveitsisk-norsk strålelinje (SNBL) og European Spallation Source (ESS) gir og styrke den nasjonale metodekompetansen innenfor synkrotronbasert forskning. Innenfor nøytronbasert forskning skal det prioriteres å bidra til både økt nasjonal kapasitet og metodekompetanse. For årene 2017-2020 bidrar Forskningsrådet med ca. 6 mill. kr. årlig til SNBL ved ESRF (som er ca ¼ av den totale årlige avgiften på ca. 8 mill. kr). Bidraget til SNBL overføres fra 2018 til Diverse internasjonale aktiviteter (DIV-INT). Fra og med 2018 overføres ansvarsområdet som SYNKNØYT har forvaltet fratrukket forpliktelser knyttet til SNBL, til NANO2021 som forvaltes av Innovasjonsdivisjonen. Andelen av forskningsaktivitetene i SYNKNØYT finansiert fra Vitenskapsdivisjonen er på 9,24 mill. kr, inkludert en samfinansiering med FRIMEDBIO på 1,5 mill. kr. Hovedformålet innenfor området *Synkrotron- og nøytronforskning* forblir uforandret under NANO2021 og det øremerkes midler til området.

Program for Romforskning (ROMFORSK) skal sikre den forskningsmessige utnyttelsen av norsk romaktivitet knyttet til medlemskap i organisasjonene European Space Agency (ESA), European Incoherent Scatter Scientific Association (EISCAT) og Nordic Optical Telescope (NOT). Målet er å støtte og videreutvikle forskningsfelt der Norge og norske forskere har satset målbevisst og bygget opp høy kompetanse på internasjonalt nivå. Programmet ønsker også å sikre muligheter for støtte og utvikling innenfor nye relevante forskningsområder. Det er tre prioriterte forskningsområder innenfor programmet: 1) Sol-jord fysikk med vekt på forståelse av grunnleggende prosesser i solen og dens atmosfære og hvordan solvind og solaktivitet påvirker jordas øvre atmosfære og det globale miljøet; 2) Universets utvikling med vekt på forståelsen av fundamentale astrofysiske prosesser og 3) Jordobservasjon fra satellitter med vekt på klimaovervåkning, ressurskartlegging, forurensning ved petroleumsvirksomhet, overvåkning og forvaltning av polarområdene. Program for Romforskning har et budsjett i 2018 på 28,41 mill. kroner inkl. medlemsavgift til EISCAT og NOT. Programmet

finansieres med 26,71 mill. kroner fra KD, 1, 5 mill. kroner fra KLD og 0,2 mill. kroner fra Universitet i Oslo (del av medlemsavgift til NOT). www.forskningsradet.no/romforsk

Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL) skal bidra med kunnskap om de kulturelle forutsetningene for samfunnsutviklingen og er begrunnet i Forskningsrådets strategi. Programmet er et sentralt virkemiddel for å styrke samfunnsvitenskapelig og ikke minst humanistisk forskningsinnsats på områder med store samfunnsutfordringer, med mål om et bredest mulig kunnskapsgrunnlag for politiske veivalg. Derfor bidrar programmet også med perspektiver og midler i utlysninger i regi av andre tematiske satsinger. Programmet skal i perioden 2016 til 2021 prioritere forskning på tre brede tematiske områder: Natur og menneske, Teknologi og materielle omgivelser, og Velferd, kunnskap og mangfold. I forskningen vil tverrgående dimensjoner av historisk, språklig og kommunikativ, religiøs, normativ og estetisk karakter være sentrale. Prioriteringene samsvarer godt med sentrale budskap i Regjeringens humanioramelding. For å styrke samfunnsrelevansen legger programmet stor vekt på formidling og kommunikasjon. SAMKUL har et budsjett i 2018 på 59,244 mill. kroner. KD bidrar med 51,334 mill. kroner, 5,1 mill. kroner kommer fra KUD og 2,81 mill. kroner fra KMD til forskning om nasjonale minoriteter, hvorav 4 mill. kroner over KDs budsjett og 1,3 mill. kroner over KMDs budsjett går til forskning om forebygging av antisemittisme og gruppebaserte fordommer i skolen. www.forskningsradet.no/samkul

Program for samisk forskning II (SAMISK) skal styrke samisk forskning, både når det gjelder kvantitet og vitenskapelig kvalitet. Programmet vil derfor fremme langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold, bidra til rekruttering til samisk forskning på alle nivåer, rekruttering av samer til forskning og til å utvikle samisk som vitenskapspråk. Programmet bidrar til å belyse mangfoldet og variasjonen i de samiske samfunnene gjennom forskning innenfor disse temaene: språk, tradisjonell kunnskap, muntlige tradisjoner og litteratur, kulturuttrykk, demografi og befolkningsutvikling, levekår og livskvalitet, barn og ungdoms oppvekstvilkår og selvartikulering, ressurser, rettsforhold og den moderne samiske samfunnsbyggingen. Programmet legger økende vekt på internasjonalisering og komparative perspektiver. Program for samisk forskning har i 2018 et budsjett på 13,934 mill. kroner, hvorav 10,6 mill. kroner fra KD og 3,334 mill. kroner fra KMD. www.forskningsradet.no/samisk

5.1.3 Handlingsrettede programmer

Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar (SAMANSVAR) (2015–2024) har to prioriterte forskningsområder; forskning om ansvarlig innovasjon og CSR-forskning (Corporate Social Responsibility). Programmet skal styrke forskerutdanningen og rekrutteringen av unge forskere innenfor de to forskningsfeltene. Videre har programmet en utviklingskomponent som skal bidra til å utvikle Forskningsrådet som en samfunnsansvarlig aktør, fremme gode, fremtidsrettede interaksjoner mellom forskning, teknologi og samfunn og styrke arbeidet med samfunnsansvar i forsknings- og innovasjonssystemet. Fra 2018 er Teknologi og samfunn (TEKSAM) en integrert del av SAMANSVAR. Budsjettet for 2018 er på 16,88 mill. kroner, hvorav 14,631 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler (KD-SO), 0,85 mill. kroner fra LMD, 0,809 mill. kroner fra NFD og 0,59 mill. kroner fra KD. www.forskningsradet.no/samansvar

Marine ressurser og miljø (MARINFORSK) er Forskningsrådets viktigste tematiske satsing på marin forskning. Programmet omfatter forskning på økosystemene i hav- og kystområder, påvirkninger fra menneskelig aktivitet, samt hele verdikjeden fra høsting av marine ressurser via foredling til marked. Programmet skal bidra til; et bedre kunnskapsgrunnlag, kunnskap for bærekraftig forvaltning og til verdiskaping og lønnsomhet i de marine verdikjedene. Programmet er også sentralt i oppfølgingen av

Forskningsrådets bærekraftstrategi og Forskningsrådets nordområdesatsing. MARINFORSK er delt inn i fire temaområder som representerer de faglige hovedprioriteringene i programmet:

- Marine økosystemer er rettet mot økt forståelse om økosystemenes struktur, funksjon, variasjon og endring.
- Forurensning og annen økosystempåvirkning skal bidra til økt kunnskap om forekomst og effekter av forurensning og andre menneskeskapt faktorer på det marine miljøet.
- Bærekraftig høsting og verdiskaping fokuserer på å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for en økosystembasert og bærekraftig fiskeriforvaltning, samt hele verdikjeden fra høsting av marine ressurser via foredling til marked.
- Forvaltning og samfunnsperspektiver skal bidra til økt kunnskap om hvilke faktorer som sikrer eller hindrer en kunnskaps- og økosystembasert forvaltning av marine ressurser.

Budsjettet for 2018 er anslått til 133,3 mill. kroner finansiert slik: NFD 91,7 mill. kroner, KD 10,1 mill. kroner, KLD om lag 20 mill. kroner, OED 8 mill. kroner, og Norsk olje og gass (Norog) 3,5 mill. kroner. Nettdress: www.forskningsradet.no/marinforsk

Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling (MILJØFORSK) er Forskningsrådets hovedsatsing på miljøforskning. Det er et landbasert miljøprogram. Programmet skal gi økt kunnskap om sentrale miljøutfordringer, og gi forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig et bedre grunnlag for å treffe beslutninger for en grønn omstilling. Programmet omfatter et bredt spekter av faglige problemstillinger som samfunnsmessige drivkrefter for miljøendringer, miljøpolitikk, økosystemprosesser og miljøpåvirkninger i ferskvann og på land, forurensningsspørsmål, biologisk mangfold, natur- og kulturmiljøforvaltning, samt forskning og utvikling av virkemidler og tiltak for å begrense miljøskade og for å fremme en bærekraftig samfunnsutvikling. MILJØFORSK tar opp de viktigste nasjonale og globale miljøutfordringene gjennom tre hovedtemaer som bygger på hverandre: ressurstilstand/bruk av ressursene, endringsprosesser og løsninger for en grønn omstilling. Det er et mål at mye av forskningen i MILJØFORSK skal knytte sammen elementer fra de tre temaene i fler- og tverrfaglige analyser. Programmet vil i stor grad samarbeide med andre programmer og virkemidler i Forskningsrådet. MILJØFORSK har omfattende internasjonalt samarbeid og følger opp JPI-ene innenfor kulturarv, vannforvaltning og bærekraftig byutvikling. Budsjettet for 2018 er på 75,2 mill. kroner, finansiert slik: KLD 49 mill. kroner, LMD 6,9 mill. kroner, KD-SO 15,9 mill. kroner, NFD 1,4 mill. kroner og Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri 2 mill. kroner. Nettdress: <http://www.forskningsradet.no/miljoforsk>

Polarforskningsprogrammet (POLARPROG) er Forskningsrådets viktigste virkemiddel for å oppnå god bredde og høy kvalitet i norsk polarforskning. POLARPROG bidrar til å ivareta Norges særlige ansvar for å få frem forskningsbasert kunnskap i og om de polare områdene. Kunnskap er nødvendig for økt klima- og økosystemforståelse, og for å kunne utøve politikk, forsvarlig forvaltning og næringsvirksomhet. Viktige overgripende prioriteringer er økt internasjonalt samarbeid, deling og utnyttelse av infrastruktur og data, rekruttering av en ny generasjon polarforskere og formidling av forskningsresultater til relevante målgrupper. Forskning knyttet til Svalbard er prioritert. Programmet har et ansvar for å dekke bredden i norsk polarforskning. Norsk deltagelse i internasjonale nettverkstiltak knyttet til polarforskning ligger også under programmet. POLARPROG er delt inn i tre tematiske satsningsområder:

- Klima i endring og miljø under press skal gi økt forståelse av prosesser som styrer polare klima- og miljøendringer, og effekten av disse på naturmiljø og samfunn.
- Naturressurser og næringsaktivitet skal bidra til å utvikle grunnlaget for en bærekraftig og kunnskapsbasert nærings- og samfunnsutvikling i polarområdene.

- Politikk og forvaltning skal gi resultater som bidrar til kunnskapsbasert og bærekraftig miljø- og ressursforvaltning, og politikktutforming.

Budsjettet til Polarprogrammet er i 2018 på 57,7 mill. kroner. Finansieringen er fordelt slik: 54,8 mill. kroner fra KD og 2,9 mill. kroner fra KLD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/polarforskning

Bedre helse og livskvalitet (BEDREHELSE) har som hovedmål å fremme forskning og forskningsbasert innovasjon av høy kvalitet som kan bidra til bedre folkehelse, økt livskvalitet og redusert sosial ulikhet i helse. Programmet skal fremme ny kunnskap om forekomst av og årsaker til uhelse og helse, og om utvikling, implementering og effekt av helsefremmende tiltak. Programmet planlegger en større utlysning til miljøstøtte (institusjonsforankret strategisk prosjekt) med frist i april 2018. Det skal lyses ut midler til forskningsmiljøer, som skal bidra til å styrke forskning av høy kvalitet for å løse komplekse helse- og samfunnsutfordringer i overensstemmelse med programmets faglige, tematiske og strukturelle prioriteringer. I vurdering av søknader vil det bli lagt vekt på metodeutvikling og nasjonalt, nordisk- og internasjonalt arbeid. Programmet vil i 2018 fortsette arbeidet med å bidra til norsk deltakelse i nordisk samarbeid og en stimuleringsordning for EU-forskning. Det vil også bli lyst ut midler for å stimulere til økt forsknings samarbeid med amerikanske forskningsmiljøer. Budsjett 2018: 89,7 mill. kroner, herav 69,1 mill. kroner fra HOD, 13,8 mill. kroner fra KD, 3,8 mill. kroner fra KLD og 3,0 mill. kroner fra KUD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/bedrehelse

God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering (BEHANDLING) skal gjennom klinisk forskning bidra til at pasienten får god og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering gjennom hele sykdomsforløpet. Endepunktene for forskningen som programmet understøtter, skal være pasient- og tjenesterelevante, og brukermedvirkning skal ivaretas. Sykdommer som representerer store samfunnsmessige utfordringer vil være sentrale. Forskningsbehov hos den kommunale helse- og omsorgstjenesten, og i spesialisthelsetjenesten inkludert tannhelsetjenesten skal ivaretas. Både høy kvalitet i forskningen og nytte for sluttbrukeren/pasienten skal fremmes. I 2018 vil programmet særlig fremme økt utnyttelse av eksisterende helsedata og tilhørende biologisk materiale i klinisk forskning. Programmet vil også bidra med midler til en stimuleringsordning for EU-forskning, en garantiordning for forskere som søker NIH og utlysninger i henholdsvis ERA-NET NEURON, ERA-CVD og ERA-PerMed. Fom 2018 innføres Program for stamcelleforskning i programmet BEHANDLING. Budsjettet fra HOD inkluderer også en øremerket bevilgning til forskning på hjerne helse. Budsjett 2018: 116,2 mill. kroner, herav 84,6 mill. kroner fra HOD, 24,2 mill. kroner fra KD-SO og 0,8 mill. kroner fra KUD og 7,4 mill. kroner fra Kreftforeningen. Nettadresse: www.forskningsradet.no/behandling

Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning (DEMOS) (2015–2024). DEMOS er et handlingsrettet program som skal bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget for en demokratisk og effektiv styring, gi kunnskap om nivå- og sektorovergripende utfordringer og bidra til kunnskapsbasert omstilling og fornyelse i offentlig sektor. Forskningstemaene i DEMOS er gruppert i fire: 1) Internasjonalisering, stat og lokaldemokrati; 2) Helhet og sektorisering; 3) Regioner og urbanisering; og 4) Velferdsstatens tjenester og tjenesteytere. Under DEMOS finansieres også et følgeforskningsprosjekt om Kommunereformen og Stortingsvalgundersøkelsen som skal dekke valgene i 2017 og 2021. Programmet har hatt to utlysninger som har dekket hele programplanens bredde. Den første, der 8 prosjekter ble innvilget, ble gjennomført i 2015. Den andre ble gjennomført høsten 2017, og det er forventet at ytterligere 4-5 prosjekter vil starte opp i 2018. I tillegg til dette har programmet hatt målrettede utlysninger og to prosjekter med brukermedvirkning ble finansiert i 2016 og ett prosjekt om utvikling av regionaløkonomiske modeller vil bli finansiert i 2018. Programmet skal sikre god og uavhengig forskning på KMDs ansvarsområder; at vi har solide forskningsmiljøer i Norge med kompetanse på disse områdene; internasjonalisering av forskningen under programmets tematiske

områder; og arbeider med formidling fra forskningsprosjektene og brukermedvirkning i prosjektene. Budsjett 2018: 33,7 mill. kroner (32,8 mill. kroner fra KMD, og 0,9 mill. kroner fra Kunnskapsdepartementet post 53). Nettsadresse: <http://www.forskningsradet.no/demos>

Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT) er et langsiktig løpende program som skal styrke kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming, forvaltning og praksisfelt, bidra til fornyelse av forskningsfeltet og medvirke til innovasjon i utdanningssektoren. Programmet dekker barnehager, grunnskoleopplæringen, fagskoler, høyere utdanning og voksenopplæring og vil finansiere forskning og innovasjon innenfor følgende temaområder (A) Læringsprosesser, vurderingsformer og læringsutbytte; (B) Praksis, profesjonsutøvelse og kompetanseutvikling; (C) Styring, ledelse og resultatoppnåelse og (D) Utdanning, samfunn og arbeidsliv. Programmet finansierer 29 forskerprosjekter, 15 innovasjonsprosjekter, 14 kompetanseprosjekter og fire institusjonsforankrede prosjekter ved lærerutdanningene innenfor temaområdene og utdanningsnivåene nevnt ovenfor. I løpet av 2018 vil programmet fordele inntil 72 mill. kroner til forskerprosjekter, inntil 24 mill. kroner til unge forskertalenter, inntil 45 mill. kroner til forskning ved grunnskolelærerutdanningene og inntil 35 mill. kroner til innovasjonsprosjekter i offentlig sektor. Programmet finansierer også offentlig PhD-prosjekter innenfor den generiske ordningen for inntil 6 mill. kroner. FINNUT vil i 2018 utvikle en ny satsing for kvalitetsutvikling i barnehage- og skole. Budsjett 2018: 124,7 mill. kroner fra KD. Nettsadresse: www.forskningsradet.no/finnut

Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) (2012–2020) har som hovedmål å støtte forskning av høy kvalitet med potensial for i stor grad å bidra til vedvarende helseforbedringer og utjevning av helseforskjellene for mennesker i lavinntekts- og lavere mellominntektsland. Programmet har fire tematiske prioriterte områder i) Forebygging, behandling og diagnostikk av smittsomme sykdommer, spesielt vaksine- og vaksinasjonsforskning, ii) Familieplanlegging, reproduktiv helse, mødre-, nyfødt-, barne- og ungdomshelse iii) forskning på helsesystemer og helsepolitikk, og iv) Innovasjon i teknologi- og metodeutvikling. En midtveisevaluering av GLOBVAC ble ferdigstilt i februar 2016, med anbefaling om forlengelse av programmet. Etter en lengre periode med uavklart finansieringssituasjon fikk programmet i 2017 en tilleggsbevilgning fra UD på 35 mill. kroner per år for perioden 2018–2020. I 2018 vil programmet utlyse 67 mill. kroner til søknader som faller innenfor alle de fire prioriterte tematiske områdene. Programmet jobber også med å mobilisere norske forskere innen global helse til å søke finansiering fra andre kilder, blant annet Horizon2020 og CEPI. Programmet holder av 40 mill. kroner til en felles nordisk utlysning med EDCTP i 2019. Det norske bidraget vil være øremerket norske forskere og EDCTP vil bidra med tilsvarende finansiering dersom norske forskere når opp i konkurransen. Denne utlysningen avhenger av EU-kommisjonens godkjenning og vellykkede forhandlingene med EDCTP og de andre nordiske landene. Dersom fellesutlysningen ikke lar seg gjennomføre eller norske forskere ikke når opp i konkurransen vil det avsatte beløpet kunne brukes i en nasjonal utlysning øremerket forskning innen global helse. Budsjett 2018: 96,3 mill. kroner, herav 86,9 mill. kroner fra UD og 9,4 mill. kroner fra HOD. Nettsadresse: www.rcn.no/globvac

Indiaprogrammet (INDNOR) (2010–2021) er etablert for å styrke indisk-norsk forskningssamarbeid og indisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering. Midlene fordeles mellom Forskningsrådets programmer og andre aktiviteter av divisjonsstyret for Samfunn og Helse bl.a. etter råd fra et rådgivende utvalg, Norges ambassade i India og Utenriksdepartementet. Programmets midler fordeles til tematiske programmer. For 2018 tildeles 5,8 mill. kroner til tidligere bevilgete prosjekter og 28,1 mill. kroner tildeles til samfinansieringer. Indiaprogrammet kan tildele posisjoneringsmidler og nettverksmidler og ta strategiske initiativer, og det legges opp til fortsatt støtte for å etablere og følge opp viktige forskningspolitiske føringer og initiativ. For 2018 planlegges tre strategiske workshops. Aktuelle temaer er nanoteknologi, polarforskning og havrelatert forskning, men også andre temaer

kan være aktuelle dersom fremmet av Utenriksdepartementet, Norges ambassade i India eller indiske myndigheter. Disse midlene kanaliseres gjennom programmet MILUTARENA eller lignende ordning. I samarbeid med UTENRIKS planlegges en koordinert utlysning innen internasjonal politikk der Indiaprogrammet setter av 10 mill. kroner. I samarbeid med ENERGIX er det i 2018 lyst ut midler til forskningsprosjekter med industrimedvirkning innen ren energi der Indiaprogrammet har satt av 7 mill. kroner. Det planlegges også en bilateral utlysning innen et av programmets prioriterte tematiske områder etter avtale med indiske myndigheter, der det er satt av 25 mill. kroner. Budsjett 2018: 31,5 mill. kroner fra UD. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/indnor>

Kina-programmet - CHINOR (2018-2027) skal styrke kinesisk-norsk forskningssamarbeid, og kinesisk-norsk samarbeid om forskningsfinansiering, innenfor utvalgte tema. Programmets midler skal disponeres og utlyses gjennom andre tematiske forskningsprogram. Revidert programplan for CHINOR ble vedtatt av DSAH i juni 2017. I 2018 planlegges inntil 4,5 mill. bevilget gjennom INTPART, til et prosjekt som bidrar til CHINORs målsetninger innenfor CHINORS tematiske prioriteringer. Videre er det forhandlet frem en avtale mellom Forskningsrådet og det kinesiske forskningsrådet NSFC, om felles-utlysninger. I 2018 kanaliseres midlene gjennom programmene KLIMAFORSK, MILJØFORSK, MARINFORSK, Polarprogrammet og Bionær, etter rangering i to felles evalueringspanel oppnevnt av Forskningsrådet og NSFC. De nevnte forskningsprogrammer stiller med tilsvarende beløp, og totalsummen fra Forskningsrådet blir igjen matchet fra kinesisk side. Budsjett 2018: 21,0 mill. kroner fra UD inkl. 2 mill. kroner til en stipendordning med CSC. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/prognett-chinor/Forside/1253952407019>

Kvinnens helse (KVINNEHELSE) (2004 -). Problemstillinger knyttet til kjønn og kjønnsforskjeller skal drøftes og analyseres i alle relevante forskningsprosjekter. Fra 2016 er det nye føringer for den strategiske satsingen på kvinners helse og kjønnsforskjeller. Forskningstemaene framover vil være i overensstemmelse med Likestillingsmeldingen (Meld. St. 7 (2015-2016)), kap. 5 "God helse for kvinner og menn". Forskning på unge kvinners psykiske helse, eldre kvinners og minoritetskvinnens helse er områder som løftes fram i tillegg til årsakene til uønskede forskjeller i helse- og tjenestetilbud mellom kvinner og menn i et livsløpsperspektiv. Midlene gjennom satsingen vil være bundet opp gjennom utlysningen som ble gjennomført i 2017 i samarbeid med programmene BEDREHELSE og BEHANDLING. Budsjett 2018: 10,5 mill. kroner fra HOD. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/kvinnehelse>

Norge – Global partner (NORGLOBAL-2) (2016-2023) skal bidra til arbeidet med å møte bærekraftsmålene. Hovedmålet er å få fram forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet som skal bidra til fattigdomsreduksjon og til en bærekraftig utviklingspolitikk. Programmet skal bidra til helhetlig og langsiktig kunnskapsutviklingen på utviklingsområdet i Norge og styrke samarbeidet mellom norske og internasjonale forskere, inkludert forskere i utviklingsland. Programmet skal bidra til mer internasjonalt konkurransedyktig forskning, og gjennom forskningssamarbeid mellom norske og internasjonale forskere styrke kompetansen hos norske forskere om utviklingsprosesser i Sør, og få fram kunnskap om sårbare regioner og stater. Forskningsprogrammet NORGLOBAL-2 vil ha utfordringsbasert tilnærming og konsentreres om de viktigste tematiske og geografiske prioritene i norsk utviklingspolitikk. Programmets tematiske prioriteringer omfatter global utdanning, humanitær innsats, næringsutvikling/jobbskaping, miljø/klima/energi og konflikt/sikkerhet. Tverrgående tema som omfatter menneskerettigheter, likestilling, styresett/anti-korrupsjon og klima/miljø vil være sentralt. Programmet skal være tematisk fleksibelt slik at det kan respondere på endringer i kunnskapsbehovene. NORGLOBAL-2 skal få fram kunnskap som kan bidra til å oppfylle Utenriksdepartementets sektoransvar for den langsiktige og helhetlige forskningen om og for utvikling. Formidling av resultater og aktiviteter fra programmet vil ha høy prioritet. Programmet har hatt en utlysning og

tildelte i 2017 92,8 mill. kroner til prosjekter som vil løpe i fire år. Programmet lyser i 2018 ut midler for 100 mill. kroner til forskerprosjekter og 20 mill. kroner til nettverksprosjekter. Pågående aktiviteter som ble startet i første fase av programmet blir fulgt opp i 2018. Budsjett UD/Norad 47,1 mill. kroner fra UD. Nettadresse: www.rcn.no/norglobal

Nordområdene og Russland (NORRUSS Pluss) (2017-2023) har som mål å utvikle den langsiktige og strategiske kompetanse i Norge innen samfunnsvitenskapelig og næringsrettet forskning knyttet til Nordområdene og Russland. Programmet skal også bidra til å styrke det bilaterale forsknings-samarbeidet med Russland. Nytt i programmet er det utvidede geografiske nedslagsfeltet, som nå også omfatter Ukraina, Moldova og Georgia. Hovedtematikken i det nye programmet er utfordringer og muligheter i nordområdene og Arktis, med fokus på geopolitikk og forvaltning, utfordringer knyttet til forvaltning og utnytting av næringsressursene i havrommet, grenseoverskridende muligheter og utfordringer innen samfunns- og næringsutvikling i det sirkumpolare nord. Russisk utenriks- og sikkerhetspolitikk, innenrikspolitisk og økonomisk utvikling i Russland er også fortsatt blant programmets prioriterte satsingsområder. Forskning på utviklingen i Ukraina, Georgia og Moldova skal være i henhold til ODA regelverket, og bidra til kompetanseoppbygging i disse landene. Det er lyst ut 50 mill. kroner for prosjekter under NORRUSS Pluss programmet i 2018. Søknadsfrist er 25. april. Formidling av prosjektenes resultater skjer fortløpende på NORRUSS sin Facebook side "Research on the High North and Russia". Budsjett UD 2018: 34,0 mill. kroner. Nettadresser: www.forskningsradet.no/norruss og <https://www.facebook.com/groups/norruss/>

Program for samfunnssikkerhet (SAMRISK) (2018-2025) Programmet skal gi et bedre kunnskapsgrunnlag for å belyse sårbarhet og dilemmaer, og forebygge for uønskede hendelser, opprettholde viktige samfunnsfunksjoner, ivareta befolkningens liv, helse og grunnleggende verdier under og umiddelbart etter store påkjenninger, uavhengig av hva som forårsaker hendelsen. Programmet skal bidra til å bygge tverrfaglige nasjonale miljøer, og ha et internasjonalt perspektiv, med bl.a. forskningssamarbeid i Norden og EU. SAMRISK har 11 forskerprosjekter som samlet vil belyse flere av de overordnede spørsmål som stilles i programplanen knyttet til temaene i) Sosiale strukturer, verdier og tillit ii) Samarbeid, ledelse og organisering og iii) Trusler og risiko i endring. Det er fremdeles store kunnskapsutfordringer på feltet og ny programplan for de neste 10 år er under utarbeidelse. Den nye programplanen vil i stor grad videreføre den faglige innretningen i programmet, men i tillegg åpne opp for nye problemstillinger og innlemme deler av plandokumentet: Forskning om ekstremisme og terrorisme. Budsjett 2018: 31,6 mill. kroner, herav 14,0 mill. kroner JD, 14,7 mill. kroner KD, 2 mill. kroner SD og 1 mill. kroner FD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/samrisk

Forskningssamarbeidsprogram mellom Norge og Sør-Afrika (SANOCEAN) (2018-) I 2018 startes det opp et nytt bilateralt program – SANOCEAN. Programmet vil ha fokus på hav, i tillegg til tematiske elementer fra det tidligere SANCOOP programmet, som var klima, miljø og energi. Totalramme forventes å være NOK 30 mill. fra UD v/ambassaden i Pretoria og ZAR 15 mill. (ca. NOK 9 mill.) fra Sør-Afrika. Budsjett 2018: 1,5 mill. kroner fra UD via ambassaden i Pretoria. Nettadresse: www.forskningsradet.no/southafrica

Skatteøkonomisk forskningsprogram (SKATT) (2017–2021) har som mål er å styrke kunnskapsgrunnlaget for en hensiktsmessig utforming av skattesystemet i Norge. Programmet skal finansiere forskning relevant for myndigheter og andre brukere, og medvirke til at det er et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning og utdanning i Norge. Programmet skal også skape møteplasser for forskere og brukere av skatteøkonomisk forskning. Programmet vil i 2018 prioritere å starte opp den andre fasen i virksomheten til de to sentrene for offentlig økonomi som ble etablert i 2012. Programmet vil i 2018 også tildele midler til enkeltprosjekter og starte opp disse, og arrangere

Skatteforum 2018. Budsjett 2018: 9,2 mill. kroner fra FIN. Nettsadresse:

www.forskningsradet.no/skatt

Sykefravær, arbeid og helse (SYKEFRAVÆR) (2007–2018) avsluttet en tiårig satsing i 2016, og har totalt 48 prosjekter i porteføljen. Arbeids- og sosialdepartementet ønsker en to-årig forlengelse av programmet fra 2017, men da med en dreining om betydningen av kompetanse, utdanning og ferdigheter for inkludering i arbeidslivet, og studier som kan kaste lys over sammenhenger mellom manglende ferdigheter og helse, i den hensikt å utarbeide egnede tiltak for økt arbeidsinkludering. Det ble i 2017 oppnevnt et bevilgningsutvalg som fikk i oppdrag å utforme en utlysning og bevilge midler til prosjekter samt vurdere behovet for kunnskapsoppsummeringer innenfor programmets tematiske områder og nye føringer. Det ble lyst ut midler med frist i september 2017 og bevilgningsmøtet er planlagt i januar 2018. Budsjett for 2018: 28,5 mill. kroner fra ASD. Nettsadresse: www.forskningsradet.no/sykefravaer

Internasjonale forhold - utenriks- og sikkerhetspolitikk og norske interesser (UTENRIKS) er et samfunnsvitenskapelig program for forskning på internasjonale relasjoner, utenriks- og sikkerhetspolitikk. Programmet skal fremme forskning av høy kvalitet kombinert med god bruker relevans, slik at forskningen bidrar med kunnskap viktig for norsk politikk utforming. Norske interesser står sentralt knyttet både opp mot Norges forhold til omverdenen, men også hvordan globale prosesser, økonomisk og politisk utvikling påvirker utviklingen og situasjonen i Norge. Forskning og meningsutveksling som kan bidra til en informert debatt i samfunnet er en sentral del av programmets formål. Tematisk er forskningsområdet svært vidt. En rekke områder har stor relevans for feltet, men er i hovedsak dekket gjennom andre programmer i Forskningsrådet. Det gjelder for eksempel forskning på miljø, energi, hav, ekstremisme, migrasjon, samfunnsikkerhet så vel som utviklingsforskningen. Det er viktig å være åpen for at en rekke problemstillinger innen disse områdene har stor relevans for forskning på internasjonale relasjoner, utenriks- og sikkerhetspolitikk. Programmet skal derfor arbeide for felles utlysninger mellom programmer i forskningsrådet der man har overlappende og tilstøtende interesser, samtidig som programmet skal stå for egne utlysninger for å dekke opp de primære målsetninger i programmet. Programmet omfatter fra 2018 forskningsprogrammet Europa i endring (EUROPA), og fra 2019 også forskningsprogrammet for Nordområdene og Russland (NORRUSS Plus). For 2018 er det lyst ut 20 mill. kroner under delaktiviteten EUROPA til forskning på EUs politiske og økonomiske utvikling, verdier under press samt drivkrefter og mekanismer innen EUs utenriks- og sikkerhetspolitikk. Budsjett 2018: UD 10,5 mill. kroner, JD 1,0 mill. kroner. Nettsadresse: www.forskningsradet.no/utenriks og www.forskningsradet.no/europa

Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) er Forskningsrådets største forskningssatsing innenfor samfunnsvitenskapelig forskning. Programmet ble evaluert av en ekstern komite i 2016 og resultatene fra rapporten ble presentert og overlevert Forskningsrådet i februar 2017. Programmet har lyktes med å få forskning som ser temaene velferd, arbeidsliv og migrasjon i sammenheng. Det er bevilget midler til 88 forskerprosjekter i løpet av programperioden. Forskningsrådet skal videreføre forskningsinnsatsen og samle de sentrale temaområdene i VAM, Sykefravær og forskning om pensjon i et løpende program fra 2018. I budsjettet for 2018 har vi fått en vekst på 10 mill. kroner fra ASD. Budsjett 2018: 113,8 mill. kroner, herav 76,6 mill. kroner fra ASD, 12,9 mill. kroner fra BLD, 13,8 mill. kroner fra JD, 7,2 mill. kroner fra KMD og 3,4 mill. kroner fra KD. Nettsadresse: www.forskningsradet.no/vam

VISJON2030 ble initiert av Kunnskapsdepartementet, Helse- og Omsorgsdepartementet og Utenriksdepartementet høsten 2014 som en nasjonal dugnad for å få frem innovative norske løsninger som kan bidra til oppnåelse av bærekraftmålene innen utdanning og helse. I 2017 fikk Forskningsrådet tildelt 25 mill. kroner til ordningen. Samlet budsjett for perioden 2016-2019 er på 71 mill. kroner. I

2016 ble fire Innovasjonsprosjekter og ett følgeforskningsprosjekt ble finansiert under ordningen, totalt 67,2 mill. kroner. Prosjektene skal bidra til mindre frafall i skolen, at ungdom og kvinner tilegner seg jobbrelevante ferdigheter og å forbedre kvinner, barns og ungdoms helse. Det kan bli aktuelt med flere utlysninger under ordningen. Beslutning om dette foretas i felleskap av Norad, Innovasjon Norge og Forskningsrådet, men vil trolig først skje med konsekvenser for budsjettåret 2018. Budsjett 2018: 20 mill. kroner fra UD/Norad.

Forskningsprogram om kultur- og mediesektoren (KULMEDIA) (2014-2018). Programmet skal gjennom langsiktig forskning av høy kvalitet bidra med økt kunnskap om sammenhengene mellom kulturlivets og mediens samfunnsrolle og deres endrede teknologiske og økonomiske betingelser. Særlig viktig er de dyptgående og til dels dramatiske endringene som digitaliseringen medfører. Endringsprosessene både påvirker og påvirkes av kultur- og mediepolitikken, som dermed også er gjenstand for forskningen i programmet. Programmet vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling, forvaltning og andre aktører i kultur- og mediesektoren. Programmet finansieres med 14,8 mill. kroner fra KUD i 2018.

5.1.4 Store programmer

Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021) er et strategisk program som skal videreutvikle og dreie forskningsfundamentet i norsk bioteknologi mot mer innovasjon. BIOTEK2021 forutsettes å spille sammen med andre programmer og aktiviteter i Forskningsrådet der vi finner tungt innslag av bioteknologi. Programmet bidrar til implementering av den nasjonale strategien for bioteknologi, som peker på bioteknologi som avgjørende for videre utvikling av mange sektorer. Programmets mål er å utvikle nyskapende bioteknologi i tett samspill mellom forskningsmiljøene og et forskningsaktivt næringsliv. Programmet skal ha oppmerksomhet på anvendelse av forskningsresultater for å fremme verdiskaping og næringsutvikling knyttet til å løse store samfunnsutfordringer på en ansvarlig måte. Digitalt liv, marin sektor, bioøkonomi og kommersialisering av forskningsresultater peker seg ut som satsingsområder for programmet. Fra 2018 kanaliseres bevilgningen til næringsrettet FoU-program for marin bioteknologi i Nord-Norge (MABIT) gjennom BIOTEK2021. Samlet budsjett til BIOTEK2021 i 2018 er på 162,815 mill. kroner, hvorav 84,586 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler (KD-SO), 67,009 mill. kroner fra NFD, 6,22 mill. kroner fra Kreftforeningen og 5 mill. kroner fra LMD. www.forskningsradet.no/biotek2021

IKT og digital innovasjon (IKTPLUSS) er en strategisk og helhetlig satsing på IKT-forskning. Satsingen skal realisere det samfunnsmessige potensialet som ligger i å ta i bruk nye, innovative IKT-løsninger og skal sikre bedre utnyttelse av forskningsresultater ved å heve kvaliteten og øke produktiviteten til norsk IKT-forskning gjennom tettere samarbeid, bedre koordinering og en mer målrettet styring av de nasjonale FoU-investeringene. De faglige tematiske prioriteringene er knyttet til "kompleksitet og robusthet", "data og tjenester overalt" og "et trygt informasjonssamfunn". Prioriterte samfunnsutfordringer er helse og omsorg og sikkerhet, som også er trukket fram i nasjonal FoU-strategi. Det skal også være fokus på dristighet og nyskaping i satsingen, samt samfunnsansvarlig innovasjon og internasjonalisering. Fra 2018 er e-vitenskap (EVITA) og JTI ECSEL en integrert del av IKTPLUSS. Budsjettet er på 295,931 mill. kroner, hvorav 122,07 mill. kroner fra NFD, 114,5 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler (KD-SO), 28,794 mill. kroner fra SD, 18 mill. kroner fra KD, 9,54 mill. kroner fra KMD og 3 mill. kroner fra JD. www.forskningsradet.no/IKTPLUSS

Nanoteknologi og avanserte materialer (NANO2021) er Forskningsrådets strategiske satsing innenfor nanovitenskap, nanoteknologi, mikroteknologi og avanserte materialer, og den primære aktiviteten for oppfølging av nasjonal FoU-strategi for nanoteknologi. Gjennom en konsentrert og helhetlig innsats skal NANO2021 bidra til langsiktig og vedvarende forskning innenfor teknologiområdet og samtidig videreutvikle kompetansen, kvaliteten og kapasiteten som er bygget opp de senere år. Ny kunnskap og nye løsninger som ellers ikke lar seg realisere så lett, skal etableres ved å kople langsiktig grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon på tvers av FoU-aktører, interessenter, disipliner og faggrenser. Grunnleggende kunnskapsutvikling og innovative løsninger skal legge grunnlag for næringsutvikling og bidra til å møte de store samfunnsutfordringene. Fra 2018 er prosjektmidlene i SYNKNØYT lagt inn i NANO2021. Samlet budsjett er på 142,723 mill. kroner, hvorav 71,156 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler, 63,827 mill. kroner fra NFD og 7,74 mill. kroner fra KD. www.forskningsradet.no/nano2021

Stort program for havbruksforskning (HAVBRUK) har som hovedmål å levere kunnskap og løsninger for sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraftig vekst i norsk havbruksnæring. Kunnskapen skal bidra til å sikre og videreutvikle Norges posisjon som verdens ledende sjømatnasjon. Programmet dekker hele verdikjeden i havbruk, fra leverandører av fôr, rogn, farmasi etc. til produkt (foredlings- og markedsforskning) og omfatter alle arter som oppdrettes eller dyrkes i sjø. Programmet er delt i fem tematiske områder:

- Samfunnsperspektiver, forvaltning og marked
- Fiskehelse
- Produksjonsbiologi inkl. ernæring, avl og genetikk
- Produksjons- og foredlingssteknologi
- Satsinger
 - Produksjon av arter lavt i næringskjeden
 - Sjømat og helse
 - Nye fôrråvarer

Programmet legger vekt på grunnleggende forskning på sentrale temaer, fokuserer på forsker-rekruttering og skal samtidig sikre næringsrelevans og være en åpen arena for innovasjonsprosjekter i havbruksnæringen. Programmet retter seg mot hele forskningssystemet, fra universiteter, høyskoler og offentlig finansierte forskningsinstitutter, til private bedrifter både i produsent- og leverandørleddet. Forskningen dekker hele spekteret fra grunnleggende kunnskapsutvikling til problemløsning og innovasjon. Samlet skal dette sikre et solid kunnskapsgrunnlag for havbruksnæring og -forvaltning. Budsjettet for 2018 er på 189 mill. kroner, finansiert slik: NFD 173 mill. kroner og KD 16 mill. kroner.

Stort program for klima (KLIMAFORSK) skal gi viktig kunnskap om klima til nytte for samfunnet. KLIMAFORSK skal støtte grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon som kan bidra til:

- Økt kunnskap om naturlige og menneskeskapte klimaendringer.
- Økt kunnskap om effekter av klimaendringer på natur og samfunn.
- Økt kunnskap om hvordan samfunnet kan og bør omstilles for å møte klimautfordringene.

Budsjettet for KLIMAFORSK er for 2018 på 146,9 mill. kroner og finansieres slik: 57,2 mill. kroner fra KD, 1,9 mill. kroner fra NFD, og 87,8 mill. kroner fra KLD. Nettsadresse:

<http://www.forskningsradet.no/klimaforsk/>

Stort program for petroleumsforskning (PETROMAKS 2) Hovedmålsettingen er ny kunnskap og teknologi som gir optimal utnyttelse av de norske petroleumssressursene og som gjør norsk sokkel

konkurransedyktig på kostnad, klimagassutslipp og miljø sammenlignet med andre petroleumsprovinser. Programmet har fem tematiske prioriteringer:

- Reduksjon av klimagasser, energieffektivisering og miljø
- Leting og økt utvinning
- Boring, komplettering og intervensjon
- Produksjon, prosessering og transport
- Storulykker og arbeidsmiljø

Programmet har fire tverrgående prioriteringer som skal knyttes opp mot de fem temaområdene:

- Nordområdene
- Reduksjon av klimagassutslipp og energieffektivisering
- Digitalisering
- Utfordringer ved implementering og bruk av ny teknologi

Programmet er sentralt i oppfølgingen av OG21. Internasjonalt samarbeid fokuserer primært på Russland og Brasil. PETROMAKS2 vil for 2018 få et budsjett på 271,6 mill. kroner, hvorav 207,9 mill. kroner fra OED, 40,5 mill. kroner fra KD, 20,6 mill. kroner fra ASD, 2,5 mill. fra UD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/PETROMAKS2

Stort program for energi (ENERGIX) omfatter både strategisk, grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og samfunnsvitenskapelig forskning som underlag for politikktutforming. ENERGIX skal støtte en langsiktig og bærekraftig omstilling av energisystemet for å kunne møte økt tilgang av ny fornybar energi, økt effektivisering og fleksibilitet og tettere integrasjon mot Europa. Programmets fem hovedmål er:

- Å sikre nasjonal forsyningssikkerhet i lys av økende integrasjon og internasjonalisering av energisystemet gjennom å utvikle ny kunnskap, teknologi og løsninger for god forvaltning, sikker produksjon og riktig bruk og fremføring av energi, i tillegg til økt robusthet og fleksibilitet i energisystemet.
- Bærekraftig utnyttelse og bruk av nasjonale fornybare energiresurser på kort og lang sikt gjennom å utvikle ny kunnskap, teknologi og løsninger for å bruke energi riktig, å bruke riktig energi og å utnytte særnorske muligheter for verdiskaping.
- Reduksjon av norske og globale klimagassutslipp gjennom bedre kunnskap om virkemidler, markeder og energibruk, gjennom teknologiutvikling på områder med sterk norsk kompetanse og gjennom å styrke kunnskapsgrunnet for rammebetingelser og virkemiddelbruk.
- Utvikling av norsk næringsliv gjennom kunnskapsutvikling som bidrar til å styrke virksomhetenes konkurranseevne nasjonalt og internasjonalt og ved å bidra til at norske aktører har tilgang til internasjonal kunnskapsproduksjon.
- Å utvikle norske forskningsmiljøer på områder som er viktige for langsiktig omstilling av det norske energisystemet og samtidig legge til rette for forskning om fremtidige forhold og utviklingstrekk som vi ennå ikke kjenner og svare på spørsmål vi ennå ikke har.

ENERGIX står sentralt i oppfølgingen av Energi21 og av Klimaforliket. ENERGIX har i 2018 et budsjett på 416,5 mill. kroner finansiert av følgende departementer: OED 266,5 mill. kroner, SD 29,3 mill. kroner, KLD 81,3 mill. kroner, NFD 2,6 mill. kroner, KD 25,1 mill. kroner og LMD 11,7 mill. kroner. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/energix>

Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL) omhandler de offentlig finansierte helse- og omsorgstjenestene, arbeids- og velferdstjenestene og barne- og familievernet.

Tjenesteforskning og tjenesteinnovasjon er hovedelementene i programmet. Programmet skal bidra til at forskning og innovasjon gir økt kvalitet, kompetanse og effektivitet i helse-, omsorgs- og velferdstjenestene. Programmets skal videre: i) styrke kunnskapsgrunnet innen de tematisk

prioriterte områdene, ii) styrke praksisnær forskning i miljøer med ansvar for utdanning av fagpersoner til tjenestene, iii) styrke den internasjonale orienteringen i tjenesteforskningen og bidra til økt retur fra EU, iv) utvikle forsknings- og innovasjonsmiljøer og nettverk på tvers av fag og institusjoner, v) bidra til økt samarbeid mellom forskere, tjenesteutøvere og brukere på alle nivåer og vi) bidra til økt innovasjon, gjennom spredning og implementering av forskningsresultater. Budsjett 2018: 191,5 mill. kroner, herav 120,1 mill. kroner fra HOD, 29,3 mill. kroner fra ASD, 8,9 mill. kroner fra KD, 25,8 mill. kroner fra KD-SO og 7,5 mill. kroner fra BLD.

Nettadresse: www.forskningsradet.no/helsevel

5.2 Frittstående prosjekter

5.2.1 Fri prosjektstøtte

Fri prosjektstøtte (FRIPRO) er en åpen, nasjonal konkurransearena som favner alle fag og disipliner. Målsetningen er å fremme vitenskapelig kvalitet i internasjonal forskningsfront, dristig og nyskapende forskning og karriere for unge forskertalenter. De siste årene har det pågått et omfattende arbeid med å videreutvikle FRIPRO. Noe av målsetningen har vært å harmonisere våre søknadstyper og vurderingskriterier med dem som benyttes i EU/ERC, for å styrke FRIPRO som et eksellens-virkemiddel. De nye søknadstypene gir søkemuligheter på ulike karrierenivåer, og de ligner i stor grad på dem vi finner i EU-systemet. Dermed kan FRIPRO også fungere som "treningsarena" for dem som skal søke ERC.

Forskningsrådet har én årlig utlysning av midler til FRIPRO. Til søknadsfristen i mai 2017 ble det lyst ut midler til søknadstypene FRIPRO Toppforsk, forskerprosjekt, unge forskertalenter, FRIPRO mobilitetsstipend og arrangementsstøtte. Utenlandsstipend finansieres i tillegg og har løpende søknadsfrist. *FRIPRO mobilitetsstipend* er rettet mot forskere som nylig har disputert. Mobilitetsstipendene er for forskere som skal tilbringe to år ved en utenlandsk forskningsinstitusjon og deretter ett år ved en norsk forskningsinstitusjon. Mobilitetsstipendene er samfinansiert med Marie Skłodowska-Curie Actions' COFUND-ordning. Søknadstypen *unge forskertalenter* er beregnet på forskere som er på et tidlig stadium i karrieren og som har demonstrert evne til å arbeide selvstendig med forskning av høy vitenskapelig kvalitet. *Forskerprosjekt* er prosjekter som skal ledes av etablerte forskere som har erfaring godt utover en postdoktorperiode. *FRIPRO Toppforsk* skal gi gode forskningsmiljøer mulighet til å utvikle seg til å bli blant de internasjonalt ledende innenfor sine fagfelt. FRIPRO Toppforsk er lyst ut i 2015 og 2017, og prosjektene samfinansieres med forskningsinstitusjonene gjennom et såkalt fellesløft. Det er satt krav om at prosjektledere for Toppforsk-prosjekter som blir finansiert, må søke ERC før de igjen kan søke om midler fra FRIPRO. Med søknadstypene unge forskertalenter, forskerprosjekt og FRIPRO Toppforsk vil FRIPRO ha kategorier tilpasset samme karrieretrinn som ERCs Starting Grant, Consolidator Grant og Advanced Grant. www.forskningsradet.no/fripro. I tillegg gis det støtte til større, internasjonale forskerkonferanser der et norsk fagmiljø er forpliktet til å være arrangør. Personlig utenlandsstipend gis til doktorgrads- og postdoktorstipendiater som mottar lønnsmidler fra Forskningsrådet gjennom et FRIPRO-prosjekt, samt til prosjektledere for unge forskertalenter-prosjekter.

Samlet budsjett i 2018 til Fri prosjektstøtte er på 973,218 mill. kroner, inkl. POS-ERC. Universitetenes bidrag til Fellesløft III, trinn 1 og 2, kommer i tillegg og er på 150 mill. kroner i 2018. Bevilgningen til FRIPRO over KDs budsjett er økt med 50 mill. kroner fra 2017 til 2018. Økningen skal dekke departementets del av finansieringen av trinn 2 i Fellesløft III, knyttet til årets utlysning av FRIPRO Toppforsk. Hoveddelen av fellesløftmidlene (80 prosent) blir fordelt på fagkomiteene på grunnlag av hvilke Toppforsk-søknader universitetene innstiller til bevilgning. Resten fordeles på grunnlag av

forholdet mellom utbetalte midler fra de tre komiteene til øvrige forskningsinstitusjoner i perioden 2012-2015. Det er budsjettet med 19 mill. kroner fra EU til mobilitetsstipendene. Budsjettet inkluderer 9,673 mill. kroner til støtteordningen for søkere til ERC som har kommet til andre runde og ikke fått finansiering, men vil forsøke på nytt (POS-ERC). Samlet sett vil komiteene tildele ca. 1,42 mrd. kroner etter årets søknadsrunde, hvorav 500 mill. er fellesløftmidler til Toppforsk-prosjekter. Utover dette bidrar IKTPLUSS med inntil 40 mill. kroner øremerket prosjekter relatert til IKT, som en del av Forskningsrådets IKT-satsing.

5.2.2 Andre grunnforskningsprosjekt

Forskerlinje/studentstipend (2017-2019). Forskningsrådet har hatt ansvar for finansiering av studentstipend innenfor profesjonsfagene medisin, odontologi og psykologi siden 2002. Fra 2018 vil Forskningsrådet også finansiere pilotordninger med studentstipend innenfor informatikk, rettsvitenskap, ingeniørvitenskap, psykologi (master- og profesjonsstudiet) og veterinærmedisin. Formålet med ordningen er å øke andelen som rekrutteres til forskning innenfor fag med rekrutteringsutfordringer, styrke koblingen mellom forskning og utdanning tidligere i studieløpet, øke andelen fullførte doktorgrader og redusere tidsbruken for, og alderen ved, fullføring av doktorgrad innenfor utvalgte fagområder. Det er satt av 18,98 mill. kroner i 2018 over KDs budsjett, hhv. 13,0 og 5,98 mill. kroner til de eksisterende og nye ordningene.

5.2.3 Internasjonal prosjektstøtte

Auroraprogrammet (IS-AUR) er en bilateral ordning som bidrar til å etablere nytt samarbeid mellom franske og norske forskergrupper ved å gi støtte til korttidsopphold i begge land. Ordningen dekker alle fagområder og tildeling av stipend avgjøres av et felles fransk-norsk innstillingsråd. Aurora har et årlig budsjett på 0,5 mill. kroner fra KD og fra fransk side ytes tilsvarende støtte.

EU-strålevern (EU-STRA) er en finansieringsordning som muliggjør norske forskningsmiljøers deltagelse i EUs strålevernprogram - EURATOM. Da EURATOM ikke omfattes av EØS-avtalen, kan ikke norske miljøer som deltar i EURATOM-prosjekter motta midler direkte fra EU. Norge betraktes i EURATOM-sammenheng som tredje land og gis derved anledning til å delta på prosjekt til prosjekt basis under forutsetning av at aktiviteten ikke dekkes av EU-midler. Midler til norsk deltagelse søkes Norges forskningsråd etter at prosjekter er innvilget i EU og er begrenset til aktiviteter innenfor strålevern og håndtering av radioaktivt avfall. En forutsetning for å få støtte er at EU-prosjektet har fått tilsagn om støtte fra EU. Finansiering skjer gjennom særskilt bevilgning på 1 mill. kroner fra hvert av de ansvarlige departementer LMD, KLD, UD, NFD og HOD. Budsjett 2018: 6 mill. kroner, inkl. en ekstraordinær tildeling fra UD på 1 mill. kroner. Nettadresse: www.forskningsradet.no/stralevern

Arven etter Nansen (2017 – 2023) er en betydelig satsning som vil bidra til økt økosystemforståelse og bedre kunnskapsgrunnlag for forvaltningen av de nordligste havområder. Formålet er å forstå hvordan de fysiske omgivelsene fungerer og påvirker økosystemet i dag, og hva vi kan forvente i framtiden. Satsingen representerer en ny forskningsstruktur for å løse store og utfordrende oppgaver. Mye av styrken til prosjektet er at den nasjonale kompetansen er samlet, sammen med viktige infrastrukturer og ressurser i arktisk marin forskning. Det er planlagt et meget omfattende toktprogram og bruk av det nye isgående forskningsfartøyet "Kronprins Haakon", vil stå sentralt. Arven etter Nansen er et samarbeid mellom Universitetene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø, UNIS, Havforskningsinstituttet, Norsk Polarinstitutt, Meteorologisk institutt, Akvaplan-niva og Nansen senter for miljø og fjernmåling (NERSC). Det totale budsjettet for hele prosjektperioden er på 740 mill. kroner, og 50 % er egeninnsats fra institusjonene. Prosjektet er planlagt å gå over seks år

med oppstart i 2018. UiT er prosjektansvarlig. For 2018 er budsjettet i Forskningsrådet på 40 mill. kroner fra KD.

Marie Sklodowska-Curie Actions (MSCA). Internasjonal forskermobilitet skal bidra til internasjonalisering av forskning i Norge gjennom å tilby tilleggsstipend til institusjoner og enkeltpersoner for mobilitet mellom Norge og utlandet. Det er budsjettet med 8,575 mill. kroner til tilleggsfinansiering av Marie Curie stipendiater under EUs 7. rammeprogram, samt til en stimuleringsordning for å øke norske forskeres deltakelse i Marie Sklodowska-Curie Actions (MSCA) i Horisont 2020. Toppfinansiering av MSCA utgående kandidater (MSCA-TOPP-UT) er et virkemiddel som skal bidra til mer attraktive økonomiske vilkår for stipendiater som er innvilget midler fra Marie Sklodowska-Curie actions. Det skal bidra til at flere phd-studenter tar deler av eller hele phd-utdanningen i utlandet i et MSCA Innovative Training Network (ITN), og at flere erfarne forskere på postdok-nivå reiser ut for en periode med MSCA Individual Fellowship. På den måten kan de styrke sin karriereutvikling, utvikle sin uavhengighet og legge grunnlaget for et internasjonalt nettverk.

DAAD-programmet (Deutscher Akademischer Austauschdienst) er en bilateral ordning som skal bidra til å etablere og utvide kontakten mellom norske og tyske utdannings- og forskningsinstitusjoner. Norske vitenskapelige ansatte/ forskergrupper inviteres til å søke om støtte til kortvarige opphold i Tyskland for å starte opp og utvikle felles nye forskningsprosjekter. Programmet har et årlig budsjett på 0,7 mill. kroner fra KD.

5.2.4 Andre frittstående prosjekter

Forskning for forsknings- og innovasjonspolitik (FORINNPOL) (2015-2022) skal bidra til et styrket og relevant kunnskapsgrunnlag for utforming og gjennomføring av forsknings- og innovasjonspolitik. FORINNPOL skal bidra til å frembringe kunnskap som kan supplere, binde sammen og løfte den forskningen som allerede skjer på feltet, og frembringe forskning av høy kvalitet som er nyskapende og nyttig på tvers av ulike brukergrupper. For å motvirke fragmentering, bidra til miljøbygging og legge til rette for samarbeid og interaksjon, legges hovedvekten av innsatsen i å etablere et begrenset antall sentre, som skal arbeide med temaområdene Forskningskvalitet, Effekter av forskning og forskningsbasert innovasjon og Forskning og innovasjon for omstilling. FORINNPOL har et budsjett i 2018 på 11,593 mill. kroner, hvorav 9,838 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler (KD-SO) og 1,755 mill. kroner fra KD.

Nærings-ph.d. er en ordinær doktorgradsutdanning som gjennomføres mens kandidaten er ansatt i en bedrift. Doktorgradsarbeidet skal være relevant for bedriftens kjernevirksomhet, bidra til verdiskaping og ordningen er åpen for alle fagområder. En Nærings-ph.d.-kandidat er en viktig brobygger mellom akademia og bedriften; gjennom samarbeid om Nærings-ph.d.-prosjekter blir akademisk forskning mer næringsrelevant, og forskningsresultatene og kompetansen som utvikles bidrar til et mer forskningsintensivt og innovasjonsdyktig næringsliv. Budsjetttrammen for 2018 er på 82,578 mill. kroner, hvorav 42,643 mill. kroner fra NFD og 39,935 mill. kroner fra KD.

www.forskningsradet.no/naeringsphd

Offentlig sektor-ph.d. ordningen ble etablert i 2014 og etter tre bevilgningsrunder er 92 doktorgrads-prosjekter bevilget. Målsettingen med ordning er økt langsiktig og relevant kompetansebygging i offentlig sektor, økt forskningsinnsats i offentlige virksomheter, økt forskerrekuttering og økt samspill mellom akademia og offentlig sektor. Gjennom ordningen får offentlig sektor styrket sin forskningskompetanse, i tett samarbeid med universitets- og høyskolemiljøer. UoH institusjonene

kommer nærmere arbeidslivet og ordningen får dermed positive ringvirkninger for utdanningene ved disse institusjonene. OFFPHD prosjektene har vist seg å være en viktig læringsarena for offentlige virksomheter og bidrar bl.a. til å kvalifisere offentlig aktører til å delta på andre konkurransearenaer nasjonalt og internasjonalt. Det er stor interesse for ordningen både i statlig og kommunal sektor, og porteføljen viser en god bredde både faglig og tematisk. Administrasjonen planlegger å lyse ut midler til OFFPHD prosjekter innenfor alle tematiske områder i første halvdel av 2018. Budsjett 2018: 37,6 mill. kroner fra KD. Nettadresse: www.forskningsradet.no/offphd

Forskning og innovasjon for reiselivet (REISEFORSK) skal bidra til å gjøre reiselivsnæringen mer FoU-rettet gjennom å øke samhandlingen mellom reiselivsbedrifter, FoU-institusjonene og offentlig sektor, heve ambisjonene i de bedriftene som allerede har FoU-aktivitet (eksempelvis i SkatteFUNN), samt mobilisere flere reiselivsaktører til å utføre FoU og benytte Forskningsrådets virkemidler. I tillegg til egne utlysninger har REISEFORSK samspill med andre aktiviteter i Forskningsrådet som finansierer reiselivsrelevant forskning. Budsjettet for 2018 er på 4 mill. kroner fra NFD.

Kjønnsbalanse i faglige toppstillinger og forskningsledelse (BALANSE) (2013-2022). BALANSE er et handlingsrettet program der det overordnede målet er å fremme kjønnsbalanse på seniornivå i norsk forskning samt å styrke den strukturelle og kulturelle fornyelsen i forskningssystemet som gjør dette mulig. Satsingen skal bygge opp om forskningsinstitusjonenes og -miljøenes egen innsats og forsterke denne. Programmet er bygd opp om tre pilarer: BALANSE-prosjekter, en nasjonal læringsarena og kunnskapsutvikling og ny forskning om hva som fremmer og hemmer kjønnsbalanse. BALANSE-prosjektene skal støtte planmessig karriereutvikling for forskere opp mot toppnivå. Programmet skal bidra til kunnskapsdeling mellom deltagerne i programmet og ledere i sektoren om hvordan forskningsmiljøer kan etableres og bygges opp med god kjønnsbalanse. Budsjett 2018: 17,3 mill. kroner fra KD-SO. Nettadresse: <http://www.forskningsradet.no/balanse>

5.3 Infrastruktur og institusjonelle tiltak

5.3.1 Basisbevilgninger

Forskningsrådet har ansvar for basisbevilgningen til 41 institutter (47 enheter) i 2018 som er tilordnet de statlige retningslinjene for finansiering av forskningsinstitutter. Basisbevilgningen, som består av grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger, skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging i instituttene. Grunnbevilgningen består av en fast del og en resultatbasert del som fordeles ut fra instituttens skår på indikatorer for kvalitet og relevans. De strategiske instituttbevilgningene skal bidra til at instituttene utvikler kunnskap og kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for sektoren, og som ikke lar seg realisere gjennom andre finansieringsordninger. Forskningsrådets basisbevilgninger til forskningsinstituttene utgjør 1 509,039 mill. kroner i 2018. Instituttene deles inn i fire instituttarenaer: Samfunnsvitenskapelige institutter, miljøinstitutter, primærnæringsinstitutter og teknisk-industrielle institutter. <http://www.forskningsradet.no/no/Instituttsektoren/1182736860722>

Som det fremgår av tabellen under har de samfunnsvitenskapelige instituttene fått en økning på 12,5 prosent og de teknisk-industrielle instituttene en økning på 6,23 prosent fra 2017 til 2018. Miljøinstituttene har fått en økning på 5,1 prosent, mens primærinstituttene er økt med 1,64 prosent.

Tabell 5.1. Basisbevilgning og øvrige satsinger til instituttsektoren

	2017	2018	Endring 2017-2018	
	Rev. bud.	Antatt bud	Kroner	Prosent
Instituttarena				
Miljøinstitutter	180 579	189 793	9 214	5,1 %
Primærnæringsinstitutter	285 480	289 671	4 191	1,5 %
Samfunnsvitenskapelige institutter	199 209	224 059	24 850	12,5 %
Teknisk-industrielle institutter	352 684	371 959	19 275	5,5 %
Sum basisbevilgninger	1 017 952	1 075 482	57 530	5,7 %
Øvrige				
HI og NIFES, strategiske satsinger	26 416	26 773	357	
NOFIMA, strategiske satsinger	72 171	74 124	1 953	
STIPINST	33400	53 400	20 000	
INSTFUS	6 400	3 809	-2 591	
STIM-EU	200000	275 451	75 451	
Totalt	1 356 339	1 509 039	152 700	

Primærnæringsinstitutter. Budsjett 2018 til primærnæringsinstituttene er på 289,671 mill. kroner, hvorav 110,5399 mill. kroner fra NFD og 179,272 mill. kroner fra LMD. Midlene dekker både grunnbevilgning og strategiske instituttsatsinger. Av grunnbevilgningen vil 2,5 prosent av midlene fordeles mellom instituttene etter oppnådde resultater. Det er budsjettert med 26,773 mill. kroner i 2018 fra NFD til videreføring av femårige strategiske instituttsatsinger ved Havforskningsinstituttet og ved Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES).

Miljøinstitutter. Basisbevilgningen til miljøinstituttene finansieres i hovedsak med midler fra KLD i 2018, men også fra SD. Budsjett 2018 til disse instituttene er på 189,793 mill. kroner, hvorav 183,793 mill. kroner fra KLD og 6,0 mill. kroner fra kroner fra SD. Bevilgningen fra SD går til å finansiere strategiske instituttsatsinger innenfor transportforskning. Av grunnbevilgningen fordeles 10 prosent av midlene mellom instituttene etter oppnådde resultater. De strategiske instituttsatsingene skal bidra til at miljøinstituttene utvikler langsiktig kompetanse på forskningsfelt av spesiell interesse for miljø- og samferdselssektoren.

Samfunnsvitenskapelig institutter. Basisbevilgningen til samfunnsvitenskapelige instituttene finansieres i hovedsak med midler fra KD. I tillegg bidrar UD med midler til Chr. Michelsens Institutt (CMI). Budsjettet i 2018 er på 224,059 mill. kroner, hvorav 206,659 mill. kroner fra KD og 16,95 mill. kroner fra UD. Av grunnbevilgningen fordeles 10 prosent av midlene mellom instituttene etter oppnådde resultater.

Teknisk-industrielle institutter. Basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene finansieres med midler fra NFD. Budsjettet fra NFD til instituttene i 2018 er på 371,959 mill. kroner, en nominell økning på 5,5 prosent. En stor del av økningen skyldes at SINTEF Raufoss Mangement innlemmes i basisfinansieringsordningen fra 1.1.2018

Rekrutteringsstillinger

Det er i tillegg budsjettert med videreføring av 45 rekrutteringsstillinger til forskningsinstituttene som ble opprettet i 2016 og 2017 for å styrke instituttene rolle i doktorgradsutdanningen. I samsvar med

langtidsplanen er stillingene fordelt til institutter med aktiviteter innen matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske (MNT) fag. Det er budsjettet med 53,40 mill. kroner i 2018 til videreføring av disse stillingene.

Instituttfusjon og – samarbeid (INSTFUS 2016-2018)

I 2016 ble det avsatt midler til en ny ordning der forskningsinstituttene kan søke om midler i Norges forskingsråd til fusjoner og tettere samarbeid mellom institusjoner i institutt-, universitets- og høyskolesektoren og innenfor instituttsektoren. INSTFUS er ført opp med 3,809 mill. kroner. Behov for midler utover dette beløpet antas dekket av overførte midler fra 2017 til 2018.

Tiltak for økt deltakelse av forskningsinstitutter i EUs rammeprogram (STIM-EU)

Forskningsinstituttene bidrar vesentlig til norsk deltakelse i EUs rammeprogram. STIM-EU-ordningen skal stimulere til ytterligere deltakelse ved å gi instituttene sikkerhet for forutsigbare rammebetingelser ved deltakelse i Horisont 2020 og bidra til at instituttene i større grad samarbeider med norsk næringsliv og offentlig sektor, og søker rollen som koordinator i EU-prosjektene. Instituttene mottar med virkning fra 2015 STIM-EU-midler tilsvarende 1/3 av det de mottar i EU-finansiering i Horisont 2020. Det gis et ekstra tillegg for institutter som samarbeider med norsk næringsliv eller offentlig sektor, og som påtar seg koordinatoransvar i EU-prosjektene. Instituttene ERC Grants og deltagelse i Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) er også omfattet av ordningen. Det er budsjettet med 275,451 mill. kroner i 2018.

5.3.2 Strategisk institusjonsstøtte

Institusjonsforankrede strategiske prosjekter (ISP) er en støtteordning for å følge opp fagevalueringene, forskningsmiljøenes strategiske behov og institusjonenes langsiktige utviklingsmuligheter. Formålet med virkemidlet er å bidra til at forskningsmiljøer holder høy kvalitet innenfor sine ansvarsområder eller bygge opp nye miljøer på områder av strategisk betydning, gjennom grunnleggende forskning, anvendt forskning eller kompetanseoppbygging. Budsjettet for 2018 er 34,780 mill. kroner. ISP' ene finansieres i hovedsak av KD, men for perioden 2015-2019 bidrar Forsvarsdepartementet med fire mill. kroner per år til et prosjekt som skal forske på og formidle bredden av de norske krigserfaringene.

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS arbeider for å sikre forskerne tilgang til empiriske data, slik at de kan brukes til forskning uten store praktiske, juridiske og økonomiske kostnader. NSD lagrer og forvalter i hovedsak samfunnsvitenskapelige data, men også data fra fag som humaniora, medisin og helse, miljø og utvikling. Forskningsrådet har inngått avtaler med NSD om grunnfinansiering siden 2003, senest for perioden 2018 – 2023. Grunnfinansieringen til NSD for 2018 settes til 11,46 mill. kroner. Midlene skal brukes til sentrale kjerneoppgaver i NSDs hovedformål, dvs. å samle inn, bearbeide, legge til rette, arkivere, vedlikeholde og formidle relevante data til forskningsmiljøene, samt gi forskningsmiljøene service og veiledning om datainnsamling, forskningsdesign og analyse.
www.nsd.no

Strategisk forskningssatsing for universitetsmuseene (UNI-MUSEER) (2015-2019) omfatter videreføring av to forskerskoler i henholdsvis biosystematikk og arkeologi, som ble etablert og finansiert under satsingen i perioden 2009-2014. Midlene til satsingen ble videreført i en femårsperiode fra 2015, og er knytte til de to forskerskolene. Budsjett for 2018 er på 5,245 mill. kroner med midler over KDs budsjett.

Norges Tekniske Vitenskapsakademi (NTVA) støttes i 2018 med 1,3 mill. kroner hvorav 1,2 mill. kroner fra NFD og 0,1 mill. kroner fra KD.

Sars International Center for Marine Molecular Biology (SARS) (2013-2022) ved Universitetet i Bergen har vitenskapelig fokus på komplekse marine organismer og økosystemer, der en ny modellorganisme i overgangen mellom virvelløse dyr og virveldyr har gitt banebrytende vitenskapelige resultater og ny forståelse innenfor utvikling av genomet. Senteret har i dag åtte forskergrupper som utfører forskning på flere felt og er tilknyttet europeisk infrastruktursatsing. En avtale om partnerskap med EMBL, Europas fremste forskningsinstitusjon innenfor biovitenskap, ble inngått i 2003. Partnerskapet er sentralt for å opprettholde en høy internasjonal kvalitetsprofil og rekruttering. Sarscenterets nasjonale betydning som sentralt kompetansemiljø innenfor utviklingsbiologi og som vårt viktigste grunnforskningsmiljø innenfor marin molekylær biologi understrekes. En tilfredsstillende midtveiseevaluering i 2017 ga grunnlag for videreføring av midler ut 2022. Budsjettet for 2018 er på 19,5 mill. kroner.

Simulasenteret på Fornebu driver langsiktig og grunnleggende forskning innen områder av IKT som er viktig for samfunnet. Forskningen er konsentrert rundt prosjekter innen kommunikasjonsnettverk, distribuerte programsystemer, programvareutvikling og vitenskapelig databehandling. Budsjettet for 2018 er på 87,095 mill. kroner, hvorav 49,175 mill. kroner fra KD, 10,92 mill. kroner fra NFD og 27 mill. kroner fra SD. Budsjettet inkluderer grunnbevilgning til Simula Research Laboratory, en forskerskole ved senteret, en videreføring av samarbeidet fra 2015 mellom Simula, UiO og University of California, forskningsprosjektet Robuste Nett og støtte til forskningssenteret Simula@UiB.

Den nye satsingen *Forskningskompetanse for utvalgte profesjonsutdanninger (PROFESJON)* er rettet mot profesjonsutdanninger med kort forskningstradisjon, innenfor ingeniørutdanning, økonomisadministrative utdanninger, helse- og velferdsutdanninger og lærerutdanning. Målet er å styrke kvaliteten på utdanningene gjennom et kompetanseløft blant de faglige ansatte. Den rettes mot fagmiljøer som ifølge regjeringens stortingsmelding om strukturreform i universitets- og høyskolesektoren *Konsentrasjon for kvalitet*^[1] har særlige kvalitetsutfordringer. Satsingen skal finansiere forskning og andre FoU-aktiviteter med høy kvalitet og en tydelig institusjonsstrategisk forankring. Profesjonsutdanninger (PROFESJON) finansieres med 34,885 mill. kroner i 2018 fra KD. Det er planlagt en utlysning hvert annet år. Satsingens første utlysning i 2017 hadde medfinansiering fra HELSEVEL, (40 mill. kroner) og FINNUT (35 mill. kroner) slik at den det til sammen ble utlyst 165 mill. kroner. Til fristen 26. april kom det 62 søknader, hvorav 15 fikk bevilgning; hhv 3 til ingeniørutdanningene, 3 til de økonomisk-administrative utdanningene, 5 til helse- og velferdsutdanninger og 4 til lærerutdanningene.

Forskningsentre for petroleum

To forskningsentre ble opprettet i 2013 som oppfølging til Petroleumsmeldingen, Meld. St. 28 (2010-2011) «En næring for framtida – om Petroleumsvirksomheten». Forskningsentrene er tidsbegrensede og kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer for utnyttelse av petroleumsressursene. I 2017 ble begge senterne midtveis evaluert. Bevilgningen for 2018 er på 32,5 mill. kroner, fordelt på OED og UD på hhv 30 mill. kroner og 2,5 mill. kroner.

- *The national IOR Centre of Norway* ved Universitetet i Stavanger. Forskningscenter for økt oljeutvinning på norsk kontinentalsokkel. Dagens vedtatte planer gir en gjennomsnittlig forventet utvinningsgrad på 46 pst. for olje og 70 pst. for gass på norsk sokkel. Målsetningen er å utvikle kunnskap, kompetanse og teknologi for utvikling og drift av reservoarer på norsk sokkel for å oppnå en høyere utvinningsgrad enn det som ligger i dagens vedtatte planer.

^[1] Meld. St. 18 (2014–2015) Konsentrasjon for kvalitet— Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren.

- *Research Centre for Arctic Petroleum Exploration (ARCEX)* ved Universitetet i Tromsø. Forsknings- og kompetansesenter for petroleumsvirksomhet i nordområdene og Arktis. En stor andel av de forventede uoppdagete ressursene ligger i Norskehavet og Barentshavet. Petroleumsvirksomheten i nord vil være krevende og forutsetter ny kunnskap og teknologi i sammenheng med den økte aktiviteten som forventes i nordområdene/arktiske strøk i årene fremover. I tillegg til Petroleumsmeldingen er Meld. St. 7 (2011-2012) «Nordområdene – Visjon og virkemidler» (Nordområdemeldingen) et sentralt dokument som bakgrunn for senteret.

Forskningssentre for klinisk behandling (FKB). Det overordnede målet med Forskningssentre for klinisk behandling (FKB) er å etablere kliniske forskningsmiljøer som gjennom fremragende forskning bidrar til å bedre behandlingen av norske pasienter. Forskingen i sentrene skal løse identifiserte grunnleggende problemer knyttet til klinisk behandling i samarbeid mellom forskningsinstitusjoner, helseforetak og næringsliv, og på tvers av fagområder og disipliner. I 2018 skal det lyses ut midler til ett senter for forskning om alvorlige sykdommer som rammer sentralnervesystemet, særlig ALS, MS og Alzheimer (demens). Budsjett 2018: 20 mill. kroner fra HOD.

Forsknings- og innovasjonssentre for brannsikkerhet (BRANNSIKKERHET) (2018-2025) er Forskningsrådets nye strategiske satsing på forskning og innovasjon for brannsikkerhet. Satsingen har en visjon og målsetting om å gjøre investeringer i forskning på brannsikkerhet til et viktig virkemiddel for å styrke et lite utviklet og fragmentert forskningsfelt innenfor et område av stor betydning for samfunnet. Satsingen bygger på en kartlegging og analyse av brannfeltet, og en donasjon fra Gjensidigestiftelsen. Forsknings- og innovasjonssentrene har oppstart i slutten av 2018, har 5-års varighet (5+3), og forutsetter samfinansiering mellom forskningsmiljøer, brukere og Forskningsrådet. Totalt budsjett for perioden er 35 mill. kroner fra Gjensidigestiftelsen og 8,75 mill. kroner i gaveforsterkningsmidler.

5.3.3 SFF/SFI/FME

Sentre for fremragende forskning

Det er budsjettet med 342,15 mill. kroner til 21 Sentre for fremragende forskning i 2018. Åtte av sentrene (SFF-II) vil bli avsluttet i 2017 og i mars 2017 ble det valgt ut 10 nye sentre (SFF-IV) som starter opp i 2017. Det er åtte aktive sentre innenfor SFF-II (2007-2017): Equality, Social Organization, and Performance (ESOP), Centre for Geo-Biosphere Research: Deep Seafloor, Deep Biosphere & Roots of Life, Centre for the Study of Mind in Nature, Center of Theoretical and Computational Chemistry, Centre for Ecological and Evolutionary Synthesis (CEES), Centre for Cancer Biomedicine, Centre for Immune Regulation og Centre for Software components for biomedical flows. Tretten sentre (SFF-III) ble startet opp i 2013 for perioden 2013-2023: Centre for Multilingualism in Society across the Lifespan, The Legitimate Roles of the Judiciary in the Global Order, Centre for Earth Evolution and Dynamics, Norwegian Centre for Mental Disorders Research, Birkeland Center for Space Science, Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health, Centre for Cancer Biomarkers, Centre for Autonomous Marine Operations and Systems, Centre of Molecular Inflammation Research, Centre for Neural Computation, Centre for Dynamics of Biological Diversity, Centre for Arctic Gas Hydrate, Environment and Climate og Centre for Environmental Radioactivity.

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)

Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) skal styrke innovasjonsevnen i næringslivet gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom forskningsaktive bedrifter og framstående forskningsmiljøer. SFI skal utvikle kompetanse på høyt internasjonalt nivå på områder som er viktig for innovasjon og verdiskaping. Sentrene utmerker seg ved å levere på fremragende forskning som

oppleves som relevant for deltakende bedrifter og som bidrar til innovasjon og verdiskaping i næringslivet. Sentrene gir også en kraftig strukturerende effekt på forskningsmiljøene gjennom å samle ressurser, tydeliggjøre faglige prioriteringer og klargjøre institusjonenes egne strategier. Sentrene gir tydelig bidrag til økt samhandling mellom næringsliv og akademiske miljøer, og har vist seg viktig for forskerutdanning på områder som prioriteres høyt av næringslivet. Det er budsjettert med 249,957 mill. kroner til 24 SFI-sentre i 2018, hvorav 241,59 mill. kroner fra KDs sektorover-gripende midler og 8,367 mill. kroner fra NFD. www.forskningsradet.no/sfi

Forskningssentre for miljøvennlig energi

Forskningssentre for miljøvennlig energi (FME)(2009-) har som formål å etablere tidsbegrensede forskningssentre kjennetegnet ved en konsentrert, fokusert og langsiktig forskningsinnsats på høyt internasjonalt nivå for å løse utpekte utfordringer på energiområdet. Ordningen er sentral for å følge opp Stortingets klimaforlik og Energi21-strategien. Et FME skal heve kvaliteten av norsk forskning og fremskaffe anvendbar kunnskap og løsninger innen temaområdet. Sentrene får finansiering i fem år med mulighet for nye tre år etter en evaluering. Det legges vekt på at aktiviteten i sentrene skal sees i nær sammenheng med programmene CLIMIT og ENERGIX. Tre samfunnsvitenskapelige sentre (FME samfunn) ble etablert i 2011 og vil fortsette til og med 2019. Bevilgningen for 2018 er på 182 mill. kroner, 177 mill. kroner fra OED og 5 mill. kroner fra KD. Nettadresse:

www.forskningsradet.no/energisentere

- CenSES – Centre for Sustainable Energy Studies
- CICEP – Strategic Challenges in International Climate and Energy Policy
- CREE – Oslo Centre for Research on Environmentally friendly Energy

Følgende sentre ble utpekt i 2016:

- NCCS - Norwegian CCS Research Centre
- HydroCen -Norwegian Research Centre for Hydropower Technology
- Bio4Fuels - Norwegian Centre for Sustainable Bio-based Fuels and Energy
- CINELDI - Centre for intelligent electricity distribution
- HighEFF - Centre for an Energy Efficient and Competitive Industry for the Future
- Research Centre for Sustainable Solar Cell Technology
- MoZEES - Mobility Zero Emission Energy Systems
- ZEN Centre - The Research Centre on Zero Energy Neighbourhoods in Smart Cities

5.3.4 Vitenskapelig utstyr, databaser og samlinger

Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur (INFRASTRUKTUR) er en finansieringsordning for investeringer i forskningsinfrastrukturer som styrker kvalitet og effektivitet i norsk forskning og bygger opp under de nasjonale prioriteringene. Finansieringsordningen bidrar til økt samhandling, arbeidsdeling og konsentrasjon i forskningen der Norge har sterke forskningsmiljøer. Finansieringsordningen bidrar også til Norges deltakelse i prosjekter i ESFRI Roadmap. Forskningsrådet bevilget i 2016/2017 over 1 mrd. kroner til 19 nasjonale forskningsinfrastrukturer med stor strategisk betydning etter den femte utlysningen i 2016. Budsjett til Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur for 2018 er 736,932 mill. kroner over KDs budsjett. Bevilgningen inkluderer 35 mill. kroner til oppfølgingen av klimaforliket til investeringer i forskningsinfrastruktur innen fornybar energi og karbon-fangst og lagring (CCS). Det totale budsjettet inkluderer grunnfinansiering av det nye selskapet UNINETT Sigma2 som har et nasjonalt ansvar for elektronisk forskningsinfrastruktur. Universitetene bidrar med til sammen 50 millioner kroner årlig i form av langsiktige tjenesteavtaler. www.forskningsradet.no/infrastruktur

Samfunnsvitenskapelig databaser/norsk medlemskap i European Social Survey (ESS) ERIC.

Rundt 30 europeiske land deltar i spørreundersøkelsen som gjennomføres hvert annet år. Budsjett for norsk deltakelse i ESS ERIC i 2018 er på 5,4 mill. kroner over KDs budsjett. Dette skal dekke kostnader knyttet til datainnsamling, nasjonal koordinering og medlemskontingent til ESS ERIC, som utgjør om lag 0,6 mill. kroner per år. www.europeansocialsurvey.org

5.3.5 Andre infrastrukturtiltak

5.4 Nettverkstiltak

5.4.1 Systemtiltak

Forskningsbasert nyskaping (FORNY2020) er Forskningsrådets program for forskningsbasert nyskaping ved universiteter, høyskoler, helseforetak og offentlig finansierte forskningsinstitutter. Hovedmålet er å utløse verdiskapingspotensialet i resultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner gjennom å kommersialisere forskningsresultater. FORNY2020 skal både stimulere til profesjonelle, effektive og spesialiserte kommersialiseringsaktører og skape vekst i nye bedrifter gjennom direkte støtte til prosjekter som gjennomfører målrettede aktiviteter for å bli interessante som investeringsobjekter for nasjonalt og internasjonalt næringsliv, kapitalaktører eller offentlig sektor. FORNY2020 dekker alle fag- og næringsområder. Programmet administrerer også satsingen på studententreprenørskap (STUD-ENT) som har som formål å mobilisere til entreprenørskap blant studenter, bidra til å styrke innovasjons- og entreprenørskapskulturen i universitets- og høyskolesektoren og øke antallet kunnskapsintensive arbeidsplasser i Norge. FORNY2020 har et budsjett i 2018 på 220,349 mill. kroner fordelt med 190,624 mill. kroner fra NFD og 29,725 mill. kroner fra KD. www.forskningsradet.no/forny

Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION) (2017-2019) skal mobilisere bedrifter til økt bruk av forskning i sitt innovasjonsarbeid, styrke forsknings- og utdanningsinstitusjoner som samarbeidspartnere for næringslivet og styrke sammenhengen mellom regional og nasjonal innsats for forskningsbasert innovasjon. Det er hver regions unike muligheter og utfordringer som skal ligge til grunn for særskilt innsats gjennom programmet. FORREGION er etablert som en overgangsordning fram til regionreformen trår i kraft, men er planlagt og målsatt utfra en lengre tidshorison. Programmet bygger på og fører videre erfaringene fra Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) og Forskningsløft i Nord (Nordsats). FORREGION har et budsjett i 2018 på 85,793 mill. kroner, hvorav 77,9 mill. kroner fra KMD, 5,893 mill. kroner fra KD og 2 mill. kroner fra LMD. www.forskningsradet.no/prognett-regionsatsing/Forside/1254019513299

5.4.2 Nasjonale stimuleringsstiltak og møteplass

Nasjonale forskerskoler (FORSKERSKOLER) (2008-) bidrar til å heve kvaliteten på forskerutdanningen. De er basert på forpliktende nettverk av fagmiljøer og skal styrke forskerutdanningen innenfor faglige eller tematiske spesialiseringer som vil styrkes ved samarbeid mellom institusjoner. Samarbeidet skal være med på å sikre PhD-kandidatene tilgang til anerkjente forskningsmiljøer med bredde og dybde. Å øke gjennomføringsandelen, korte ned gjennomføringstiden og gi større bredde i forskerutdanningen er delmål for satsingen. Tiltaket er ment som et supplement til eksisterende doktorgradsprogrammer og opplæringstiltak ved institusjonene. Ordningen omfatter 17 forskerskoler i 2017. Alle skolene som ble opprettet for perioden 2009-2016 er nå avsluttet. Av de 17 er ti for perioden 2013-

2020 og sju for perioden 2016-2023. Budsjett 2018 er 33 mill. kroner fra KD.
www.forskningsradet.no/forskerskoler

Forskningsrådets priser for fremragende forskning og unge fremragende forskere utdeles årlig. Prisen tildeles i tre kategorier for fremragende forskning og skal belønne høy kvalitet i forskning og tildeles forskere som holder svært høy faglig standard, nasjonalt og internasjonalt. Prisen for unge fremragende forskere skal belønne selvstendighet og faglig nyskapning i tillegg til kvalitet. Budsjett for 2018 er på 1,5 mill. kroner.

5.4.3 Internasjonale nettverkstiltak

Annet internasjonalt samarbeid (DIV-INT) inkluderer midler til diverse internasjonalt samarbeid, herunder næringsrettede partnerskap for etablering og utvikling av varige relasjoner mellom sterke, norske næringsrettede FoU-miljøer og tilsvarende fagmiljøer i de prioriterte samarbeidslandene Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika og USA. DIV-INT dekker også internasjonale kontingenter. Budsjettet for 2018 er på 11,607 mill. kroner finansiert av NFD.

Prosjektetablerings- og posisjoneringsstøtte (PES2020) skal bidra til å styrke norsk deltakelse i europeisk forskningssamarbeid og oppnå økt retur i form av prosjektfinansiering fra Horisont 2020. PES2020 avlaster norske søkere for kostnader til utforming av prosjektforslag. Hensikten er å bidra til kompetanseheving blant norske søkere om deltakelse i Horisont 2020, øke kvaliteten på innsendte søknader, øke antall søknader med norsk deltakelse og mobilisere nye søkere til å delta i EU-prosjekter. PES2020 gir også støtte til aktiviteter som går forut for selve søknadsskrivingen (posisjoneringsstøtte), herunder utvikling av og deltakelse i nettverk, reisestøtte, deltakelse i referansegrupper og arbeidsgrupper som jobber med utlysninger, påvirkningsarbeid mot EU-kommisjonen m.m. PES2020 har et budsjett i 2018 på 119,521 mill. kroner, hvorav 91,866 mill. kroner fra KDs sektorovergripende midler (KD-SO), 15,205 mill. kroner fra NFD, 6,5 mill. kroner fra OED, 3 mill. kroner fra LMD og 2,95 mill. kroner fra KLD.

Active and Assisted Living Research and Development Programme (AAL) (2014-2020) er et europeisk samarbeidsprogram basert på Romatraktatens art. 185. Omfanget av støtten fra Norge varierer fra år til år med antall utlysninger og suksessraten for søknader med norske partnere. Budsjett 2018: 3,3 mill. kroner fra EU. I tillegg kommer ca. 2 mill. kroner i samfinansiering fra andre programmer. Nettadresse: www.aal-europe.eu

Bilateralt forskningssamarbeid (INT-BILAT) er et distribuert samarbeidsprogram. Midlene blir fordelt på prioriterte programmer og aktiviteter, for å følge opp Forskningsrådets strategi for internasjonalt samarbeid. Midlene skal brukes til å stimulere forskningssamarbeid med prioriterte land utenfor EØS-området. Veikartene vil være førende for fordeling av BILAT-midlene. Budsjettet for 2018 inkluderer 10 mill. kroner fra KD til forskningssamarbeid med Kina, til oppfølging av forsknings- og teknologiavtalen mellom Norge og Kina fra 2008. Budsjett 2018: 27,9 mill. kroner, hvorav 20,1 mill. kroner fra KD-SO, 4,7 mill. kroner fra NFD, 1,9 mill. kroner fra LMD, 0,7 mill. kroner fra KD og 0,5 mill. kroner fra KLD.

Helse-EU er en ny ordning som skal bidra til økt deltakelse fra norske helseforskere og til flere søknader med helsetema i Horisont 2020. 2018 midlene er disponert gjennom utlysningen i 2017. Beslutning om tildeling tas medio desember 2017. Budsjett 2018: 10,4 mill. kroner, hvorav 9,5 mill. kroner fra KD-SO og 1,0 mill. kroner fra HOD.

Internasjonale partnerskap for fremragende utdanning og forskning (INTPART) har som formål å utvikle verdensledende fagmiljøer i Norge gjennom internasjonale partnerskap. Ordningen skal tilrettelegge for økt samarbeid mellom fagmiljøer som regnes som fremragende i dag, eller som vurderes å ha potensial for å bli verdensledende i fremtiden. INTPART skal legge til rette for at slike fagmiljø kan etablere/utvikle varige relasjoner med sterke fagmiljøer i de prioriterte landene Brasil, Canada, India, Japan, Kina, Russland, Sør-Afrika og USA. En prøveordning i 2017 inkluderte også Tyskland og Frankrike. Ordningen skal bidra til økt omfang og høyere kvalitet og relevans i det faglige samarbeidet med utvalgte land, særlig gjennom gode koblinger mellom høyere utdannings- og forskningssamarbeid. Det skal også åpne for samarbeid med arbeids- og næringsliv, der dette er relevant. Ordningen er et samarbeid mellom Forskningsrådet og Senter for Internasjonalisering av utdanning (SiU). Budsjett for 2018: 39,0 mill. kroner fra KD, inkl. GROW. Utlysninger under programmet finansieres også med bidrag fra andre programmer og ordninger i Forskningsrådet, og utlyste 91 mill. kroner totalt i 2017 for nye prosjekter med start i 2018. INTPART har som mål å ha en utlysning pr år framover. Nettside: <https://www.forskningsradet.no/prognett-internasjonale-stipend/Forside/1224066982961>

Norsk senter for molekylærmedisin (NCMM) (2015-2019). NCMM utgjør den norske noden i et nordisk EMBL partnerskap innen molekylærmedisin og har tett kontakt både med sine søstersentre i Finland, Sverige og Danmark samt med EMBL i Heidelberg, Tyskland. NCMM har fokus på molekylære sykdomsmekanismer og translasjonsforskning. Senteret vil ha tett kobling til kliniske miljøer, samt etablere samarbeid med farmasøytisk industri og bioteknologiselskaper. Det er avsatt 12,5 mill. kroner til avtalen i 2018. <http://www.ncmm.uio.no/>

Medlemskapsavtaler knyttet til langsiktig, grunnleggende forskning. Forskningsrådet finansierer kontingenter til blant annet International Ocean Discovery Program, IODP (2013-2018), medlemskontingent ved Sveitsisk-norsk strålelinje (SNBL), International Continental Scientific Drilling Program, ICDP (2013-2018), Human Frontier Science Program, HFSP (2014-2016), Global Earthquake Model (GEM) (2014-2018), deltakelse i SCANCOR-samarbeidet (2016-2018), norsk bidrag til European Science Foundation, ESF, og for deltakelse i Research Networking Programmes (-2015), norsk deltakelse i Luxembourg Income Study (LIS) (1992-), bidrag og reiseutgifter til NOS-HS, NOS-M og NOS-N og Forskningsrådets medlemskap i International Social Science Council, ISSC (2006-2018). Posten dekker også et professorat (2012-2016) og studieavgift for norske PhD-studenter ved European University Institute (Firenze) og deltakeravgift i Mittag-Leffler (2014-2018). Utgifter knyttet til medlemskap og representasjon i faglige organisasjoner og møter i regi av ESF, NOS, COST, programkomiteer i EU, ERA-NETs, OECD, ESFRI, UNESCO og andre internasjonale organisasjoner og nettverk dekkes også av denne posten. Det er satt av 34,258 mill. kroner til dette i 2018. I tillegg kommer medlemskapskontingenter i NOT, EISCAT og SNBL, som blir dekket innenfor hhv. programmene ROMFORSK og SYNKNØYT. Det er også satt av 0,37 mill. kroner til COST Infrastruktur.

5.4.3.1 Europeiske fellesprogrammer - Joint Programming Initiatives (JPI)

JPI-ene er selvstendige europeiske fellesprogrammer som finansierer forskning og infrastruktur innenfor sitt felt. I tillegg sikter JPI-ene mot en bedre samordning («alignment») av offentlig finansiert forskning mellom deltakerlandene innenfor det europeiske forskningsområdet (ERA). JPI-ene er rettet mot store samfunnsutfordringer som Europa står overfor. Det finnes i alt ti JPI-er, og Norge deltar i alle. Norge deltar også i The European Strategic Energy Technology Plan (SET-planen), som også omfatter forskningssamarbeid. Nedenfor følger en omtale av 6 JPI-er, i tillegg til omtale av SET-planen. Dessuten deltar Norge i disse JPI-ene: Mikrobiell utfordring og menneskets helse (JPI AMR), Flere år, bedre liv (JPI MYBL) og Nevrodegenerative sykdommer (JPND). Nettside: http://www.forskningsradet.no/no/Felles_europeiske_programsatsinger_JPI/1253985019169

JPI Antimikrobiell resistens (JPIAMR) har hatt sitt hovedfokus på antimikrobiell resistens i human medisin, men i alle utlysninger er nå One Health perspektiv inkludert. Norge deltok i en utlysning (tema: intervensjon) i 2017. Her ble 10 forskerprosjekter innvilget og de vil starte opp i 2018. I disse 10 konsortiene deltar totalt 47 forskergrupper fra 11 land. I tre av prosjektene deltar norske forskere. Norge deltar også i JPIAMRs sjettede utlysning med tema "Therapeutics", som vil bli offentliggjort i første kvartal 2017. Budsjett 2018: 6,3 mill. kroner fra HOD. Nettadresse:

<http://www.forskningsradet.no/jpiamr>

Alzheimer og andre neurodegenerative sykdommer (JPND) er et europeisk forskningsprogram med 30 deltakende land (inkludert tre land utenfor Europa) som har som mål å bekjempe neurodegenerative sykdommer, særlig demens. JPI-en skal frambringe ny kunnskap om hvordan sykdommene oppstår og kan forebygges, og om behandling og pleie av pasienter som rammes av sykdommene. Med ett unntak deltar norske forskere i prosjekter fra alle de åtte utlysningene som er gjennomført. Sentralt i arbeidet i 2018 er utlysning av forskningsmidler til pleie-, omsorgs- og helsetjenesteforskning, revisjon og forankring av forskningsstrategien (Scientific Research and Innovation Agenda), samt dokumentasjon av effekter av gjennomførte JPND-prosjektene og samarbeid med andre internasjonale initiativer. Budsjettet for 2018 er 8,765 mill. kroner fra HOD. Nettadresse JPND:

<http://www.neurodegenerationresearch.eu/>

Sammenstilling av kunnskap om klima for Europa - JPI Klima

JPI Klima skal forberede Europa på å møte fremtidens klimautfordringer gjennom forskning på klimaendringer og konsekvenser av disse, samt bærekraftig samfunnsomstilling knyttet til klimaendringer. JPI-en kobler ulike vitenskapelige disipliner og bidrar til grensesprengende forskning. Utviklingen av klimatjenester og økt samhandling mellom forskere og brukere av forskningen er sentralt. JPI Klima har fellesutlysninger mellom medlemsland, evt. og med andre forskningsfinansierer som Belmont Forum. Horisont 2020 bidrar inn i enkelte fellesutlysninger i såkalte ERA-NET Cofund. JPI-en inkluderer også samarbeid om workshoper og forskningsinfrastrukturer, deling av data, kartlegginger og kommunikasjon med Horisont 2020. Forskningsrådet spiller inn Norges forskningsbehov på General Board møter og arbeidsgruppemøter, og påtar seg ansvar i ulike aktiviteter av interesse for norsk klimaforskning. Det er for 2018 bevilget 0,5 mill. kroner fra KLD til administrativ aktivitet inkludert bidrag til en administrativ stilling ved JPI-ens kontor i Brussel. Bevilgninger til forskningsaktiviteter i regi av JPI Klima går gjennom KLIMAFORSK.

Globale utfordringer, lokale løsninger – JPI Urban Europe

Gjennom samordnet forskningsinnsats vil medlemslandene utvikle europeiske løsninger, for å skape attraktive, bærekraftige og økonomisk levedyktige byområder. Et overordnet mål for JPI-en er å være europeisk knutepunkt for samordning og innovasjon på urbane spørsmål. Bevilgningen til aktiviteten skal, sammen med bevilgninger fra relevante aktiviteter i Forskningsrådet, brukes til finansiering av prosjekter etter følgende fellesutlysninger. 2014-15 utlysning relatert til ERA-net Cofund Smart Cities and Communities. Bevilgningen fra KMD for 2018 er på 1,7 mill. kroner og vil finansiere norsk deltakelse i forsknings- og innovasjonsprosjekter.

- 2015-16 utlysning relatert til ERA-net Smart Urban Futures
- 2016-17 utlysning relatert til ERA-net Sustainable Urbanisation Global Initiative
- 2017-18 innovasjonsutlysningen Making Cities Work

Vannressursforvaltning for en verden i endring – JPI Water

JPI-en skal oppnå en bærekraftig vannbalanse for en bærekraftig økonomi i og utenfor Europa. Bevilgningen til aktiviteten skal, sammen med tilsvarende bevilgninger integrert over flere år, brukes til finansiering av prosjekter etter følgende fellesutlysninger. Aktiviteten har for 2018 et budsjett på om lag 4 mill. kroner og finansieres av KLD.

- 2014: felleseuropeisk pilotutlysning
- 2015-utlysning relatert til ERA-net Cofund WaterWorks2014.
- 2016-utlysning relatert til ERA-net Cofund WaterWorks2015.
- 2017-utlysning i samarbeid med land utenfor Europa.
- 2018-utlysning relatert til ERA-net Cofund WaterWorks2017.

Landbruk, matsikkerhet og klimaendringer – JPI FACCE

Matproduksjon og matsikkerhet sett i lys av et klima i endring ansees som en nøkkelutfordring i verden i dag. Det er behov for å produsere mer mat til en stadig voksende befolkning, og i mange land gjør klimaendringer det vanskeligere både å øke og opprettholde matproduksjon. I JPI-en er det definert fem kjernetema: 1) Matsikkerhet, 2) Bærekraftig intensivering, 3) Matproduksjon og biodiversitet, 4) Klimatilpasning og 5) Utslipps-reduksjoner. Aktiviteten finansieres over BIONÆRs budsjett.

Kulturarven og globale endringer – En ny utfordring for Europa – JPI Cultural heritage

JPI-en skal generere ny forskningsbasert kunnskap for å fremme en bærekraftig bruk og forvaltning av kulturarven i et samfunn i rask endring. Kulturarven omfatter unike og uerstattelige materielle og immaterielle verdier i form av landskap, historiske byer og tettsteder, bygninger, arkeologiske kulturminner, samt ulike typer kulturhistoriske gjenstander. Denne kulturarven er det viktig å sikre som ressurser også for morgendagens samfunn. Aktiviteten har for 2018 et budsjett på om lag 4 mill. kroner og finansieres av KLD.

Mat og helse – JPI HDHL

JPI HDHL retter forskningsinnsatsen mot områdene mat, helse og ernæring, og mot hvordan kosthold og livsstil påvirker helsen. Målene skal nås gjennom en koordinert innsats mellom deltakerlandene, og gjennom størst mulig grad av samarbeid og koordinering av nasjonale strategier. Den store utfordringen ligger i å finne ut hvordan man kan bedre folkehelsen gjennom å endre folks vaner og atferd når det gjelder kosthold og fysisk aktivitet. Det krever forståelse av hva som utløser de valgene folk flest tar til daglig, og av hvordan det kan bli lettere eller mer naturlig å ta de rette valgene. JPI HDHL ønsker å bidra vesentlig til etablering av et European Research Area (ERA) på forebygging av kostholdsrelaterte lidelser. I tillegg er det et mål å øke matindustriens konkurransevne gjennom forskningsbasert kunnskap som kan bidra til nye, innovative og forbedrede produkter. JPI HDHL har ikke egen bevilgning. Fellesutlysninger finansieres gjennom hhv. BIONÆR og Bedre Helse.

The European Strategic Energy Technology Plan - SET-plan

SET-Planen er EUs overordnede teknologi-plan for å bidra til å nå EUs mål for energiomlegging og reduksjon i utslipp av klimagasser. Planen skiller seg derfor fra de andre JPI-ene ved at den omfatter mye mer enn forskningssamarbeid. Slikt samarbeid er imidlertid en viktig del av Planen, og det er derfor naturlig at forskningssamarbeid under denne planen er klassifisert på linje med JPI-ene. Planen implementeres ved å benytte tilgjengelige midler gjennom Horisont 2020 og andre mekanismer. Norge har tatt ansvaret for å lede ERA NET Cofund innen CO₂-håndtering (CO₂ fangst og lagring). Det er ikke bevilget egne penger til samarbeid. OED og Forskningsrådet er omforent med at dette i denne omgang tas gjennom programmene ENERGIX og CLIMIT.

5.5 Diverse FoU-relaterte aktiviteter

5.5.1 Informasjon, formidling og publisering

Publiseringsstøtteordningen for humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning (PUBL) (-2017) har hatt som mål å bidra til økt vitenskapelig publisering og drive kvalitetsutvikling av viktige publiseringskanaler for norsk humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning. Gjennom ordningen har det blitt gitt produksjonsstøtte til bokprosjekter og driftsstøtte til nasjonale vitenskapelige tidsskrift. Budsjett for 2018 er 5,06 mill. kroner fra KD for støtte tildelt til og med 2017.

Publiseringsstøtteordningen for monografier/antologier innenfor humaniora og samfunnsvitenskap (produksjonsstøtte, oversettelse og språkvask) ble avviklet fra og med 2017. Støtteordningen for nasjonale vitenskapelige tidsskrift innenfor humaniora og samfunnsvitenskap ble omorganisert i 2017. Det vil ikke bli lyst ut tidsskriftstøtte for 2018 gjennom Forskningsrådet.

Satsingen *Stimuleringstiltak for åpen utlysning (STIM-OA)* ble etablert i 2015. Ordningen skal bidra til å lette overgangen til åpen publisering og finansieres slik at alle relevante programmer og satsinger bidrar med midler. Det settes derfor ikke av egne budsjetter til dette. Bidragene justeres årlig med basis i artikkelpubliseringen i satsingene i perioden 2011 – 2013, og aktiviteter med størst andel vitenskapelige publikasjoner belastes. Virkemiddelet er tidsbegrenset, med varighet på fem år (2015 - 2019).

Vitensenterprogrammet (VITEN) (2016-2019). Forskningsrådet fikk i 2003 i oppdrag fra KD å utvikle regionale vitensentre i Norge. Gjennomføringen av oppdraget fra KD ble organisert som et program, og omfatter nå ti institusjoner fordelt over hele landet (Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø, Gjøvik, Porsgrunn, Sarpsborg, Jæren, Arendal og Ås). I 2016 startet den fjerde programperioden. Programstyret har i den forbindelse utarbeidet ny strategi for perioden som understøtter Kunnskapsdepartementets nye realfagsstrategi "Tett på realfag". I 2017 vil vitensentrene jobbe sammen om å utvikle pilotprosjekter for å bidra til at målene i strategien blir oppnådd. Et vitensenter er et populærvitenskapelig opplevelses- og læringscenter innen matematikk, naturvitenskap og teknologi der de besøkende lærer ved å eksperimentere selv. De regionale vitensentre skal være et tilbud for skoleverket og allmennheten i sin region. Videre skal de samarbeide med ulike lokale formidlere innenfor sin region, som vitenskaps- og naturhistoriske museer, Newtonrom og andre formidlere av realfaglig kompetanse. De skal fungere som ressursentre for andre tiltak og institusjoner innen interaktiv formidling. Sammen skal de regionale vitensentre utgjøre et helhetlig nasjonalt tilbud. Budsjett for 2018 er på 65,185 mill. kroner fra KD. www.forskningsradet.no/viten

Diverse aktiviteter i Innovasjon (DIV-AKT) er midler blant annet til kontingenter og arrangementsstøtte. Budsjettet for 2018 er på 0,742 mill. kroner finansiert av NFD.

Profilering av forskning (PROFORSK) skal øke forståelsen for forskningens betydning i samfunnet og bidra til økt interesse for forskning blant barn og unge. Programmet skal bidra til å vise barn og unge forskning som en mulig karriere. Budsjettet er 5,95 mill. kroner i 2018.

5.5.2 Planlegging, utredning og evaluering

Evaluering av pensjonsreformen (2010–18). Hovedformålet er å evaluere gjennomføring og effekter av reformen med utgangspunkt i følgende temaer: 1) Økonomisk og sosial bærekraft, 2) Fleksibel pensjon, 3) Inntektssikring og fordelings- og likestillingsprofil, 4) Kunnskap og formidling av enkle hovedprinsipper, 5) Utviklingen i det samlede pensjonssystemet, 6) Gjennomføring av reformen og 7) Internasjonale erfaringer. Styringsgruppen har med siste bevilgning vurdert at oppdraget fra Arbeids-

og sosialdepartementet er dekket i tilstrekkelig grad. Alle forskningsmidlene er bevilget og det gjenstår nå formidling samt en avslutningskonferanse i mai 2018. Det er bevilget 57,6 mill. kroner til 10 forskerprosjekter og ett doktorgradsstipend. Budsjett 2018: 7,8 mill. kroner fra ASD. Nettsadresse: www.forskningsradet.no/evapen

Lærertetthet og læringseffekt (LÆREEFFEKT) er en målrettet forskningsinnsats knyttet til Stortingets bevilgning til flere lærere i grunnskolen i statsbudsjettet for 2015. Satsingen skal utvikle ny kunnskap om effektene av ulike intervensjoner med økt lærertetthet på elevenes læringsutbytte og læringsmiljø i 1.–4. trinn. Satsingen vil finansiere intervensjonsstudier med eksperimentelt forskningsdesign og disponerer nærmere 150 lærerårsverk per skoleår over en fire års periode til ulike intervensjoner. Intervensjonene er inne i sitt andre skoleår 2017/2018 og det er satt av totalt 50 mill. kroner til forskning i perioden 2016-2021. Budsjett 2018 er 11,9 mill. kroner fra KD. Nettsadresse: <http://www.forskningsradet.no/prognett-lareeffekt/Forside/1254009052005>

På aktiviteten Utredning bevilges 0,125 mill. kroner fra KD. Midlene er bevilget som SAHs del av Forskningsrådet tildeling til leverandørutviklingsprogrammet i NHO i samarbeid med KS.

Nasjonal statistikk. Budsjettet går til å finansiere den nasjonale FoU-statistikken og deltakelse i internasjonalt samarbeid om FoU-statistikk. Brukere av statistikken er departementer, forskningsinstitusjoner, brukere av forskning, offentlige instanser og Forskningsrådet selv. Selve statistikkinnhentingene gjøres av NIFUSTEP (UoH-, institutt- og helsesektoren) og av SSB (næringslivet). Statistikken er nødvendig både for nasjonal politikkutforming og for å ivareta Norges forpliktelser om å levere FoU-statistikk til OECD og EU. Mye av statistikken, samt tilgrensende analyser og utredninger, publiseres gjennom Indikatorrapporten for det norske forsknings- og innovasjonssystemet som utgis hvert år. Samlet budsjett er på 21,9 mill. kroner.

5.6 Disposisjonsfond

5.7 Felleskostnader

5.8 Sekretariater

Sunne og produktive hav – JPI Oceans - Formålet med JPI-en er å bidra til å utvikle en bærekraftig, kunnskapsbasert marin og maritim økonomi, sikre god miljøstatus i havene, en optimal planlegging av aktiviteter i havområdene, optimalisere tiltak mot klimaendringer og redusere de negative konsekvensene av menneskelig påvirkning på det maritime miljøet. Forskningsrådet har i flere driftet sekretariatet for JPI Oceans, og finansiert det over FoU budsjettet. Fra og med 2018 er ikke lenger Norge ansvarlig for driften av sekretariatet, og Forskningsrådets kostnader relatert til JPI Oceans sekretariatet håndteres over Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. Det er satt av 0,3 mill. fra KD som dekning av kontingent for videre drift av sekretariatet i FoU budsjettet.

Teknologirådet er et uavhengig, offentlig organ som gir råd til Stortinget og regjeringen om ny teknologi. Teknologirådets arbeid skal fremme en bred offentlig debatt om teknologiutviklingen og involverer både eksperter, beslutningstakere, interessenter og lekfolk. Teknologirådet har 15 medlemmer som møtes 5-6 ganger i året og et sekretariat med ni ansatte. Teknologirådet finansieres av NFD med 9 mill. kroner i 2018. www.teknologiradet.no

KILDEN informasjonssenter for kjønnsforskning er et tjenesteytende organ for norsk kjønnsforskning og har et nasjonalt ansvar for å formidle norsk kjønnsforskning i inn- og utland. KILDEN er en randsoneenhet under Forskningsrådet og rapporterer til Divisjon for samfunn og helse. KILDEN

mottar basisbevilgning fra Forskningsrådet. I tillegg finansieres deler av virksomheten gjennom betalte oppdrag. Budsjett 2018: 4,97 mill. kroner fra KD. Nettside: www.kilden.forskningsradet.no

5.9 Forvaltning

Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL)

MAT-SLF er en aktivitet finansiert av Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA), med den felles betegnelsen Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri. Hovedformålet er forskning og kompetansebygging knyttet til landbruksproduksjon og -produkter som nyttes til ervervsmessig framstilling av nærings- og nytelsesmidler. Avgiftsmidlene benyttes til prosjekter innenfor hele verdikjeden, fra primærleddet til industri- og forbrukerleddet. Aktiviteten foregår i et nært samarbeid med programmet BIONÆR. Utlysning av forskningsmidler kunngjøres på Landbruksdirektoratets hjemmesider og via Forskningsrådets elektroniske søknadssystem. I 2018 er følgende temaer aktuelle for prioritering: Økt bærekraftig matproduksjon basert på norske ressurser – over hele landet, Klimavennlig og klimatilpasset produksjon, Teknologi og verdiskaping i jordbruk og matindustri, Mattrygghet, helse og samfunn. Overordnede føringer er gitt i målene for norsk landbruks- og matpolitikk, som går fram av Meld. St. 9 (2011-2012) Landbruks- og matpolitikken. Velkommen til bords. Ytterligere spesifiseringer finnes også i årets jordbruksoppgjør, Jfr. Prop. 127 S (2014-2015) som legger føringer for bruk av forskningsmidlene over jordbruksavtalen 2016, og jordbruksavtalen fremforhandlet i 2016 med føringer for 2017. Bevilgningsvedtakene fattes av styret for Forskningsavgift på landbruksprodukter og styret for Forskningsmidler over jordbruksavtalen. Forskningsrådet har ansvar for søknadsmottak, søknadsevaluering og prosjektoppfølgning. Satsingen vil i 2018 ha et samlet budsjett estimert til om lag 125 mill. kroner, fordelt mellom FFL og JA.

Designrevet innovasjonsprogram (DIP) skal styrke innovasjons- og konkurransevnen til næringsliv og offentlige virksomheter gjennom å gi støtte til å gjennomføre idéfasen av en innovasjonsprosess. Design og arkitektur Norge (DOGA) er programeier med ansvar for strategisk og faglig innretning på programmet, samt oppfølging av prosjekter. Forskningsrådet deltar i saksbehandling av søknader, har en rådgiverrolle i forhold til søknadens FoU-kvalitet og er ansvarlig for kredittvurderinger og utbetaling av midler. DIP-midlene fra DOGA utgjør 6,75 mill. kroner i 2018. www.doga.no/dip

Finansmarkedsfondet (FINANSMARK) støtter forskning og allmennopplysning som gir bedre kunnskap om hvordan finansmarkedene fungerer samt økt etisk bevissthet. Finansdepartementet (FIN) oppnevner styret og har fastsatt vedtekter og regelverk for fondet. Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Forskningsrådet. Styret legger i utgangspunktet til grunn en tilnærmet lik fordeling av midler til allmennopplysning og midler til forskning (inkl. doktorgradsutdanning). Fondets budsjett fra FIN i 2018 er på 12,3 mill. kroner. www.forskningsradet.no/finansmarkedsfondet

5.9.1 Særskilte forvaltningsoppdrag

Gaveforsterkningsordning

Regjeringens gaveforsterkningsordning har som formål å stimulere til flere private gaver til forskning. Ordningen innebærer at staten yter et tillegg på 25 pst. av gavebeløpet ved private gaver til Norges forskningsråd, Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo, Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab i Trondheim, et norsk universitet eller en norsk høyskole med rett til å tildele doktorgrad. Midlene skal

benyttes til å støtte opp om langsiktig, grunnleggende forskning ved institusjonene. Ordningen skal gjelde for gaver over 3 mill. kroner. For 2018 er det budsjettert med 50 mill. kroner til ordningen.

6 Divisjonene

6.1 Divisjon for energi, ressurser og miljø

Divisjon for energi, ressurser og miljø (ERM) har et ansvar for Forskningsrådets innsats på forskning og innovasjon rettet mot nasjonale og globale utfordringer knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø og biologiske ressurser fra land og hav. I tillegg har divisjonen ansvar for nordområdene.

6.1.1 Inntekter og føringer

I henhold til Prop 1 S anslås ERMs budsjett for 2018 til om lag 2,1 mrd. kroner. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnader er dette en nominell reduksjon på om lag 58,8 mill. kroner mot korrigert nullvekst. Bevilgningene kommer fra ti departementer hvor de mest sentrale er KD, OED, NFD, LMD og KLD. Inkludert er også om lag 88 mill. kroner i diverse inntekter.

Fra 2018 er alle midler til drift av Forskningsrådets programmer og aktiviteter trukket ut av FoU-budsjettet og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Arbeids- og sosialdepartementet øker bevilgningen til PETROMAKS2 med 0,4 mill. kroner.

Kunnskapsdepartementet (KD-SO) øker bevilgningen til Arven etter Nansen med 20 mill. kroner.

Klima- og miljødepartementet (KLD) forsterker lavutslippssatsningen med 19,5 mill. kroner.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) reduserer bevilgningen til MILJØFORSK med 5,5 mill. kroner.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) reduserer totalt bevilgningen til BIONÆR med 7 mill. kroner og reduserer bevilgningen til ENERGIX med 12 mill. kroner.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) reduserer bevilgningen til ENERGIX med 7,2 mill. kroner og øker bevilgningen til HAVBRUK2 og MARINFORSK med hhv 5,3 mill. kroner og 1,8 mill. kroner. 2 mill. kroner av midlene til HAVBRUK2 er øremerket kunnskapsgrunnlag på nye arter.

Olje- og energidepartementet (OED) reduserer bevilgningen til CLIMIT, DEMO2000 og ENERGIX med hhv 5,4 mill. kroner, 47,2 mill. kroner og 34,3 mill. kroner. Det er i tillegg en reduksjon på 4 mill. kroner til PETROMAKS2 og PETROSENTR har fått en økning på 14,8 mill. kroner.

Diverse inntekter er estimert til om lag 88 mill. kroner i 2018. Av dette er 82 mill. kroner fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL), 0,5 mill. kroner fra Norsk polarinstitutt, 3,5 mill. kroner fra Norsk olje og gass og 2 mill. kroner fra Norsk Hestesenter.

Tabell 6.1: Inntekter 2018. Fordeling på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	22 060	22 060	12 875	12 875
KD Kap. 285.52	22 060	22 060	12 875	12 875
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	297 000	297 000	264 837	284 263
KD Kap. 285.53	297 000	297 000	264 837	284 263
Nærings- og fiskeridepartementet	302 189	302 189	272 871	272 981
NFD Kap. 920.50	302 189	302 189	272 871	272 981
Olje- og energidepartementet	990 700	988 154	927 711	851 514
OED Kap. 1830.50	885 700	883 154	830 211	759 413
OED Kap. 1840.50	105 000	105 000	97 500	92 101
Landbruks- og matdepartementet	290 991	298 474	280 663	261 663
LMD Kap. 1137.50	248 991	248 991	233 663	214 663
LMD Kap. 1150.77	42 000	49 483	47 000	47 000
Klima- og miljødepartementet	273 169	274 199	256 549	276 953
KLD - Klima og miljøverndept.		30		
KLD Kap. 1400.76	1 000	2 000		
KLD Kap. 1410.51	265 517	265 517	249 897	270 203
KLD Kap. 1410.53	6 652	6 652	6 652	6 750
Helse- og omsorgsdepartementet	1 000	2 000		
HOD Kap. 780.50	1 000	2 000		
Utenriksdepartementet	23 500	29 500	7 082	5 000
UD - Utenriksdept.	1 000	2 000		
UD Kap. 100.71		5 000		
UD Kap. 118.70	22 500	22 500	7 082	5 000
Samferdselsdepartementet	31 200	31 200	29 378	29 300
SD Kap. 1301.50	31 200	31 200	29 378	29 300
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	8 866	8 866	7 158	1 695
KMD Kap. 500.50	8 866	8 866	7 158	1 695
Arbeids- og sosialdepartementet	21 579	21 545	20 240	20 653
ASD Kap. 601.50	21 579	21 545	20 240	20 653
Diverse	80 135	118 972	80 008	88 008
Sum total	2 342 389	2 394 186	2 159 372	2 104 905

6.1.2 Mål og prioriteringer

Sentrale mål for divisjonen er å bidra til effektiv og bærekraftig utnyttelse av norske ressurser og således til økt verdiskaping i norsk næringsliv knyttet til energi, petroleum, klima, polar, miljø, marine og terrestriske ressurser. På disse temaene koordinerer divisjonen Forskningsrådets innsats og gjennomfører analyser og utvikler strategier. Divisjonen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt. Det er et mål at divisjonens arbeid skal gi viktig grunnlag for sentrale nasjonale strategi-prosesser tilknyttet områdene. Divisjonen har ansvaret for å koordinere og følge opp Nordområdesatsingen, herunder også koordinere polarforskningen. Divisjonen har høy internasjonal aktivitet og har ansvaret for sekretariatet for JPI-Oceans i Brussel.

6.1.3 Fordeling av budsjett

Divisjonens virkemidler omfatter Store programmer innenfor klima, energi, petroleum og havbruk, andre tematiske programmer knyttet til miljø, marine ressurser, mat og biobaserte næringer,

polarforskning og petroleum, samt Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) og to forskningscentre for petroleum. Programmene dekker grunnforskning, prosjekter med brukermedvirkning, innovasjonsprosjekter og teknologidemonstrasjon. Aktivitetene er rettet mot ressursforvaltning, politikk og virkemidler. Tabellene nedenfor viser divisjonens budsjett fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter og ned på avdeling.

Tabell 6.2: Totalt budsjett 2018. Fordeling etter virkemidler/hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer	1 926 205	1 953 394	1 774 285	1 679 315
Brukerstyrte innovasjonsprogr	524 975	510 102	447 231	388 615
Handlingsrettede programmer	331 746	295 186	270 187	266 364
Store programmer	1 069 484	1 148 106	1 056 866	1 024 336
Frittstående prosjekter	26 000	29 000	31 000	50 978
Internasjonal prosjektstøtte	16 000	19 000	11 000	10 978
Andre frittstående prosjekter	10 000	10 000	20 000	40 000
Infrastruktur og inst. tiltak	210 300	210 300	202 190	214 500
Strategisk institusjonsstøtte	20 300	20 300	20 190	32 500
SFF/SFI/FME	190 000	190 000	182 000	182 000
Nettverkstiltak	50 559	54 412	31 958	32 403
Internasjonale nettverkstiltak	50 559	54 412	31 958	32 403
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	5 313	6 013	1 154	2 134
Informasjon/formdling/publisering	2 138	2 638		
Planlegging/utredn./evaluering	3 175	3 375	1 154	2 134
Disposisjonsfond	6 012	5 023	1 785	575
Disposisjonsfond	6 012	5 023	1 785	575
Felleskostnader	6 000	7 250		
Sekretariater	6 000	7 250		
Forvaltning	112 000	128 795	117 000	125 000
Særskilte forvaltningsoppdrag	112 000	128 795	117 000	125 000
Total sum	2 342 389	2 394 186	2 159 372	2 104 905

6.1.4 Avdelinger

Divisjonen er organisert med en stab og fem avdelinger; Avdeling for energi, Avdeling for petroleum, Avdeling for klima og polarforskning, Avdeling for marine bioressurser og miljø og Avdeling for landbaserte bioressurser og miljø.

Tabell 6.3: Totalt budsjett 2018. Fordeling på divisjonens avdelinger. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Energi, ressurser og miljø	2 342 389	2 394 186	2 159 372	2 104 905
E0 Stab/Divisjonsdirektør - ERM	38 275	36 938	28 091	27 937
E1 Klima og polar	312 474	247 685	222 987	252 706
E2 Energi	737 046	811 171	740 368	690 634
E3 Petroleum	458 079	457 522	412 334	374 097
E4 Marine bioressurser og miljø	302 492	351 871	315 503	322 927
E5 Landbaserte bioressurser og miljø	494 023	488 999	440 088	436 604
Total sum	2 342 389	2 394 186	2 159 372	2 104 905

6.1.4.1 Avdeling for klima og polar

Avdeling for klima og polar har ansvaret for å styrke og samordne Forskningsrådets innsats innenfor klima- og polarforskning. Det favner forskningsaktiviteter for økt kunnskap om klimasystemet, konsekvenser av klimaendringer for natur og samfunn, og om samfunnets omstilling for klimatilpasning og utslippsreduksjoner. Avdelingen har også ansvar for å videreutvikle og koordinere polarforskning på klima og miljø, næringsutvikling og viktige tema innenfor samfunnsvitenskap og humaniora. Her ligger også videreutvikling av Svalbard som norsk plattform for internasjonal forskning.

Det er store kunnskapsbehov innenfor områdene, og sentralt mål er å bidra til forskningsbasert kunnskap for nasjonal og internasjonal bærekraftig politikkutforming, forvaltning og næringsvirksomhet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, og viktige virkemidler er Stort program for klima KLIMAFORSK, Polarforskningsprogrammet, SSF (Svalbard Science Forum), JPI-Klima og relevante programmer i EUs Horisont 2020.

6.1.4.2 Avdeling for energi

Avdeling for energi har ansvar for forskning, innovasjon og småskala demonstrasjon innenfor energisektoren. Avdelingen dekker hele bredden i energiforskningen rettet mot utvikling av miljøvennlig energiteknologi og -løsninger. Det vil si fornybar energiproduksjon, energisystem, energieffektivisering i bygg og industri, CO₂-håndtering og miljøvennlig transport.

Sentrale mål er å bidra til effektiv utnyttelse av norske energiresurser og til økt verdiskaping i norsk næringsliv. Forskningen skal også bidra til å løse de globale energi- og klimautfordringene. Avdelingen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutvikling og kunnskap om virkemiddelbruk og markedsforhold i Norge og internasjonalt.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og nasjonale/internasjonale forskningsmiljøer. Avdelingen har ansvar for ENERGIX (Stort program energi) og forsknings- og utviklingsdelen av CLIMIT (Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndteringsteknologi). Videre ligger ansvaret for Forskningssentrene for miljøvennlig energi (FME) i avdelingen. Sekretariatet for det nasjonale strategiorganet Energi21er også tilknyttet avdelingen.

6.1.4.3 Avdeling for petroleum

Avdeling for petroleum har ansvar for forskning, innovasjon og demonstrasjon innenfor petroleumssektoren, herunder utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og næringslivet. Ansvarsområdet favner oppstrøms petroleum, helse, arbeidsmiljø og sikkerhet innenfor sektoren og fra 2018 er forskning i skjæringsfeltet mellom samfunnsvitenskapene og teknologi innarbeidet i ansvarsområdet.

Sentrale mål er å bidra til ny kompetanse og teknologi som kan føre til verdiskapende utnyttelse av de norske petroleumssressurser, heri utvikling av norske aktører innenfor både forskersamfunnet og næringslivet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til feltet er forankret i avdelingen. Det er også programmene PETROMAKS 2, DEMO2000 og PETROSENTER. Det nasjonale strategiorganet OG21- «Olje og gass i det 21 århundre» er også tilknyttet avdelingen.

6.1.4.4 Avdeling for marine bioressurser og miljø

Avdeling for marine bioressurser og miljø har ansvaret for forskning som basis for produksjon og utnyttelse av bioressurser fra havet og for miljøbasert forvaltning. Det er et mål at kunnskapen er med på å utvikle bioøkonomien og til å gjøre Norge til en betydningsfull havnasjon. Arbeidsfeltet omfatter økosystemer, miljøgifter og miljøteknologi, og forskning knyttet til fiskeri, havbruk og sjømatindustri. I tillegg kommer forvaltning og bruk av andre biologiske marine ressurser, globale problemstillinger, forurensing av sjø fra olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel, og kystsoneproblematikk.

Målet er å øke kunnskapen knyttet til biologisk mangfold, bærekraftig forvaltning og verdiskaping fra fiskeri, havbruk og sjømatindustri i et bioøkonomisk perspektiv. Det er også et mål å utvikle aktørene både blant forskere og i næringene ved å fremme samarbeid på tvers av de havbaserte næringssektorene.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene hører også til i avdelingen. Avdelingen har høy internasjonal aktivitet, med bl.a. ansvar for oppfølgingen av JPI Oceans, inkludert ansatte ved kontoret i Brussel.

Avdelingen har også ansvar koordinering av marin forskning i Forskningsrådet, og for å stimulere til tverrgående aktiviteter innen det LTP-prioriterte området HAV.

6.1.4.5 Avdeling for landbaserte bionæringer og miljø

Avdelingen har ansvaret for forskning og innovasjon knyttet til landbaserte bionæringer og miljøspørsmål. Målet er å bidra til kunnskap for bærekraftig forvaltning og økt verdiskaping i et bioøkonomisk perspektiv. En annen sentral oppgave er å utvikle kunnskap om sentrale miljøspørsmål som grunnlag for næring og politikkkutforming innenfor bærekraftig bruk og forvaltning av natur- og kulturmiljøet.

Avdelingen har et utstrakt samarbeid med myndigheter, næringsliv og forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Strategiske, rådgivende og finansierende oppgaver knyttet til områdene er forankret i avdelingen, bl.a. gjennom viktige virkemidler som BIONÆR – (bærekraftig verdiskaping i mat- og biobaserte næringer) og MILJØFORSK (miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling). Avdelingen deltar i en rekke globale og europeiske initiativer for samarbeid om strategiutvikling og forskningsfinansiering.

Tabell 6.4: Totalt budsjett 2018. Fordeling på divisjonens programmer/aktiviteter. 1 000 kroner.

	2018											Total sum
	Årets budsjett											
	OED	NFD	KD	KD-SO	LMD	KLD	SD	UD	ASD	KMD	DIVERSE	
Programmer	644 514	270 847		228 285	216 663	259 053	29 300	2 500	20 653		7 500	1 679 315
Brukerstyrte innovasjonsprogr	162 101			8 446	198 068	18 000					2 000	388 615
BIONER - Bionæringsprogram				8 446	198 068	18 000					2 000	226 514
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå	92 101											92 101
DEMO2000 - Prosj. ret. tekn. utv. petro. virk	70 000											70 000
Handlingsrettede programmer	8 000	93 168		80 843	6 900	71 953					5 500	266 364
MARINFORSK - Marine ressurser og miljø	8 000	91 763		10 122		19 973					3 500	133 358
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling		1 405		15 910	6 900	49 030					2 000	75 245
POLARPROG - Polarforskningsprogram				54 811		2 950						57 761
Store programmer	474 413	177 679		138 996	11 695	169 100	29 300	2 500	20 653			1 024 336
ENERGIX - Stort program energi	266 500	2 594		25 144	11 695	81 300	29 300					416 533
HAVBRUK2 - Stort program for havbruksforskning		173 175		16 094								189 269
KLIMAFORSK - Stort program klima		1 910		57 227		87 800						146 937
PETROMAKS2 - Stort program petroleum	207 913			40 531				2 500	20 653			271 597
Frittstående prosjekter				50 978								50 978
Internasjonal prosjektstøtte				10 978								10 978
FORSTERK - Forsterkningsmidler				10 978								10 978
Andre frittstående prosjekter				40 000								40 000
NANSEN - Arven etter Nansen				40 000								40 000
Infrastruktur og inst. tiltak	207 000			5 000				2 500				214 500
Strategisk institusjonstøtte	30 000							2 500				32 500
PETROSENTR - Forskningscentre for petroleum	30 000							2 500				32 500
SFF/SFI/FME	177 000			5 000								182 000
FMESAMFUNN - FME - samfunn	20 000			5 000								25 000
FMETEKN - FME - teknologi	157 000											157 000
Nettverkstiltak			12 300			17 900				1 695	508	32 403
Nasjonale stimulerings tiltak, møteplass												
Internasjonale nettverkstiltak			12 300			17 900				1 695	508	32 403
JPI CULTURE - Cultural heritage and global change						4 075						4 075
JPI KLIMA - Connecting climate knowledge for Europe						500						500
JPI OCEANS - Healthy and productive seas and oceans			300									300
JPI URBAN - Urban Europe									1 695			1 695
JPI WATER - Water challenges for a changing world						4 075						4 075
KONT - Kontingenter			2 000			6 750						8 750
MILUTARENA - Formidlings tiltak miljø- og utviklingsforskning			3 000			2 500						5 500
SSF - Svalbard Science Forum			7 000								508	7 508
Diverse FoU-relaterte aktiviteter		2 134										2 134
Informasjon/formidling/publisering												
Planlegging/utredn./evaluering		2 134										2 134
GENPLAN - Gen. planlegging/utredn./eval		2 134										2 134
Disposisjonsfond				575								575
Disposisjonsfond				575								575
DISPFON - Disposisjonsfond				575								575
Felleskostnader												
Sekretariat												
Forvaltning					45 000						80 000	125 000
Særskilte forvaltningsoppdrag					45 000						80 000	125 000
MAT-SLF - Matprogr.: Prosj. fullfin. av SLF					45 000						80 000	125 000
Total sum	851 514	272 981	12 875	284 263	261 663	276 953	29 300	5 000	20 653	1 695	88 008	2 104 905

6.2 Divisjon for innovasjon

Divisjon for innovasjon finansierer forskning i og for norsk næringsliv. Divisjonen gir støtte til næringsrettede FoU-prosjekter i regi av bedrifter, forskningsinstitutter, universiteter og høyskoler, og støtter kommersialisering av forskningsresultater samt senter- og nettverksdannelser. Divisjonen forvalter næringsnøytrale virkemidler som SkatteFUNN, BIA, SFI, Nærings-ph.d., FORNY2020 og FORREGION, samt Forskningsrådets teknologisatsinger og tematiske programmer innenfor maritimt, transport og samfunnsansvar. Divisjonen har også særskilte oppdrag, bl.a. knyttet til Finansmarkedsfondet og Regionale forskningsfond.

6.2.1 Inntekter og føringer

Om lag 150 mill. kroner er i 2018 trukket ut av divisjonens FoU-budsjett og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. Korrigert for dette uttrekket øker divisjonens FoU-budsjett med om lag 66 mill. kroner (3 prosent) til 2 196 mill. kroner i 2018. Divisjonens departementsbevilgninger utgjør til sammen 2 183 mill. kroner, mens 13 mill. kroner kommer fra andre kilder (Kreftforeningen og Design og arkitektur Norge).

Som en ettårig reduksjon er det i 2018 trukket ut 100 mill. kroner av bevilgningen til Forskningsrådet for å få ned de budsjettmessige overføringene. Den ettårige reduksjonen skal ikke føre til redusert aktivitet, og Forskningsrådet skal fortsette å lyse ut midler i tråd med sine planer. 70 mill. kroner av reduksjonen er lagt til KDs sektorovergripende midler på kapittel 285 post 53 og Forskningsrådet har fordelt denne til Divisjon for innovasjon. Korrigert for denne ettårige reduksjonen øker divisjonens samlede FoU-bevilgninger med om lag 136 mill. kroner (6 prosent) i 2018.

Tabell 6.5: Inntekter 2018 fordelt på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	79 050	79 050	105 465	104 138
KD Kap. 281.50	74 550	74 550	75 575	74 308
KD Kap. 285.52	4 500	4 500	29 890	29 830
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	560 250	562 450	557 717	566 393
KD Kap. 287.21	9 000	9 000	8 210	8 210
KD Kap. 285.53	543 350	545 550	549 507	558 183
KD Kap. 287.60	7 900	7 900		
Nærings- og fiskeridepartementet	1 421 534	1 421 565	1 333 267	1 301 818
NFD Kap. 920.50	1 421 534	1 421 565	1 333 267	1 301 818
Olje- og energidepartementet	6 500	6 500	6 500	6 500
OED Kap. 1830.50	6 500	6 500	6 500	6 500
Landbruks- og matdepartementet	6 600	6 600	5 850	10 850
LMD Kap. 1137.50	6 600	6 600	5 850	10 850
Klima- og miljødepartementet	3 000	3 000	2 950	2 950
KLD Kap. 1410.50	3 000	3 000	2 950	2 950
Samferdselsdepartementet	80 680	80 680	74 043	87 714
SD Kap. 1301.50	80 680	80 680	74 043	87 714
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	90 000	90 000	83 383	87 440
KMD Kap. 500.50	10 000	10 000	9 450	9 540
KMD Kap. 552.72	80 000			
KMD Kap. 553.74		80 000	73 933	77 900
Justis- og beredskapsdepartementet	3 000	3 000	2 835	3 000
JD Kap. 400.21	3 000			
JD Kap. 400.50			2 835	3 000
JD Kap. 400.23		3 000		
Finansdepartementet	13 800	13 800	11 900	12 300
FIN Kap. 1600.70	13 800	13 800	11 900	12 300
Diverse	13 720	27 857	12 970	12 970
Sum total	2 278 134	2 294 502	2 196 880	2 196 073

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Kunnskapsdepartementet (KD)* øker med ca. 31 mill. kroner i 2018 til 104,1 mill. kroner. Nærings-ph.d. er styrket med 4,8 mill. kroner som følge av helårsvirkning av tildelt vekst i 2017. I tillegg er 18 mill. kroner til e-vitenskap (EVITA) og 7,7 mill. kroner til synkrontron- og nøytronforskning (SYKNØYT) overført til divisjonen i 2018 (hhv. til IKTPLUSS og NANO2021) fra Divisjon for vitenskap. Om lag 5,5 mill. kroner er trukket ut av divisjonens KD-bevilgning og overført

til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. Øvrige endringer skyldes regjeringens avbyråkratiserings- og effektivitetskutt på 0,7 prosent (ABE-reformen).

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Kunnskapsdepartementets sektorovergripende midler (KD-SO)* øker med om lag 33 mill. kroner i 2018 til 566,4 mill. kroner. Korrigeret for den ettårige reduksjonen på 70 mill. kroner, øker divisjonens bevilgning med 103 mill. kroner. IKTPLUSS øker med 51 mill. kroner, NANO2021 med 11 mill. kroner, BIOTEK2021 10 mill. kroner og SAMANSVAR med 8 mill. kroner som ledd i regjeringens satsing på muliggjørende teknologier. I tillegg er SFI-ordningen styrket med 50 mill. kroner i 2018 gjennom omprioriteringer i nullvekst. Om lag 29 mill. kroner er trukket ut av divisjonens bevilgning fra KD-SO og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. Øvrige endringer skyldes i hovedsak ABE-reformen.

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)* er redusert med ca. 20 mill. kroner i 2018 og er på omlag 1 303,1 mill. kroner. 45 mill. kroner i vekst fra NFD til muliggjørende teknologier er fordelt med 37 mill. kroner til IKTPLUSS og 8 mill. kroner til NANO2021. Nærings-ph.d. er styrket med 10 mill. kroner, FORNY2020 med 25 mill. kroner og REISEFORSK med 0,3 mill. kroner. I tillegg er 6 mill. kroner, øremerket næringsrettet FoU-program for marin bioteknologi i Nord-Norge (MABIT), overført til Divisjon for innovasjon (BIOTEK2021) fra Divisjon for energi, ressurser og miljø. Også 3,9 mill. kroner til e-vitenskap (EVITA), som tidligere lå under Divisjon for vitenskap, er overført til divisjonen (IKTPLUSS). Regjeringens avvikling av tiltakspakken for økt sysselsetting har redusert bevilgningene til BIA og FORNY2020 med til sammen 100 mill. kroner. Kutt i næringsministerens midler til internasjonalt forskningssamarbeid har redusert bevilgningen til PES2020 med 6,6 mill. kroner, EUROSTARS med 2,2 mill. kroner og Diverse internasjonalt samarbeid (DIV-INT) med 1,8 mill. kroner. Øvrige endringer skyldes priskompensasjon, ABE-reformen og budsjettjusteringer som følge av NFDs fordeling av bevilgningen på ulike hovedformål. Om lag 100 mill. kroner er trukket ut av divisjonens NFD-bevilgning i 2018 og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Samferdselsdepartementet (SD)* øker med ca. 14 mill. kroner i 2018 til 87,7 mill. kroner. Transport 2025 styrkes med 16,5 mill. kroner, hvorav 14 mill. kroner er øremerket den nye satsingen Pilot-T og 2 mill. kroner er avsatt til Transport 21-prosessen. Bevilgningen til IKTPLUSS er redusert med 2,9 mill. kroner. Om lag 6,6 mill. kroner er trukket ut av divisjonens SD-bevilgning og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Finansdepartementet (FIN)* øker med 0,4 mill. kroner til 12,3 mill. kroner i 2018 øremerket Finansmarkedsfondet. 1,9 mill. kroner er trukket ut av divisjonens FIN-bevilgning i 2018 og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD)* øker med ca. 4,1 mill. kroner til 87,4 mill. kroner i 2018. FORREGION styrkes med nærmere 4 mill. kroner, som er øremerket FoU-mobilisering av bedrifter i Nord-Norge, og IKTPLUSS styrkes med ca. 0,1 mill. kroner. Om lag 6,6 mill. kroner er trukket ut av divisjonens KMD-bevilgning i 2018 og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Divisjonens FoU-bevilgning fra *Landbruks- og matdepartementet (LMD)* øker med 5 mill. kroner i 2018 til 10,85 mill. kroner. Økningen er lagt til BIOTEK2021, som ledd i regjeringens satsing på muliggjørende teknologier. 0,75 mill. kroner er trukket ut av divisjonens LMD-bevilgning i 2018 og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Divisjonens FoU-bevilgningen fra *Justisdepartementet (JD)* øker med 165 000 kroner til IKTPLUSS. Tilsvarende beløp er trukket ut av divisjonens JD-bevilgning i 2018 og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. Bevilgningen fra JD er med det på 3 mill. kroner i 2018.

Divisjonen mottar også bevilgninger fra *Olje- og energidepartementet (OED)* og *Klima- og miljødepartementet (KLD)*. Det er ingen endringer i FoU-bevilgningene fra disse departementene i 2018. 50 000 kroner er trukket ut av divisjonens KLD-bevilgning i 2018 og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. OED-bevilgningen er i 2018 på 6,5 mill. kroner og KLD-bevilgningen på 2,95 mill. kroner.

Divisjonens *diverse FoU-inntekter* er på ca. 13 mill. kroner i 2018, hvorav 6,75 mill. kroner kommer fra stiftelsen Design og arkitektur Norge (DOGA) og ca. 6,2 mill. kroner fra Kreftforeningen.

6.2.2 Mål og prioriteringer

Målet med divisjonens arbeid er å bidra til et innovativt, bærekraftig og omstillingsdyktig næringsliv i samspill med et innovasjonsorientert FoU-system. Divisjonen har ansvar for å bidra til mer innovasjon og verdiskaping på områder der Norge allerede har en sterk posisjon, legge til rette for mer forskning og innovasjon i bredden av norsk næringsliv og bidra til utvikling av den nasjonale kunnskapsbasen som er avgjørende for fremtidig verdiskaping og omstillingsevne. Divisjonen skal mobilisere og kvalifisere bedrifter til forskningsbasert innovasjon og fremme regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskning og innovasjon. Divisjonen skal også legge til rette for utvikling av nytt, kunnskapsintensivt næringsliv og bidra til bedre utnyttelse og kommersialisering av forskningsresultater. Divisjon for innovasjon har ansvar for å evaluere, analysere og utvikle virkemidler samt å gjennomføre strategiske prosesser knyttet til viktige næringer og teknologi-områder. Det legges stor vekt på dialog med næringslivet og deres samarbeidspartnere, og det jobbes aktivt med å legge til rette for spredning av forskningsresultater. Divisjonen inkluderer Forskningsrådets regionansvarlige og divisjonen er ansvarlig for Forskningsrådets strategiske samarbeid med Innovasjon Norge og Siva.

6.2.3 Fordeling av budsjett

Som det framgår av tabellen, er det først og fremst *Store programmer* (IKTPLUSS, NANO2021 og BIOTEK2021) som bidrar til budsjettøkningen i divisjonen i 2018, men også *Handlingsrettede programmer* (SAMANSVAR) har merkbar vekst. Bevilgningen til *Brukerstyrte innovasjonsprogrammer* er gått noe ned, ettersom bare deler av kuttet i BIA, som følge av avvikling av tiltakspakken for økt sysselsetting, oppveies av veksten til Transport 2025, overføring av MABIT til divisjonens budsjett og flytting av EUROSTARS-budsjettet fra *Internasjonal prosjektstøtte* til BIA. Også *SFF/SFI/FME* (SFI) og *Andre frittstående prosjekter* (Nærings-ph.d.) er styrket, mens bevilgningen til *Systemtiltak* (FORNY2020) er redusert etter avvikling av tiltakspakken. *Internasjonale nettverkstiltak* er redusert som følge av kutt i bevilgningen til PES2020 og DIV-INT, samt flytting av JTI-bevilgningen til *Store programmer* (IKTPLUSS). Den ettårige reduksjonen på 70 mill. kroner er lagt til *Disposisjonsfond*. Øvrige endringer i 2018 skyldes primært uttrekket av virksomhetskostnader.

Tabell 6.6: Divisjonens budsjett 2018 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer	1 378 999	1 393 525	1 327 955	1 451 386
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer	883 779	883 810	847 895	833 037
Handlingsrettede programmer	11 600	11 600	8 954	16 880
Store programmer	483 620	498 115	471 106	601 469
Frittstående prosjekter	129 800	127 951	116 983	98 671
Internasjonal prosjektstøtte	31 200	39 271	28 950	500
Andre frittstående prosjekter	98 600	88 680	88 033	98 171
Infrastruktur og institusjonstiltak	207 030	207 030	251 480	249 957
SFF/SFI/FME	204 030	204 030	251 480	249 957
Andre infrastruktureltiltak	3 000	3 000		
Nettverkstiltak	501 808	505 092	472 713	437 267
Systemtiltak	345 095	345 925	327 101	306 142
Nasjonale stimuleringsiltak og møteplasser	13 335	13 335		
Internasjonale nettverkstiltak	143 378	145 832	145 612	131 125
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	1 400	7 377	813	742
Diverse FoU			813	742
Informasjon/formidling/publisering	400	6 377		
Planlegging/utredn./evaluering	1 000	1 000		
Disposisjonsfond	6 711	20		-70 000
Felleskostnader	28 286	29 000	8 286	9 000
Sekretariater	28 286	29 000	8 286	9 000
Forvaltning	24 100	24 506	18 650	19 050
Særskilte forvaltningsoppdrag	24 100	24 506	18 650	19 050
Total sum	2 278 134	2 294 502	2 196 880	2 196 073

6.2.4 Avdelinger

Divisjon for innovasjon er organisert med en stab og seks avdelinger.

Tabell 6.7: Divisjon for innovasjons budsjett 2018 fordelt på avdelinger. 1000 kroner.

	2017		2018	2018
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Innovasjon	2 278 134	2 294 502	2 196 880	2 196 073
O0 Stab/Divisjonsdirektør - ID	11 715	4 243	2 268	-69 576
O2 Innovativt næringsliv	710 270	718 817	660 449	606 811
O3 Forskningsdrevet innovasjon	677 819	676 257	705 187	681 905
O4 Analyse og utvikling	510	777	923	852
O5 Næringslivsmobilisering	120 935	117 865	93 591	97 386
O7 Muliggjørende teknologier	489 420	503 915	482 906	601 469
O8 Utfordringsdrevet innovasjon	247 165	251 921	232 905	258 176
O9 Oppdrag ¹	20 300	20 706	18 650	19 050
Total sum	2 278 134	2 294 502	2 196 880	2 196 073

¹ Oppdrag omfatter forvaltningen av Finansmarkedsfondet og Designdrevet innovasjonsprogram

6.2.4.1 Avdeling for innovativt næringsliv

Avdeling for innovativt næringsliv omfatter de ikke-tematiske programmene Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) og SkatteFUNN. Avdelingens målsetting er å bidra til forskningsbasert innovasjon og næringsutvikling, samt legge til rette for utvikling av kompetanse som er tett knyttet til næringslivets fremtidige behov. SkatteFUNN er en av de mest brukte støtteordningene for FoU i norsk næringsliv og gjør det mulig for bedrifter å få skattefradrag for FoU-prosjekter. BIA, som er Forskningsrådets største program, finansierer FoU-prosjekter med utgangspunkt i bedriftenes egne strategier. Fra 2018 er EUROSTARS, som skal få flere bedrifter til å inngå forpliktende internasjonalt FoU-samarbeid, en integrert del av BIA. Avdelingen forvalter også Designdrevet innovasjonsprogram (DIP).

6.2.4.2 Avdeling for forskningsdrevet innovasjon

Avdelingen fremmer forskningsdrevet innovasjon gjennom aktiviteter rettet mot innovasjonssamspill mellom universiteter, høyskoler, institutter, klynger og bedrifter. Avdelingen fremmer også nyskappings- og kommersialiseringsaktiviteter ved forskningsinstitusjonene. Avdelingen skal videreutvikle Forskningsrådets arbeid rettet mot forskningsinstitusjonenes innovasjonsrolle og koordinere innovasjonsdivisjonens internasjonale virksomhet. Avdelingen har ansvaret for programmet Forskningsbasert nyskaping (FORNY2020), herunder studententreprenørskapsordningen STUD-ENT. Avdelingen har også ansvar for Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), Næringsph.d. og Prosjektetablerings- og posisjoneringsstøtte (PES2020) relatert til deltakelse i Horisont 2020 og europeisk forskningssamarbeid.

6.2.4.3 Avdeling for analyse og utvikling

Gjennom datafangst, statistikk, analyser, evaluering, interessentdialog og læringsarenaer legger avdelingen til rette for utviklingen av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken og for den strategiske og økonomiske planleggingen på innovasjonsområdet. Avdelingen bistår i strategi- og utviklingsprosesser og har koordineringsansvaret for divisjonens arbeid med budsjett og årsrapport. Andre viktige oppgaver er økonomi- og ressursstyring. Avdelingen er ansvarlig for Forskningsrådets strategiske samarbeid med Innovasjon Norge og Siva.

6.2.4.4 Avdeling for næringslivsmobilisering

Avdeling for næringslivsmobilisering skal bidra til at flere bedrifter tar i bruk forskning i sitt innovasjonsarbeid. Kommunikasjon med nye brukere, tilrettelegging av møteplasser og utvikling av rådgivningsverktøy skal mobilisere og kvalifisere flere aktører til å ta i bruk Forskningsrådets virkemidler. Avdelingen omfatter også Forskningsrådets 13 regionansvarlige med kontorplass ved Innovasjon Norges distriktskontorer og satsingen Forskningsbasert innovasjon i regionene (FORREGION). Avdelingen har ansvaret for programmet Forskning for forsknings- og innovasjonspolitikk (FORINNPOL) og er gitt oppfølgingsansvaret i Forskningsrådet for Regionale forskningsfond (RFF).

6.2.4.5 Avdeling for muliggjørende teknologier

IKT, bioteknologi og nanoteknologi omtales ofte som muliggjørende teknologier fordi de skaper nye muligheter når de blir tatt i bruk i næringslivet og samfunnet forøvrig. De er derfor viktige for fremtidens forskningsbaserte verdiskaping og for å kunne adressere de store samfunnsutfordringene. I avanserte produksjonsprosesser tas de muliggjørende teknologiene i bruk i industriell sammenheng og skaper grunnlag for utvikling av et bærekraftig næringsliv i Norge. Et nyutviklet rammeverk for ansvarlig forskning og innovasjon er en integrert del av avdelingens

virksomhet. Forskningsrådets kompetanse innenfor muliggjørende teknologier, inklusive kontaktpunktene mot tilsvarende deler av Horisont 2020, er i hovedsak samlet i avdelingens programmer IKT og digital innovasjon (IKTPLUSS), Nanoteknologi og avanserte materialer (NANO2021) og Bioteknologi for verdiskaping (BIOTEK2021).

6.2.4.6 Avdeling for utfordringsdrevet innovasjon

Viktige samfunnsutfordringer trenger fremtidsrettede, forskningsbaserte innovasjoner og kompetansebygging både i forskningsinstitusjoner og i bedriftene. Innovasjoner skjer i begge miljøer og det er viktig med et godt samarbeid mellom dem, tverrfaglige tilnærminger og gode insentiver tilpasset sektorene. Avdelingen har et pådriveransvar for grønn næringsutvikling, innovasjon i helse- og omsorgssektoren og samfunnsansvarlig forskning og innovasjon. Avdelingen har ansvaret for programmet Ansvarlig innovasjon og bedriftenes samfunnsansvar (SAMANSVAR), satsingen på framtidens transportsystemer (Transport 2025), forskning og innovasjon i maritim sektor (MAROFF) og forvaltningen av Finansmarkedsfondet.

Tabell 6.8: Årets budsjett 2018 for Divisjon for innovasjon fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter, aktiviteter og finansieringskilder. 1000 kroner.

	2018											Total sum
	Årets budsjett											
	KD	KD-SO	NFD	OED	LMD	KLD	SD	KMD	JD	FIN	Div.	
Programmer	26 330	293 099	1 019 633		5 850		87 714	9 540	3 000		6 220	1 451 386
Brukerstyrte innovasjonsprogrammer		8 226	765 891				58 920					833 037
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena ¹			604 741									604 741
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offshore			161 150									161 150
TRANSPORT - Transport 2025		8 226					58 920					67 146
Handlingsrettede programmer	590	14 631	809		850							16 880
SAMANSVAR - Ansv. inno. og bedr. samf.ansvar ²	590	14 631	809		850							16 880
Store programmer	25 740	270 242	252 933		5 000		28 794	9 540	3 000		6 220	601 469
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping ³		84 586	67 009		5 000						6 220	162 815
IKTPLUSS - IKT og digital innovasjon ⁴	18 000	114 500	122 097				28 794	9 540	3 000			295 931
NANO2021 - Nanoteknologi og avans. materialer	7 740	71 156	63 827									142 723
Frittstående prosjekter	42 190	9 838	46 643									98 671
Internasjonal prosjektstøtte		500										500
IS-AUR - Samarb.progr. Norge-Frankrike		500										500
Andre frittstående prosjekter	41 690	9 838	46 643									98 171
FORINNPOL - Forskning for FoUol-politikk	1 755	9 838										11 593
NAERINGSPPH - Nærings-ph.d.	39 935		42 643									82 578
REISEFORSK - FoU for reiselivet			4 000									4 000
Infrastruktur og institusjonstiltak		241 590	8 367									249 957
SFF/SFI/FME		241 590	8 367									249 957
SFI - Sentre for forskningsdrevet innovasjon		241 590	8 367									249 957
Nettverkstiltak	35 618	91 866	217 433	6 500	5 000	2 950		77 900				437 267
Systemtiltak	35 618		190 624		2 000			77 900				306 142
FORNY2020 - Forskningsbasert nyskaping	29 725		190 624									220 349
FORREGION - FoU-basert innovasjon i regionene	5 893				2 000			77 900				85 793
Internasjonale nettverkstiltak		91 866	26 809	6 500	3 000	2 950						131 125
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid			11 604									11 604
PES2020 - Prosj. etabl. støtte H2020		91 866	15 205	6 500	3 000	2 950						119 521
Diverse FoU-relaterte aktiviteter			742									742
Diverse FoU			742									742
DIV-AKT - Diverse aktiviteter			742									742
Disposisjonsfond		-70 000										-70 000
Disposisjonsfond		-70 000										-70 000
FORSKYV-KD - Forskyvning post 52 og 53		-70 000										-70 000
Felleskostnader			9 000									9 000
Sekretariat			9 000									9 000
TEKNRÅD - Teknologirådet			9 000									9 000
Forvaltning										12 300	6 750	19 050
Særskilte forvaltningsoppdrag										12 300	6 750	19 050
DIP - Designdrevet innovasjonsprogram											6 750	6 750
FINANSMARK - Finansmarkedsfondet										12 300		12 300
Total sum	104 138	566 393	1 301 818	6 500	10 850	2 950	87 714	87 440	3 000	12 300	12 970	2 196 073

¹ Inkluderer EUROSTARS 26,15 mill. kroner (NFD)

² Inkluderer TEKSAM 590 000 kroner (KD)

³ Inkluderer MABIT 6 mill. kroner (NFD)

⁴ Inkluderer JTI ECSEL 5,757 mill. kroner (NFD)

6.3 Divisjon for samfunn og helse

Divisjon for samfunn og helse skal fremme forskning og innovasjon for å møte samfunnsutfordringene innenfor helse, velferd, utdanning og samfunnsorganisering – nasjonalt og globalt. Viktige oppgaver er å identifisere og utrede nasjonale forskningsbehov, bygge opp kunnskap og forskningskapasitet for samfunnsutvikling, og å bidra til bedre innovasjonsevne innenfor disse områdene. I tillegg har divisjonen ansvar for å koordinere det bilaterale, internasjonale samarbeidet og bidra til at Norge bygger opp forskningskapasitet om utviklings spørsmål i Norge og i utviklingsland.

6.3.1 Inntekter og føringer

Antatt FoU-budsjett fra departementene til Divisjon for samfunn og helse er på 1,228 mrd. kroner. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene for SAH er dette en nominell økning på om lag 97 mill. kroner (8,0 prosent) sammenlignet med Årets budsjett 2017. I tillegg er det budsjettert med 45,7 mill. kroner i diverse inntekter. Virksomhetskostnadene som er rammeoverført utgjør 87 mill. kroner for denne divisjonen.

Tabell 6.9. Inntekter 2018 fordelt på finansieringskilde. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Nullvekst	Årets budsjett
KD Kunnskapsdepartementet	192 452	232 852	177 118	223 380
KD-SO Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	178 001	175 801	148 918	158 615
NFD Nærings- og fiskeri departementet	7 300	7 300	7 638	5 733
LMD Landbruks- og matdepartementet	2 000	2 000	2 900	2 900
KLD Klima- og miljødepartementet	4 500	4 500	5 250	5 250
HOD Helse- og omsorgsdepartementet	313 107	328 107	304 963	330 624
UD Utenriksdepartementet	274 534	378 417	263 371	255 670
SD Samferdselsdepartementet	2 000	2 000	1 907	2 000
KMD Kommunal- og moderniseringsdepartementet	41 053	41 053	39 047	39 995
ASD Arbeids- og sosialdepartementet	137 861	137 895	129 399	142 188
JD Justis- og beredskapsdepartementet	28 860	28 842	28 385	28 813
BLD Barne- og likestillingsdepartementet	20 829	20 892	19 842	20 384
FIN Finansdepartementet	10 000	10 000	9 200	9 200
KUD Kulturdepartementet	5 041	1 041	5 041	3 000
FD Forsvarsdepartementet	1 000	1 000	955	955
DIVERSE Diverse	8 598	10 477	10 728	45 728
Total sum	1 227 136	1 382 177	1 154 662	1 274 434

De største endringene Budsjett 2018 i forhold til Årets budsjett 2017 er følgende (endringene er korrigert for virksomhetskostnadene):

- På Kunnskapsdepartementets (KDs) budsjett øker Offentlig sektor Ph.D. (OFFPHD) med 7,2 mill. kroner, INTPART med 4,7 mill. kroner og Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT) med ca. 45 mill. kroner. I tillegg er bevilgningen til Kunnskapssenteret (10,82 mill. kroner) trukket ut og overført det nye virksomhetsbudsjettet i 2018. Fom 2019 føres bevilgningen ut av Forskningsrådets budsjett.
- På Kunnskapsdepartementets sektorovergripende midler (KD-SO) er det en vekst på 10 mill. kroner til forskningssamarbeid med Kina, til oppfølging av forskings- og teknologiavtalen mellom Norge og Kina fra 2008. KD forventer at Forskningsrådet følger opp den nye handlingsplanen som

er undertegnet av de to forskningsministrene. For øvrig er det trukket ut 13,75 mill. kroner av FoU-bevilgningen som følge av inndragningsmekanismen over post 53.

- Budsjettet til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) er økt med 1 mill. kroner hver som følge av at Divisjon for samfunn og helse har overtatt ansvaret for Forskningsrådets EU-strålevernprogram fra Divisjon for energi, ressurser og miljø.
- Helse- og omsorgsdepartement (HOD) viderefører bevilgningen i RNB til Forskningscentre for klinisk behandling (FKB) med 15 mill. kroner og øker den med ytterligere 5 mill. kroner. Departementet har også gitt 5 mill. kroner til forskning på hjernehelse. I tillegg er budsjettet økt med 18 mill. kroner som følge av at Divisjon for samfunn og helse har overtatt ansvaret for stamcelleforskningen som tidligere lå i Divisjon for vitenskap.
- Antatt budsjett 2018 fra Utenriksdepartementet (UD) er samlet sett uendret sammenlignet med årets budsjett når det korrigeres for uttrekket av virksomhetskostnadene. Men innenfor UD's FoU-budsjett er det større endringer (mill. kroner i parentes): NORRUSS (+30), NORGLOBAL (+16), Europa i endring (+10,5), India-programmet (+15), GLOBVAC (-27), VISJON2030 (-29) og UTENRIKS/Latin-Amerika programmet (-20). De fleste endringene er i tråd med tidligere avtaler med departementet, bortsett fra økningen til NORRUSS og NORGLOBAL, som ble kjent nå i høst.
- Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) øker bevilgningen til langsiktig forskning på arbeids- og velferdsområdet i VAM programmet.
- Justisdepartementet (JD) er økt med nærmere 1 mill. kroner som følge av at bevilgningen etter Europa i endring i Divisjon for vitenskap er lagt til Samfunn og helse.
- Diverse inntekter er økt med 35 mill. kroner fra Gjensidigestiftelsen til en satsing på Forsknings- og innovasjonssentre for brannsikkerhet.

6.3.2 Mål og prioriteringer

Divisjonen er en samspillarena på tvers av disipliner, fag og sektorer. Divisjonen samarbeider med 14 departementer om forskning som skal bygge opp langsiktig kompetanse i sektorene og danne grunnlag for politikktutforming, forvaltning, utvikling av offentlige tjenester og Norges internasjonale utviklings samarbeid. Nasjonale forskningsbehov blir hovedsakelig tatt hånd om gjennom handlingsrettede programmer.

I Forskningsrådet har divisjonen ansvaret for oppfølging av følgende målet "Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester" i Meld. St. 7 (2014-2015) "Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024".

Divisjonen har også ansvaret for målene "Bedre helse og helsetjenester" og "Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse" i Meld. St. nr.18 (2012-2013) «Lange linjer – kunnskap gir muligheter» (Forskningsmeldingen). Videre bidrar divisjonens programmer og aktiviteter til å nå følgende av Forskningsmeldingens øvrige mål: Globale utfordringer, Internasjonalisering av forskningen, Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser og Høy kvalitet i forskningen.

6.3.3 Fordeling av budsjett

Divisjonen har ansvaret for 34 forskningsprogrammer og andre aktiviteter. Størst blant disse er det Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester (HELSEVEL) fulgt av Forskning og innovasjon i utdanningssektoren (FINNUT), God og treffsikker diagnostikk, behandling og rehabilitering (BEHANDLING), Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM), Global helse- og vaksinasjonsforskning (GLOBVAC) og Bedre helse og livskvalitet gjennom livsløpet (BEDREHELSE).

I 2017 starter et nytt samfunnsvitenskapelig program for forskning på internasjonale relasjoner, utenriks- og sikkerhetspolitikk - Internasjonale forhold - utenriks- og sikkerhetspolitikk og norske interesser - (UTENRIKS). Programmet omfatter fra 2018 forskningsprogrammet Europa i endring (EUROPA), og fra 2019 også forskningsprogrammet for Nordområdene og Russland (NORRUSS Pluss).

Nytt er også en satsing på Forskningsentre for klinisk behandling (FKB). Det overordnede målet med sentrene er å etablere kliniske forskningsmiljøer som gjennom fremragende forskning bidrar til å bedre behandlingen av norske pasienter. I 2018 skal det lyses ut midler til ett senter for forskning om alvorlige sykdommer som rammer sentralnervesystemet, særlig ALS, MS og Alzheimer (demens).

Forsknings- og innovasjonssentre for brannsikkerhet (BRANNSIKKERHET) er Forskningsrådets nye strategiske satsing på forskning og innovasjon for brannsikkerhet. Forsknings- og innovasjonssentrene har oppstart i slutten av 2018.

Fom 2018 overtar også Divisjon for samfunn og helse ansvaret for Forskningsrådets EU-strålevern-program fra Divisjon for energi, ressurser og miljø. Programmet er en finansieringsordning som muliggjør norske forskningsmiljøers deltagelse i EUs strålevernprogram - EURATOM. I tillegg innføres Program for stamcelleforskning (fra Divisjon for vitenskap) i programmet BEHANDLING i SAH.

Tabell 6.10. Budsjett 2018 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
Programmer	1 018 099	1 162 426	984 658	1 036 710
Brukerstyrte innovasjonsprogr	25 000	25 000	24 426	24 377
Handlingsrettede programmer	790 084	933 915	769 232	820 787
Store programmer	203 015	203 511	191 001	191 546
Frittstående prosjekter	50 211	50 211	59 940	60 945
Internasjonal prosjektstøtte			4 920	5 960
Andre frittstående prosjekter	50 211	50 211	55 020	54 985
Infrastruktur og inst. tiltak		15 000		55 000
Strategisk institusjonsstøtte		15 000		55 000
Nettverkstiltak	105 796	102 132	82 961	95 710
Internasjonale nettverkstiltak	105 796	102 132	82 961	95 710
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	24 092	24 075	22 033	19 799
Informasjon/formdling/publisering	400	400		
Planlegging/utredn./evaluering	23 692	23 675	22 033	19 799
Disposisjonsfond	100	100	100	100
Disposisjonsfond	100	100	100	100
Felleskostnader	16 839	16 839	4 970	4 970
Sekretariater	16 839	16 839	4 970	4 970
Forvaltning	11 999	11 395		1 200
Særskilte forvaltningsoppdrag	11 999	11 395		1 200
Total sum	1 227 136	1 382 177	1 154 662	1 274 434

6.3.4 Avdelinger

Tabell 6.11. Budsjett 2018 fordelt på avdelinger. 1 000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Revidert budsjett	Korrigert nullvekst	Årets budsjett
H0 Stab/Divisjonsdirektør - SAH	5 610	5 610	100	100
H1 Helse	585 847	597 052	561 896	559 052
H2 Velferd og utdanning	348 089	309 070	254 946	308 979
H3 Utvikling og samarbeid	220 355	324 208	202 683	234 614
H4 Fornyelse og innovasjon i offentlig sektor	56 375	134 977	135 037	171 689
H8 Kunnskapssenter for utdanning	10 860	11 260		
Total sum	1 227 136	1 382 177	1 154 662	1 274 434

6.3.4.1 Avdeling for helse

Avdeling for helse er divisjonens største avdeling og har et strategisk ansvar for å utvikle kunnskapsgrunnlaget for politikkutforming og langsiktig kompetanseoppbygging i helsesektoren. Tyngdepunktet ligger innenfor anvendt forskning, men også grunnforskning, translasjonsforskning og forskningsbasert innovasjon er en del av prosjektporteføljen. Forskningsprogrammene i avdelingen dekker somatisk og psykisk helse, samt helse- og omsorgstjenester i bred betydning. Ansvaret for global helse- og vaksinasjonsforskning ligger også her. Forskningen er flerfaglig med hovedvekt på medisin, odontologi, helsefag, psykologi og samfunnsvitenskap. Forskningen er nært knyttet til biomedisinsk forskning og til velferdsforskning, som har hovedtyngde i andre avdelinger. Avdelingen samarbeider særlig med medisinske og helsefaglige fakulteter og institutter, de regionale helseforetakene, helsemyndighetene og næringslivet.

6.3.4.2 Avdeling for velferd og utdanning

Målet for avdelingen er å medvirke til bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutforming, med faglig basis i samfunnsvitenskapene. Avdelingen har ansvar for å følge opp "Velferd og forskningsbasert profesjonsutøvelse" i forskningsmeldingen "Klima for forskning", og støtter forskning som kan gi utvidet kunnskap om struktur, dynamikk og endring i samfunnet. Avdelingen skal forvalte og utvikle viktige forskningsfelt som velferd, arbeidsliv og utdanning, forskning om innvandring og migrasjon, demokrati, by- og regionutvikling samt samfunnsikkerhet. Det viktigste virkemiddelet er handlingsrettede programmer rettet mot offentlig sektor og som i all hovedsak er finansiert av sektordepartementene.

6.3.4.3 Avdeling for utvikling og samarbeid

Avdelingen har ansvar for forskningen om og for utvikling, samt forskning for å styrke kunnskapsgrunnlaget i Norge om utenrikspolitikk og internasjonale forhold. Avdelingen koordinerer og fremmer Forskningsrådets innsats for å styrke internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid med særlig vekt på de prioriterte landene utenfor Europa. Avdelingen har også ansvaret for forskningsdelen av EØS-samarbeidet.

6.3.4.4 Avdeling for innovasjon i offentlig sektor

Avdelingen er ny fra 2016 og har som oppgave å fremme forskning om og i offentlig sektor internasjonalt, nasjonalt og innad i Forskningsrådet og en nøkkelrolle i oppfølgingen av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, spesielt delmålet "Fornyelse i offentlig sektor" og oppfølgingen av "Forskningsrådets policy for innovasjon i offentlig sektor". Avdelingen skal jobbe strategisk for å implementere policyen samt å utvikle nye tiltak som bygger oppunder denne. Bl.a.

skal avdelingen utvikle satsingen Forskning og innovasjon i Kommunesektoren slik at denne får finansiering fra flere departementer.

6.3.4.5 Kunnskapscenteret for utdanning

Kunnskapscenteret for utdanning er opprettet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Senteret skal oppsummere og presentere resultater fra norsk og internasjonal utdanningsforskning og formidle disse kunnskapsoversiktene i en lett tilgjengelig kunnskapsbase. En viktig del av oppgaven er å identifisere kunnskapshull og gi innspill både til myndigheter, forskningsmiljø og til Forskningsrådet. I 2018 er bevilgningen til senteret i sin helhet budsjettert over Forskningsrådets virksomhetsbudsjett.

Tabell 6.12. Årets budsjett 2018 for Divisjon for samfunn og helse fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter, aktiviteter og finansieringskilder.

	ASD	BLD	DIV	FD	FIN	HOD	JD	KD	KD-SO	KLD	KMD	KUD	LMD	NFD	SD	UD	Total sum	
Programmer	134 413	20 384	7 428	955	9 200	293 606	28 813	128 965	111 681	3 800	39 995	3 000			0	2 000	252 470	1 036 710
FORKOMMUNE - Forskning og innovasjon i kommunesektore									24 377									24 377
BEDREHELSE - Bedre helse og livskvalitet						69 130			13 767	3 800		3 000						89 697
BEHANDLING - God og treffsikker diagnostikk, behandling og			7 428			84 555			24 230									116 213
DEMOS - Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forv									903		32 790							33 693
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdanningssektoren								120 097	4 569									124 666
GLOBVAC - Global helse- og vaksinforskning						9 400										86 916		96 316
INDNOR - India-programmet																31 500		31 500
KINA - Kina-programmet																21 000		21 000
KVINNEHELSE - Kvinners helse og kjønnsperspektiver							10 471											10 471
NORGLOBAL2 - Norge - global partner																47 080		47 080
NORRUSS - Nordområdene og Russland																34 000		34 000
SAMRISK-2 - Samfunnsikkerhet og risiko					955			14 000		14 689					2 000			31 644
SANOCEAN - South Africa - Norway co-operation on ocean re																1 500		1 500
SKATT - Skatteøkonomi					9 200													9 200
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefrav	28 480																	28 480
UTENRIKS - Internasjonale forhold - utenriks- og sikkerhetsp								1 000								10 508		11 508
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon	76 584	12 850					13 813		3 401		7 205							113 853
VISION2030 - Visjon 2030																19 966		19 966
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjen	29 349	7 534				120 050		8 868	25 745									191 546
Frittstående prosjekter						960		37 650	17 335	1 000			1 000	1 000		2 000		60 945
EU-STRA - Strålevern						960				1 000			1 000	1 000		2 000		5 960
BALANSE - Kjønnbalanse i toppstillinger og forskningsledel									17 335									17 335
OFFPHD - Offentlig sektor-ph.d.								37 650										37 650
Infrastruktur og inst. tiltak			35 000			20 000												55 000
BRANNSIKKERHET - Forsknings- og innovasjonssentre for bra			35 000															35 000
FKB - Forskningscentre for klinisk behandling						20 000												20 000
Nettverkstiltak			3 300			16 058		39 670	29 599	450				1 900	4 733			95 710
AAL - Active and Assisted Living Research and Development f			3 300															3 300
HELSE-EU - Helse EU posisjoneringmidler					950				9 492									10 442
INT-BILAT - BILAT-ordningen								720	20 107	450			1 900	4 733				27 910
INTPART - International Partnerships for Excellent Educatior								38 950										38 950
JPIAMR - JPI Antimikrobiell resistens					6 343													6 343
JPND - EU Joint Programme - Neurodege					8 765													8 765
Diverse FoU-relaterte aktiviteter		7 774						12 025										19 799
EVA-PEN - Evaluering av pensjonsreformen		7 774																7 774
LÆREEFFEKT - Lærertetthet og læringseffekt								11 900										11 900
UTRED - Utredning								125										125
Disposisjonsfond								100										100
DISPFON - Disposisjonsfond								100										100
Felleskostnader								4 970										4 970
KILDEN - Oppstart, lønn, randsone etc								4 970										4 970
Forvaltning																1 200		1 200
INDEMB - Indo-Norwegian research and de																1 200		1 200
Total sum	142 188	20 384	45 728	955	9 200	330 624	28 813	223 380	158 615	5 250	39 995	3 000	2 900	5 733	2 000	255 670		1 274 434

6.4 Divisjon for Vitenskap

Divisjon for vitenskap har et strategisk ansvar for universitets-, høgskole- og instituttsektoren. Divisjonen forvalter sentrale virkemidler som stimulerer til langsiktig, grunnleggende forskning av høy kvalitet og har ansvaret for den nasjonale satsingen på forskningsinfrastruktur.

6.4.1 Inntekter og føringer

Fra 2018 er alle midler til drift av Forskningsrådets programmer og aktiviteter trukket ut av FoU-budsjettet og overført til Forskningsrådets virksomhetsbudsjett. Vitenskapsdivisjonen har i 2018 et FoU-budsjett på 4 119,628 mill. kroner. Korrigert for uttrekket av virksomhetskostnadene, tilbakeføring av teknisk kutt for forskningsinfrastruktur på 337 mill. kroner i 2017¹ og negativ avsetning på 30 mill. kroner for 2018 på post 52 (faseforsknyvning) er dette en nominell økning på om

¹ Korrigert nullvekst 2018 i tabellene inkluderer tilbakeføringen av 337 mill. kroner til FORINFRA

lag 344 mill. kroner (9 prosent) fra Årets budsjett 2017. Det er betydelig reduksjon i bevilgningen fra Nærings- og fiskeridepartementet som skyldes at kostnader knyttet til atomreaktor drift ved Institutt for energiteknikk på 58 mill. kroner er tatt ut av Forskningsrådets budsjett. Korrigert for dette er den nominelle veksten i Vitenskapsdivisjonens budsjett 402 mill. kroner.

Av det samlede budsjettet for 2018 utgjør departementsbevilgningene ca. 4 026 mill. kroner, mens ca. 93 mill. kroner kommer fra andre kilder (hovedsakelig midler fra Landbruksforskningsfondet og bevilgning fra EUs rammeprogram til FRIPRO mobilitetsstipend).

Divisjonens samlede inntekter fra *Kunnskapsdepartementet* (KD) er 3 046,090 mill. kroner for 2018. Dette innebærer en nominell økning på om lag 360 mill. kroner fra 2017 hvis man ser bort fra uttrekk av virksomhetskostnader, teknisk kutt for forskningsinfrastruktur på 337 mill. kroner i 2017 og negativ avsetning på 30 mill. kroner for 2018 på post 52 (faseforskynning).

KD øker sin bevilgning til Fri prosjektstøtte med 50 mill. kroner, SFF med 45 mill. kroner og fullfører opptrappingen på EU-mobilisering og Nasjonal satsning på forskningsinfrastruktur (FORINFRA) med henholdsvis 76 og 155 mill. kroner. Det er gitt en økning på 85 mill. kroner til muliggjørende teknologier gjennom Forskningsrådet, hvorav 5 mill. kroner skal gå til oppfølging av humaniora-meldingen og forvaltes i Vitenskapsdivisjonens program for Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SAMKUL). Helårseffekten for stipendiatstillingene i instituttsektoren følges også opp med 20 mill. kroner. Basisbevilgningen til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene er økt med 25 mill. kroner i tillegg til priskompensasjon på om lag 2 prosent (4,6 mill. kroner). Til slutt er budsjettene for SIMULA-senteret og internasjonale kontingenter (DIV-INT) økt med til sammen 6,6 mill. kroner for å kompensere for prisstigning og valutaendringer.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD): Divisjonens samlede inntekter fra NFD for 2018 er på 521, 241 mill. kroner som er en nedgang på 34,6 mill. kroner av budsjettet for 2017 korrigert for overføring av midler til KDs Kap. 285.55 Virksomhetskostnader. Nedgangen skyldes at NFD har flyttet støtten til atomreaktor drift ved Institutt for energiteknikk på 58 mill. kroner årlig ut av Forskningsrådets budsjett f.o.m. 2018. Korrigert for dette er det en vekst i budsjettet på 23,4 mill. kroner (4,7 %) som hovedsakelig tilfaller de Teknisk-industrielle instituttene gjennom økning i basisbevilgningen på om lag 21 mill. kroner, korrigert for uttrekk av virksomhetskostnader. NFD finansierer også deler av basisbevilgningene til primærnæringsinstituttene (110,4 mill. kroner), forskningssenteret SIMULA (10,9 mill. kroner), institusjonsstøtte til Norges tekniske vitenskapsakademi (1,2 mill. kroner) samt strategisk instituttprogram for Havforskningsinstituttet og Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (26,8 mill. kroner). Av økningen i basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene går 6,8 mill. til et nytt institutt (SINTEF Raufoss Manufacturing) i basisfinansieringsordningen.

Olje og energidepartementet (OED): Budsjett 2018 er på 4,0 mill. kroner, samme som i 2017. Budsjettet omfatter i hovedsak deler av kontingenten til International Ocean Discovery Program (IODP).

Landbruks- og matdepartementet (LMD): Departementet finansierer først og fremst deler av basisbevilgningene til primærnæringsinstituttene. I tillegg dekker det husleiekompensasjon ved NIBIO (tidligere BIOFORSK). Divisjonens samlede inntekter fra LMD i 2018 er 189,345 mill. kroner, som er en økning på 3,6 mill. kroner (2 %) fra 2017 korrigert for overføring av midler til KDs Kap. 285.55 Virksomhetskostnader.

Klima- og miljødepartementet (KLD): Departementet finansierer først og fremst basisbevilgningene til miljøinstituttene (183,8 mill. kroner). I tillegg bidrar KLD med 1,5 mill. kroner til jordobservasjon i

Romforskningsprogrammet. Divisjonens samlede inntekter fra KLD i 2018 er 185,293 mill. kroner, som er en økning på 10,6 mill. kroner (6,1 %) fra 2017 korrigert for overføring av midler til KDs Kap. 285.55 Virksomhetskostnader.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD): Vitenskapsdivisjonen har ikke lenger bevilgning fra HOD etter at ansvaret for Stamcelleprogrammet overføres til Divisjon for samfunn og helse f.o.m. 2018.

Utenriksdepartementet (UD): Departementet finansierer basisbevilgning til Christian Michelsens institutt (CMI) med 17,4 mill. kroner i 2018. Korrigert for uttrekk av virksomhetskostnader er dette en økning på om lag 1 mill. kroner sammenlignet med 2017.

Samferdselsdepartementet (SD): Budsjett 2018 er på 33,0 mill. kroner. Bevilgningen gjelder basisbevilgninger til miljøinstituttene (6 mill. kroner) og støtte til Simula@UiB (27 mill. kroner). Korrigert for uttrekk av virksomhetskostnader er dette en økning på noe over 4 mill. kroner.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD): Divisjonens samlede inntekter fra KMD for 2018 er på 6,1 mill. kroner, som er en nominell videreføring av budsjettet for 2017 korrigert for uttrekk av virksomhetskostnader. Budsjettet omfatter 3,3 til Samisk forskning og 2,8 til SAMKUL.

Justisdepartementet (JD): Bevilgningen bortfaller ettersom forskningssatsningen "Europa i endring" er avsluttet.

Kulturdepartementet (KUD) finansierer Program om kultur- og mediesektoren (KULMEDIA) og Samfunnsutviklingens kulturelle utfordringer (SAMKUL). Divisjonens samlede inntekter fra KUD for 2018 er på 19,9 mill. kroner, som er en nominell videreføring av budsjettet for 2017 korrigert for uttrekk av virksomhetskostnader.

Forsvarsdepartementet (FD): Budsjett 2018 er 3,9 mill. kroner som er en nominell videreføring korrigert for virksomhetskostnader. Bevilgningen finansierer et forskningscenter om 2. verdenskrig i Norge.

Diverse inntekter: Det er budsjettet med 93,3 mill. kroner i diverse inntekter i 2018, som er en økning på om lag 18 mill. kroner fra 2017. Økningen skyldes hovedsakelig bevilgning fra EU til FRIPRO mobilitetsstipend.

Tabell 6.13: Inntekter 2018 fordelt på finansieringskilde, spesifisert på kapittel og post. 1000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Korr. Nullvekst	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	1 880 152	1 876 552	1 779 318	1 872 770
KD Kap. 281.50	55 200	51 600	51 415	43 939
KD Kap. 285.52	1 583 811	1 583 811	1 492 511	1 552 987
KD Kap. 226.21	4 000	4 000	3 650	4 000
KD Kap. 287.57	182 309	182 309	178 037	206 659
KD Kap. 226.71	54 832	54 832	53 705	65 185
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	598 736	598 736	936 250	1 173 320
KD Kap. 285.53	328 800	328 800	344 019	424 928
KD Kap. 285.54	269 936	269 936	592 231	748 392
Nærings- og fiskeridepartementet	562 133	562 133	555 823	521 241
NFD Kap. 920.50	562 133	562 133	555 823	521 241
Olje- og energidepartementet	4 000	4 000	4 000	4 000
OED Kap. 1830.50	4 000	4 000	4 000	4 000
Landbruks- og matdepartementet	186 641	186 641	185 698	189 345
LMD Kap. 1137.50	1 914	1 914	1 914	1 893
LMD Kap. 1137.51	184 727	184 727	183 784	187 452
Klima- og miljødepartementet	176 179	176 179	174 679	185 293
KLD Kap. 1410.51	1 500	1 500	1 500	1 500
KLD Kap. 1410.50	174 679	174 679	173 179	183 793
Helse- og omsorgsdepartementet	18 100	18 100	0	0
HOD Kap. 780.50	18 100	18 100	0	0
Utenriksdepartementet	22 615	22 615	16 450	17 400
UD Kap. 165.70	16 900	16 900	16 450	17 400
UD Kap. 100.71	5 715	5 715	0	0
Samferdselsdepartementet	28 900	28 900	28 850	33 000
SD Kap. 1301.50	28 900	28 900	28 850	33 000
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	6 700	6 700	6 110	6 144
KMD Kap. 500.50	6 700	6 700	6 110	6 144
Justis- og beredskapsdepartementet	1 000	2 018	0	0
JD Kap. 400.50	1 000	1 018	0	0
JD Kap. 400.23		1 000		
Kulturdepartementet	21 770	21 770	19 857	19 900
KUD Kap. 335.73	8 650	8 650	7 900	7 900
KUD Kap. 325.52	13 120	13 120	11 957	12 000
Forsvarsdepartementet	4 000	4 000	3 889	3 890
FD Kap. 1719.01	4 000	4 000	3 889	3 890
Diverse	73 661	75 014	94 614	93 325
Universitetet i Oslo	600	1 065	600	200
Universitetet i Bergen	40	129	40	0
NTNU	500	674	500	1
Universitetet i Stavanger	50	94	50	0
European Commission	0	0	19 000	19 000
LFF - Landbruksforskningsfondet	72 171	72 171	74 124	74 124
IFE - Institutt for energiteknikk	300	381	300	0
NOKUT - Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen		500		
Sum total	3 584 587	3 583 358	3 805 538	4 119 628

6.4.2 Mål og prioriteringer

Divisjon for vitenskap skal bidra til å utvikle et velfungerende forskningssystem og medvirke til god arbeidsdeling og samarbeid på det forskningsutførende nivået. Spesielt har divisjonen et strategisk ansvar for universitets-, høyskole- og instituttsektoren.

Divisjonen skal fremme kvalitet i den grunnleggende forskningen innenfor alle fag og disipliner. Åpen konkurransearena for fremragende forskning skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. I tillegg skal divisjonen tilrettelegge for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskningssamarbeid.

Divisjonen skal bidra til å legge grunnlag for forskning av høy kvalitet i UoH-sektoren gjennom utvikling og drift av institusjonelle virkemidler som SFF og forskningspolitisk rådgivning overfor departementer og sektoren. Videre skal divisjonen bidra til utvikling av instituttsektoren som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans for næringsliv, forvaltning og samfunn. Dette inkluderer forskningspolitisk rådgivning om og til sektoren, blant annet når det gjelder økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Divisjonen har også et strategisk og administrativt ansvar for den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene og de regionale vitensentrene.

Divisjonen skal videreutvikle og koordinere Forskningsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur og oppdatere og utvikle Norsk veikart for forskningsinfrastruktur. I tillegg skal divisjonen utarbeide kunnskapsgrunnlag innenfor sine ansvarsområder og virkemiddelportefølje.

6.4.3 Fordeling av budsjett

Divisjonsstyret for vitenskap fastsetter de økonomiske rammene for fagkomitéer, programmer og andre satsinger i tråd med føringene fra departementene og ved en vurdering av samlet budsjettprofil i henhold til strategiplaner og Forskningsrådets foreslåtte fordeling i budsjettforslaget for 2018.

Tabellen viser fordeling av budsjett på virkemidler og hovedaktiviteter. Budsjettøkningen fra 2017 til 2018 er særlig gått til styrking av Fri prosjektstøtte med 50 mill. kroner for realisering av FRIPRO Toppforsk (fellesløft III del 2); styrking av SFF med 45 mill. kroner; styrking av Nasjonal satsning på forskningsinfrastruktur med 155 mill. kroner (samt tilbakeføring teknisk kutt på 337 mill. i 2017); økning på 76 mill. kroner for STIM-EU, samt 5 mill. kroner til SAMKUL øremerket til humanistiske perspektiver på teknologiutvikling.

Basisbevilgningene til forskningsinstituttene øker med 143,5 mill. kroner. Først og fremst som en følge av at STIM-EU-ordningen øker med 76 mill. kroner. I økningen inngår også veksten i basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige og teknisk-industrielle institutter samt en viss prisjustering for de øvrige instituttgruppene. Av økningen i basisbevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene går 6,8 mill. til inkludering av et nytt institutt (SINTEF Raufoss Manufacturing) i basisfinansieringsordningen.

Tabell 6.14: Divisjonens budsjett 2018 fordelt på virkemidler og hovedaktiviteter. 1000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Korr. Nullvekst	Årets budsjett
Programmer	207 155	208 026	135 183	139 238
Grunnforskningsprogrammer	191 008	191 879	120 426	124 438
Handlingsrettede programmer	16 147	16 147	14 757	14 800
Frittstående prosjekter	980 260	980 260	957 598	1 001 473
Fri prosjektstøtte	951 585	951 585	929 343	973 218
Internasjonal prosjektstøtte	15 675	15 675	15 275	9 275
Andre frittstående prosjekter	13 000	13 000	12 980	18 980
Infrastruktur og inst. tiltak	2 196 655	2 193 055	2 515 507	2 797 849
Basisbevilgninger	1 349 939	1 349 939	1 361 717	1 505 230
Strategisk institusjonsstøtte	209 150	205 550	201 629	198 064
SFF/SFI/FME	305 396	305 396	297 896	342 150
Vitenskapelig utstyr, datab., saml	264 076	264 076	586 171	742 332
Andre infrastruktureltak	68 094	68 094	68 094	10 073
Nettverkstiltak	85 690	85 690	88 290	90 628
Nasjonale stimuleringsiltak, møteplass	36 650	36 650	34 600	34 500
Internasjonale nettverkstiltak	49 040	49 040	53 690	56 128
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	64 632	66 577	58 765	70 245
Informasjon/formdling/publisering	60 942	60 942	58 765	70 245
Planlegging/utredn./evaluering	3 690	5 635	0	0
Disposisjonsfond	195	-250	195	-29 805
Disposisjonsfond	195	-250	195	-29 805
Forvaltning	50 000	50 000	50 000	50 000
Særskilte forvaltningsoppdrag	50 000	50 000	50 000	50 000
Total sum	3 584 587	3 583 358	3 805 538	4 119 628

6.4.4 Avdelinger

Divisjon for Vitenskap er organisert i fem avdelinger.

Tabell 6.15: Divisjon for vitenskaps budsjett 2018 fordelt på avdelinger. 1000 kroner.

	2017		2018	
	Årets budsjett	Rev.bud	Korr. nullvekst	Årets budsjett
Vitenskap	3 584 587	3 583 358	3 805 538	4 119 628
F0 Stab/Divisjonsdirektør - VIT	195	-250	878 855	20 195
F1 Humaniora og samfunnsvitenskap	429 022	426 740	139 577	387 462
F2 Medisin, naturvitenskap og teknologi	932 635	936 435	276 168	924 001
F4 Instituttpolitikk	1 429 333	1 426 178	1 441 111	1 520 402
F5 Forskningsinfrastruktur	666 902	667 755	949 057	1 148 183
F6 Strategi og analyse	126 500	126 500	120 770	119 385
Total sum	3 584 587	3 583 358	3 805 538	4 119 628

Merknad til tabell 3: Bevilgning på 50 mill. kroner til nye FRIPRO Toppforsk prosjekter ligger ufordelt på F0 Stab og vil bli fordelt på fagkomiteer i FRIPRO og respektive fagavdelinger etter tildeling våren 2018.

6.4.4.1 Avdeling for instituttpolitikk

Avdelingen forvalter Forskningsrådets strategiske ansvar for utvikling av instituttsektoren, som leverandør av forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet og relevans til nytte for næringsliv, forvaltning og samfunn. Det omfatter forskningspolitisk rådgiving om og til sektoren, blant annet når

det gjelder økonomiske rammevilkår nasjonalt og i EU. Det strategiske og administrative ansvaret for den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene og stimuleringsordningen for instituttene deltakelse i EU-forskning (STIM-EU) er forankret her.

Avdelingen bidrar til kunnskapsgrunnlaget om instituttsektoren for hele Forskningsrådet. Dette omfatter bl.a. nøkkeltall, årsrapportering, porteføljeanalyse, statistikk og utredning. Avdelingen har i tillegg ansvar for instituttevalueringer og vurdering av forskningspolitiske spørsmål knyttet til instituttsektoren.

6.4.4.2 Avdeling for strategi og analyse

Avdelingen arbeider med forskningspolitiske og strategiske spørsmål, bidrar med statistikk og analyser, og organiserer utredningsoppdrag til utvikling av kunnskapsgrunnlaget for Vitenskapsdivisjonens ansvarsområder. Videre utarbeider avdelingen faktagrunnlag og gir innspill til Forskningsrådets arbeid med budsjettforslag til departementene.

Avdelingen har finansierings-, møteplass- og rådgivningsoppgaver knyttet til Forskningsrådets politikk for utvikling av universitets- og høgskolesektoren, blant annet når det gjelder rekruttering, forskerutdanning og forskerkarrierer. Det strategiske ansvaret for Forskningsrådets politikk for utvikling av kvalitet i forskningen ved høgskolene er forankret her.

Avdelingens ansvarsområde omfatter også budsjettfordeling, halvårs- og årsrapportering og økonomistyring for divisjonen.

6.4.4.3 Avdeling for forskningsinfrastruktur

Forskningsrådet skal finansiere nasjonal infrastruktur for forskning. I dette ligger avansert vitenskapelig utstyr, storskala forskningsfasiliteter, elektronisk infrastruktur og vitenskapelige databaser og samlinger. *Nasjonal satsing på forskningsinfrastruktur* er det viktigste økonomiske virkemiddelet.

Avdelingen oppdaterer og utvikler *Norsk veikart for forskningsinfrastruktur*: I tillegg videreutvikler og koordinerer avdelingen Forskningsrådets rolle innenfor nasjonalt og internasjonalt samarbeid om forskningsinfrastruktur. Viktige virkemidler her er særskilte grunnforskningsprogrammer som gjør det mulig å sikre god utnyttelse av norske medlemskap innenfor storskala internasjonal infrastruktur.

Avdelingen har ansvaret for Senter for fremragende forskning (SFF). SFF har som mål å heve kvaliteten på norsk forskning og skal stimulere til langsiktig, grunnleggende forskning på høyt internasjonalt nivå.

6.4.4.4 Avdeling for humaniora og samfunnsvitenskap og avdeling for medisin, naturvitenskap og teknologi

Avdelingene skal fremme kvalitet på hver sine fagområder. Åpen konkurransearena for fremragende forskning (Fri prosjektstøtte/FRIPRO) skal medvirke til å sikre den nasjonale kunnskapsberedskapen i møtet med utfordringene i fremtiden for næringsliv og samfunn.

Gjennom den åpne konkurransearenaen gis finansiering til de beste forskningsprosjektene og -miljøene innenfor hele spekteret i fagområdene. Kvalitet i norsk forskning blir også fremmet gjennom fagevalueringer og oppfølging av disse. Formålet med fagevalueringene er å foreta en kritisk gjennomgang av vitenskapelig kvalitet, kapasitet og relevans samt forskningsledelse og -strategier ved norske forskningsinstitusjoner, for å kunne gi råd til institusjonene, departementene og Forskningsrådet.

Avdelingene har videre ansvar for å legge til rette for flerfaglig og tverrfaglig forskning og stimulere til internasjonalt forskingssamarbeid.

Tabell 6.16: Årets budsjett 2018 for Divisjon for vitenskap fordelt på virkemidler, hovedaktiviteter, aktiviteter og finansieringskilder. 1000 kroner.

Programmer	KD	KD-SO	NFD	LMD	KLD	SD	KUD	UD	FD	KMD	OED	Diverse	Total sum
Grunnforskningsprogrammer	70 610	40 884	0		1 500		19 900	0		6 144	0	200	139 238
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	22 850												22 850
P-SAMISK - Program for samisk forskning	10 600								3 334				13 934
ROMFORSK - Program for romforskning	26 710				1 500			0				200	28 410
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	10 450	40 884					5 100		2 810				59 244
Handlingsrettede programmer							14 800						14 800
KULMEDIA - Kultur- og mediesektoren							14 800						14 800
Frittstående prosjekter	976 650	4 823						0		1 000	19 000		1 001 473
Fri prosjektstøtte	948 395	4 823								1 000	19 000		973 218
FRICON - Fri prosj.st mobilitetsstipend	15 000										19 000		34 000
FRIHUMSAM - Fri prosj.st. hum og sam	242 777	0											242 777
FRIIMEDBIO - Fri prosj.st. med.,helse,biol	400 137	0											400 137
FRINATEK - Fri prosj.st. mat.,naturv.,tek	235 631	0								1 000			236 631
FRIPRO - Fri prosjektstøtte	50 000												50 000
POS-ERC - Støtte til ERC søkere som oppnår god evaluering	4 850	4 823											9 673
Internasjonal prosjektstøtte	9 275							0				0	9 275
IS-DAAD - Forskerutveksl. Norge-Tyskland	700												700
MSCA-TOPP-UT - Toppfinansiering av MSCA utgående kandidater	8 575												8 575
Andre frittstående prosjekter	18 980	0											18 980
FLINSTUD - Forskerlinjen/Studentstipend	18 980												18 980
Infrastruktur og inst. tiltak	697 813	1 077 243	521 241	189 345	183 793	33 000		17 400	3 890	0	0	74 124	2 797 849
Basisbevilgninger	206 659	328 851	509 131	179 272	183 793	6 000		17 400		0		74 124	1 505 230
NOFIMA-SLF - Nofimas strategiske programmer													74 124
RBGRUNMILJ - Res.bas.grunnbev.miljøinst					183 793	6 000				0			189 793
RBGRUNPRIM - Res.bas.grunnbev.prim.nær.inst			110 399	179 272									289 671
RBGRUNSAMF - Res.bas.grunnbev.samf.v.inst	206 659							17 400					224 059
RBGRUNTEKN - Res.bas.grunnbev.tekn-ind.inst			371 959										371 959
SIPHINFES - SIP v HI og NIFES fin av FGD			26 773						0				26 773
STIM-EU - Strat.Institutsats.EU-prosj	0	275 451											275 451
STIPINST - Stipendiatstillinger i instituttsektoren		53 400											53 400
Strategisk institusjonsstøtte	143 604	11 460	12 110			27 000			3 890	0			198 064
GENINST - Gen. andre institusjoner	100		1 190							0			1 290
INSTFUS - Instituttfusjon og -samarbeid	3 809												3 809
ISPBIOMED - ISP - biolog og biomedisin	1 355												1 355
ISPHUM - ISP - Humaniora	7 750								3 890				11 640
ISPNATTEK - ISP - naturvit. og teknologi	13 135												13 135
ISPSAM - ISP - Samfunnsvitenskap	8 650												8 650
NSDBASIS - Norsk samf.vit.datatjen.basis	0	11 460											11 460
PROFESJON - Forskningskompetanse for utvalgte profesjonsutdanninger	34 885												34 885
SARS - SARS International Center	19 500	0											19 500
SIMULA - SIMULA-senteret ()	49 175		10 920			27 000							87 095
UNI-MUSEER - Strat.satsing univ.museer	5 245												5 245
SFF/SFI/FME	342 150	0											342 150
SFF - Sentre for fremragende forskn	342 150	0											342 150
Vitenskapelig utstyr, datab., saml	5 400	736 932											742 332
ESSURVEY - European Social Survey	5 400	0											5 400
FORINFRA - Nasj.sats. forskn.infrastruktur	0	736 932											736 932
Andre infrastrukturtiltak	0	0	0	10 073									10 073
INFRA - Infrastrukturtiltak				10 073									10 073
Nettverkstiltak	87 257	370	0							3 000		1	90 628
Nasjonale stimuleringsstiltak, møteplass	34 500	0											34 500
FORSKSKOLE - Forskerskoler	33 000	0											33 000
GENSTIM - Gen. stim.tiltak/nettv.bygging	1 500	0											1 500
Internasjonale nettverkstiltak	52 757	370	0							3 000		1	56 128
COSTINF - COST Infrastruktur		370	0										370
DIV-INT - Annet internasjonalt samarbeid	31 257									3 000		1	34 258
EMBLNODE - Nord EMBLSenter i molekylærmed	12 500												12 500
INTPART - International Partnerships for Excellent Education and Research	9 000												9 000
Diverse FoU-relaterte aktiviteter	70 245	0										0	70 245
Informasjon/formidling/publisering	70 245											0	70 245
PUBL - Publisering/prosjektinform	5 060												5 060
VITEN - Vitensentre	65 185												65 185
Disposisjonsfond	-29 805												-29 805
Disposisjonsfond	-29 805												-29 805
DISPFON - Disposisjonsfond	195												195
FORSKYV-KD - Forskyvning post 52 og 53	-30 000												-30 000
Forvaltning		50 000											50 000
Særskilte forvaltningsoppdrag		50 000											50 000
GAVEFORST - Gaveforsterkningsordningen		50 000											50 000
Total sum	1 872 770	1 173 320	521 241	189 345	185 293	33 000	19 900	17 400	3 890	6 144	4 000	93 325	4 119 628

6.5 Stabsenhetene

Stabsenhetene består av tre enheter. Det ene er den sentrale staben som har ansvar for fellesprosesser knyttet til budsjett, budsjettforslag og årsrapport, men også oppgaver knyttet til strategisk kommunikasjon, strategiutvikling og kunnskapsgrunnlaget. Den andre enheten er Internasjonal stab som har ansvar for koordinering av det internasjonale arbeidet knyttet til EU og

hoveddelen av Forskningsrådets øvrige internasjonale arbeid. Den tredje enheten er kommunikasjonsstaben som har ansvar for den delen av kommunikasjonsvirksomheten Rådet som direkte finansieres over FoU-budsjettet. Den store endringen fra 2017 til 2018 har sammenheng med at store deler av finansieringen av stabsenhetene er nå flyttet til virksomhetsbudsjettet.

Tabell 6.17: Inntektstabell fordelt på departerement, 1000 kroner

	2017		2018
	Rev.bud	Årets budsjett	Årets budsjett
Kunnskapsdepartementet	43 476	43 476	28 526
KD Kap. 281.50	0	0	0
KD Kap. 285.52	43 476	43 476	28 526
Kunnskapsdepartementet – sektorovergripende	53 304	53 304	6 747
KD Kap. 287.21	0	0	0
KD Kap. 285.53	53 304	53 304	6 747
Nærings- og fiskeridepartementet	18 620	18 620	2 403
NFD Kap. 920.50	18 620	18 620	2 403
NFD Kap. 920.51	0	0	0
Landbruks- og matdepartementet	1 050	1 050	0
LMD Kap. 1137.50	1 050	1 050	0
Klima- og miljødepartementet	880	880	0
KLD Kap. 1410.51	880	880	0
Helse- og omsorgsdepartementet	540	540	524
HOD Kap. 732.21	540	540	524
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	0	0	0
KMD Kap. 552.72	0	0	0
Diverse	2 689		
Sum total	120 559	117 870	38 200

Tabell 6.18: Utgiftstabell fordelt på enheter og aktiviteter, 1000 kroner

	2017		
	Rev.bud	Årets budsjett	Årets budsjett
D0 Stab/Adm.dirrektør	23 466	23 466	21 903
STAB	23 466	23 466	21 903
D1 Internasjonal enhet	62 124	62 124	7 547
EU-MOB	47 350	47 350	6 747
INTSTAB-PR	2 050	2 050	800
STILL-UTL	12 724	12 724	0
D3 Kommunikasjon	34 969	32 280	8 750
AVD-KOMM	2 500	2 500	1 800
FELL-TIL	3 950	4 250	0
FORMIDLING	4 000		
FORSKDAG	4 970	3 500	0
GRAFISKP	870	570	0
KOMMSTRAT	3 230	5 200	1 000
KONK-UOF	975	900	0
MEDIA	750	1 250	0
NETTARBEID	2 860	2 860	0
NYSGJPER	4 664	4 000	0
PROFORSK	4 950	6 000	5 950
RED-PROD	1 250	1 250	0
Total sum stabsenhetene	120 559	117 870	38 200

7 Vedlegg

Vedlegg: Oversikt over departementenes deltagelse i programmer i 2018 med angivelse av finansierende departement.

	KD	KD-SO	NFD	OED	LMD	KLD	HOD	UD	SD	KMD	ASD	JD	BLD	FIN	KUD	FD	DIV	Sum
Programmer	226	674	1 290	645	223	264	294	255	119	56	155	32	20	9	23	1	21	4 307
Brukerstyrte innovasjonsprogr		41	766	162	198	18			59								2	1 246
BIA - Brukerstyrt innovasjonsarena			605															605
BIONÆR - Bionæringsprogram		8			198	18											2	227
CLIMIT - Forskn. utv. og demo av CO2-hå				92														92
DEMO2000 - Prosj.ret tekn.utv. petro.virk				70														70
FORKOMMUNE - Forskning og innovasjon i		24																24
MAROFF-2 - Maritim virksomhet og offsh-2			161															161
TRANSPORT - Transport 2025		8						59										67
Grunnforskningsprogrammer	71	41				2				6					5			124
CERN - Kjerne- og partikkelforskning	23																	23
P-SAMISK - Program for samisk forskning	11									3								14
ROMFORSK - Program for romforskning	27					2												28
SAMKUL - Samfunnsutviklingens kulturell	10	41								3					5			59
Handlingsrettede programmer	121	157	94	8	8	76	174	252	2	40	105	29	13	9	18	1	13	1 119
BEDREHELSE - Bedre helse og livskvalitet		14				4	69								3			90
BEHANDLING - God og treffsikker diagnost		24					85										7	116
DEMOS - Demokratisk og effektiv styring, p		1								33								34
FINNUT - Forskning og innovasjon i utdann	120	5																125
GLOBVAC - Global helse- og vaksin.forskn							9	87										96
INDNOR - India-programmet								32										32
KINA - Kina-programmet								21										21
KULMEDIA - Kultur- og mediesektoren															15			15
KVINNEHELSE - Kvinners helse og kjønnspe							10											10
MARINFORSK - Marine ressurser og miljø		10	92	8		20												4 133
MILJØFORSK - Miljøforskning for en grønn s		16	1		7	49												2 75
NORGLOBAL2 - Norge - global partner								47										47
NORRUSS - Nordområdene og Russland								34										34
POLARPROG - Polarforskningsprogram						3												58
SAMANSVAR - Ansvarlig innovasjon og bed	1	15	1		1													17
SAMRISK-2 - Samfunnssikkerhet og risiko		15							2			14					1	32
SANOCEAN - South Africa - Norway co-opera								2										2
SKATT - Skatteøkonomi														9				9
SYKEFRAVÆR - Forskn.om årsaker til sykefr											28							28
UTENRIKS - Internasjonale forhold - utenri								11				1						12
VAM - Velferd, arbeid og migrasjon		3								7	77	14	13					114
VISJON2030 - Visjon 2030								20										20
Store programmer	35	435	431	474	17	169	120	3	58	10	50	3	8				6	1 817
BIOTEK2021 - Bioteknologi for verdiskaping		85	67		5													6 163
ENERGIX - Stort program energi		25	3	267	12	81			29									417
HAVBRUK2 - Stort program for havbruksfors		16	173															189
HELSEVEL - Gode og effektive helse-, omso	9	26					120				29		8					192
IKTPLUS - IKT og digital innovasjon	18	115	122						29	10		3						296
KLIMAFORSK - Stort program klima		57	2			88												147
NANO2021 - Nanoteknologi og nye materia	8	71	64															143
PETROMAKS2 - Stort program petroleum		41		208				3			21							272

Norges forskningsråd
Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

Telefon +47 22 03 70 00
post@forskningsradet.no
www.forskningsradet.no

Design omslag: Design et cetera AS

Oslo, februar 2018

ISBN 978-82-12-03669-7 (pdf)

Publikasjonen kan lastes ned fra
www.forskningsradet.no/publikasjoner